

כרצונו של אלוהים

רומן

מאת: אבנר תבורי

עיקרי הסיפור שמובא בספר הם פרי דמיונו של המחבר. האירועים והדמויות שבספר עוצבו בהשראת אירועים אמיתיים, מהם אירועים שרשומים בספרי ההיסטוריה, ששזורים ביחד עם אירועים דמיוניים. כך גם הדמויות שבספר. שמות מוכרים של אישים שחיהם ופועלם מוכרים היטב שזורים יחד בסיפור עם דמויות שהם יציר הדמיון. זוהי יצירה בדיונית המוכתבת מערכים יצירתיים. למרות שאירועים אמיתיים מתוארים במדויק, אין לראות בספר מקור תיעודי ראשוני לאירועים שנזכרים בו.

כל הזכויות שמורות למחבר.

אין לעשות שימוש כלשהו בספר, בשלמותו או בחלקים ממנו, בכל דרך או בכל אמצעי, אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר.

ניתן ליצור קשר עם המחבר באמצעות דוא"ל לכתובת:
avnertavori@aol.com

פרק א

טיסת "אל על" החלה בהנמכה לקראת הנחיתה בשדה התעופה קנדי בניו יורק. רעש המנועים הועם, האורות מעל מושבי הנוסעים הודלקו, דיילות מיהרו בין המושבים וליקטו שיירי אוכל ואריזות נייר ריקות אל תוך שקיות אשפה. קולו המרגיע של הטייס במערכת הכריזה הבטיח שהכל מתנהל כשורה, שבוקר בהיר מצפה לנוחתים בניו יורק, ושבעוד כשלושים דקות הם יהיו על הקרקע... "ותודה שטסתם אל-על"...

רון מתח את רגליו מתחת למושב שלפניו, והעיף מבט אל העולם שמחוץ למטוס. כל מה שראה היו עננים לבנים מתחת, ושמיים כחולים מעל.

זה לא יהיה הביקור הראשון שלו בניו יורק, ואפשר לצפות שרון לא יסתובב בניו יורק נפעם מהמראות כמו מי שנחשף להם לראשונה בחייו.

אבל, בלי ספק, הפעם הזאת שונה מקודמותיה.

רון מגיע הפעם לניו יורק בתפקיד רשמי – דובר משלחת ישראל לאו"ם, מינוי שמבשר לא רק תפקיד חדש, אולי גם קריירה חדשה. וכמי שנוסע לניו יורק בתפקיד, גם את מחיר הכרטיס במחלקת העסקים הוא לא היה צריך לשלם מכיסו.

המטוס נחת והסיע עד לשער היציאה מהמטוס. רון ירד, פסע בצעד נמרץ לעבר ביקורת הדרכונים, נופף מול השוטר בעמדת הביקורת את הדרכון הדיפלומטי החדש שאך זה הונפק עבורו, ובמסוף המזוודות אסף תיק גדול, הטיל על כתפו, ויצא אל אוויר הבוקר. התור למוניות היה קצר, רון מסר לנהג כתובת של מלון במרכז העיר, והמונית הצהובה יצאה לדרך. רגע לפני שנבלעו במנהרה מתחת לנהר, נגלה קו הרקיע של

מנהטן עם גורדי השחקים על רקע השמיים הכחולים, ורון חייך חיוך של שביעות רצון, ובינו לבין עצמו לחש: "ברוך הבא"...

רון נולד וגדל בשכונת "רחביה" בירושלים. בשכונה היוקרתית שרובה בתי אבן מוקפים בעצי אורן ירושלמי, גרו הרבה אקדמאים: אנשי האוניברסיטה העברית, שופטים, עורכי דין, רופאים... לרוב השמות על תיבות הדואר בבתים הוצמד תואר מכובד: ד"ר פלוני, פרופ' אלמוני. משפחתו של רון לא הייתה חריג. פרופסור נתן זלוטופולסקי, אביו של רון, היה השם שהיה חרוט על שלט העץ הקטן שהוצמד לדלת הכניסה.

כל הילדים שבשכונה, הבנים של... למדו ב"גימנסיה רחביה", וכמותם גם רון. כמו כולם, הוא חשב שסיים את לימודיו בגימנסיה בשמינית, יעשה בגרות, ויתגייס לצבא בגיל 18. צנחנים – איך לא...

רון היה תלמיד טוב, ספורטאי טוב, ונאה למראה. בתיכון אמרו עליו שהוא "חתיך", והבנות היו מגניבות מבטים לעברו כשחלף על פניהן במסדרונות הגימנסיה. הוא היה פופולארי גם בקרב הבנים, וכשהיו בתיכון בחירות למועצת התלמידים, רון נבחר ברוב גדול.

החיים היו טובים.

ואז, פתאום, הכל השתבש.

ב 1976, כשרון היה בן שש עשרה, אביו, פרופסור נתן זלוטופולסקי, שהיה מנתח לב רב מוניטין בבית החולים "הדסה" בירושלים, קיבל הזמנה להיות מנתח אורח בבית החולים NYU שבניו יורק, שם ישתלם בטכניקות חדישות של טיפול בחולי לב. ההזמנה הייתה לשנתיים, והמשפחה כולה עברה עם האב לניו יורק.

חיוו של רון כמו נעצרו בחריקת בלמים.

המעבר תוכנן לסוף השנה, ממש רגע לפני תחילת חופשת הקיץ. רון תיכנן לבלות את הקיץ עם חבריו בשבט הצופים של רחביה, בטיול ובמחנה אוהלים בכינרת. הייתה נערה אחת בשבט הצופים שרון שם עליה עיין, היא נענתה לפלירטוטים שלו, ורון קיווה שמשהו יתפתח ביניהם במהלך הקיץ.

במקום כל זה, הוא מצא את עצמו בליל קיץ חם והביל, נשרך אחרי הוריו כשתיק גדול תלוי על כתפו, מתנהל כמו בתוך חלום באולם הנוסעים היוצאים בשדה התעופה בן גוריון, ועולה על טיסת הלילה לניו יורק.

המעבר היה קשה.

המארחים לא חסכו בהכנסת האורחים, המשפחה שוכנה בדירה נאה בבית מידות בשכונת מגורים יוקרתית. הבניין בן עשר הקומות שהשתרע בין שני רחובות על השדרה השנייה, עם שתי מעליות, לובי מפואר מצופה שיש לבן, ושוער בחליפת מדים כהה ועניבה, היה שונה מאוד מבית האבן האינטימי בן שש הדירות, מוקף עצי אורן, ברחוב שקט בשכונת רחביה בירושלים.

בית הספר גם הוא היה שונה בתכלית השינוי ממה שרון היה רגיל בגימנסיה. הוריו רשמו אותו לבית הספר "רמז" – בית ספר יהודי עם אוריינטציה דתית שהלימודים בו הם דו-לשוניים, באנגלית ובעברית. הם סברו שסביבה יהודית שבה חלק מהלימודים בעברית, תקל על רון את המעבר.

היא לא.

הילדים היו נחמדים אליו, היותו ישראלי בבית הספר יהודי נתן לו מעמד מיוחד. גם המורים עזרו ותמכו כמיטב יכולתם. אבל, האנגלית שלו הייתה למטה מבינונית, והיחסים בין הילדים בכתה היו שונים מאוד ממה שהוא היה רגיל עם החברים מהגימנסיה. השנה הראשונה הייתה קשה. כשנערכו בחירות למועצת התלמידים, שמו אף לא נכלל ברשימת המועמדים.

אבל, בסוף, דברים הסתדרו על הצד היותר טוב.

עם סיום הלימודים בתום השנה השנייה, רון היה אחד מהחברה. האנגלית שבפיו הייתה טובה כמו העברית, ושלא כמו בני כיתתו האמריקנים, הוא דיבר עברית במבטא ישראלי, ואנגלית במבטא ניו יורקי, ונהנה להחליף זהויות בהרף עיין. הוא רכש חברים ולמד להנות ממה שניו יורק מציעה. כל כך נהנה, שכשהסתיימו הלימודים, והשנתיים

שיועדו להשתלמות של פרופ' זלוטופולסקי הגיעו לקיצן, והגיע המועד לחזור לירושלים, הוא הודיע להוריו שברצונו להישאר בניו יורק.

ההודעה לא התקבלה ברוח טובה.

היו ויכוחים ארוכים סביב לשולחן בארוחות הערב. ההורים חששו שאם הוא יעדר מהארץ תקופה ארוכה, ייפתח פער שלא ניתן לגישור בינו ובין בני המחזור שלו בגלל שהוא לא ישרת איתם בצבא... שייוצר פיגור בסיכוי בשוק העבודה... שיאבד את מקומו הטבעי בקרב בני גילו ברשת החברתית שכל כך משמעותית בישראל... מתחת לכל הטיעונים היה החשש שמא יחליט להישאר בניו יורק לתמיד, ולא יחזור עוד.

בסיכומו של דבר הושגה פשרה. הוא יוכל להישאר אם ירשם ללימודים באוניברסיטה, ושבתום הלימודים הוא יחזור לישראל.

עניין הקבלה ללימודים באוניברסיטה לא היה פשוט. תהליך הרישום המורכב במעבר שבין בית הספר התיכון לקולג'ים כבר היה בעיצומו, והיה קושי בכך שרון לא היה אזרח ארה"ב ולא תושב, ובלי כתובת קבועה בארה"ב, כך שהיה עליו להגיש בקשה להתקבל כסטודנט זר – וכך עשה. הוא הגיש בקשה להתקבל כסטודנט זר ל NYU מתוך תקווה שהקשרים של האב בבית החולים האוניברסיטאי יהיו לו לעזר. אבא זלוטופולסקי הרים טלפונים למי שהרים... רון הרשים את וועדת הקבלה באנגלית המצוחצחת שלו בראיון האישי, ובאיכות החיבור שכתב כחלק מתהליך המיון.

תהליך היה ארוך. ובסיומו הוא התקבל...

הוא הבטיח להוריו כי אחרי ארבע שנים, בתום הלימודים לתואר ראשון, הוא יחזור. לא היו לו הרבה ברירות. החוק בישראל מחייב כל מי שהגיע לגיל שמונה עשרה להתייצב בלשכת הגיוס. בירור בקונסוליה הישראלית העלה שהוא יוכל לקבל דחיית שירות לארבע שנים, משמע, שבגיל עשרים ושתיים, עם סיום לימודיו ב NYU הוא יצטרך לחזור לישראל ולהתייצב לשירות צבאי.

וכך, בליל קיץ חם והביל ב 1978 פרופ' זלוטופולסקי ואשתו עזבו מאחוריהם את הדירה בשדרה השנייה בדרכם לשדה התעופה קנדי כדי

לעלות על טיסת הלילה של אל על לישראל. אימו בכתה וחיבקה אותו
חיבוק ארוך, אביו טפח על שכמו והתאמץ להסתיר דמעה.

רון נאלץ לפנות את דירת האירוח שבית החולים העמיד לרשות
המשפחה ברובע היוקרתי שבצפון מזרח העיר, העמיס על גבו את
תרמיל המסע הגדול ועבר לחדר קטן עם שותף במעונות הסטודנטים של
NYU בדרום העיר.

לימים, רון יתאר את הימים שעברו עליו כסטודנט ב NYU כארבע השנים
הטובות בחייו. הוא הצטיין בלימודים, רכש חברים, ונהנה מכל מה
שהעיר הגדולה יכלה להציע. מתי שהוא בשנה הראשונה, חבר סיפר לו
כי תחנת הרדיו של הסטודנטים שמשדרת מהקמפוס, מחפשת כישרונות
חדשים, והציע לרון, שהיה לו קול עמוק וחם, להגיש מועמדות. רון עשה
כעצת החבר, התקבל, ותוך זמן קצר מצא עצמו מאחורי המיקרופון,
כשקולו העמוק מהדהד ממקלטי הרדיו שבחדרי הסטודנטים.

רון בחר את משמרת הלילה. כך יכול היה להמשיך בלימודים בלא
הפרעה בשעות היום. הוא אהב את השעות מאחורי המיקרופון בלילה.
הוא היה מעמעם את האור באולפן, מביא עימו לשידור פחית של בירה.
קולו היה רך ומלטף, הגשתו נינוחה. כך גם הייתה המוסיקה שבחר
לשדר מבין הלהיטים של התקופה: העדיף שירים משל הבי ג'יס וניל
דיימונד על פני להיטים של "האבנים המתגלגלות".

שעות השידור שלו בלילות זכו לפופולאריות בקרב המאזינים, ועד
מהירה החלו לכנותו "איש הלילה"... רון אהב את הכינוי, והפך אותו
לאות הזיהוי של התוכנית. "ערב טוב למאזינים" היה פותח את השידור,
"כאן רון איש הלילה". השידור, כמנהג הימים ההם, הציע הגרלות,
כרטיסים למופעים למי שיעלה לשידור, השתתפות באירועים מיוחדים
לסטודנטים בקמפוס ומחוצה לו. "יש לי זוג כרטיסים לקונצרט הלילה למי
שיתקשר עכשיו ויעלה לשידור", המריץ את מאזיניו. לפעמים סתם הזמין
מאזינים לשיחה קצרה: "אם למדתם לבחינה הארורה הזאת כל הערב,
ואתם זקוקים לרגע של מנוחה – איש הלילה כאן לשרותכם". מאזינים
התקשרו, ורון היה מנהל איתם בשידור חי שיחת רעים. המפיק
שמאחורי חלון הזכוכית היה רושם את שמות המתקשרים ואת מספרי
הטלפון של מי שעלו לשידור, ואחרי התוכנית רון היה רושם לעצמו שמות

ומספרי טלפון של סטודנטיות שמצאו חן בעיניו בזמן השידור, ומתקשר..
אחרי השידור.

רדיו הפך להיות אהבת חייו... רדיו וסטודנטיות... ובשניהם השקיע את
מרבית זמנו.

כשמועד סיום הלימודים התקרב, הגיע מכתב רשום מהקונסוליה
הישראלית. בתוכו היה צו גיוס. בתאריך נקוב בסוף אוגוסט 1982 הוא
נצטווה להתייצב בבסיס צה"ל בצריפין שם יחל שירותו הצבאי.

שוב מצא רון את עצמו בליל קיץ חם והביל, תרמיל גדול על כתפיו,
בדרכו לשדה התעופה קנדי, ושם לעלות על טיסת הלילה של "אל על"
לתל אביב.

הלם החזרה לישראל הזכיר לו את הלם ימיו הראשונים בניו יורק.

דירת המשפחה בירושלים נראתה קטנה כל כך, חדרו ממש זעיר.
שדרות רמב"ן, השדרה הרחבה שחוצה את שכונת רחביה, נראתה
ננסית בהשוואה לשדרות בנות ששה המסלולים שחוצות את מנהטן.

הטירונות הבסיסית שעבר בצריפין הייתה קצרה, בסך הכל שבועיים
ימים, ועוצבה במיוחד עבור מתחילים שכמותו, כאלו שגיוסם נדחה.
הרסי"פ פנה למתגייסים בשמות המשפחה שלהם, והוא ממש חגג עם
שמו של רון: "זלוטופולסקי בוא הנה"... "זלוטופולסקי, עשר שניות ואתה
שם"... "זלוטופולסקי, רד לעשרים שכיבות סמיכה"... לשם קיצור הוא
החל לקרוא לו "זלוטי". השם תפס, והחיילים האחרים החלו לקרוא לו
זלוטי גם הם.

רון שנא כל רגע.

על הטופס שנדרשו למלא לקראת סיום הטירונות, המתחילים נתבקשו
לרשום מה ירצו לעשות בהמשך השירות.

רון רשם על הטופס "גלי צה"ל", ופירט את שנות ניסיונו כשדר רדיו
בתחנת הרדיו של הסטודנטים ב NYU

הוא הוזמן לראיון באולפני גלי צה"ל ביפו, והרשים את המראיינים בקולו
הרדיופוני ובנוכחותו מול המיקרופון. פרופ' זלוטופולסקי הרים טלפונים

למי שהרים, ורון הוצב לשארית השירות הצבאי ב"גלי צה"ל". כמו שרצה.

בדרכו מהבסיס בצריפין למגורי החיילים ביפו, רון עצר בבניין משרד הפנים בתל אביב, ומילא טופס בקשה לשינוי שם משפחה. שמות של שדרי רדיו מוכרים חלפו במוחו: כרמית גיא, אריה גולן, ראומה אלדר, גיא בכור, רזי ברקאי, ירון דקל, כולם שמות ישראליים כל כך. הוא לא יכול היה לשאת את המחשבה שיהיה עליו לומר: "הרי החדשות מפי רון זלוטופולסקי"...

הוא בחר בשם גביש. רון גביש... "הרי החדשות מפי רון גביש" נשמע לו ממש מתאים. למה גביש? בסריקה של שמות במאגר השמות של משרד הפנים הוא לא מצא מישהו אחר בשם רון גביש... ושייקה גביש היה שם של גיבור מלחמת ששת הימים – שם טוב...

רון הוציא תעודת זהות חדשה בשמו המחודש, וכאשר התייצב בגלי צה"ל הוא הוצג לאנשי התחנה בשמו החדש – רון גביש.

רון הוצב במחלקת החדשות, ותוך זמן קצר מצא את עצמו באולפן החדשות של גלי צה"ל, יושב אצל המיקרופון, נועץ מבטו בשעון שעל הקיר שממול, סופר את השניות לשעה השלימה, ואז לוקח נשימה עמוקה ומסיט את המתג שלייד המיקרופון, וקולו העמוק בוקע מכל מכשירי הרדיו שמאזינים לתחנה הצבאית: "רון גביש כאן, עם מבזק חדשות..."

אחרי זמן לא רב, החלו לשלוח אותו ככתב שטח לכסות אירועים עבור מחלקת החדשות, ורון החל מטפס במעלה הסולם. הוא היה כתב מעולה. הדיווחים שלו היו מהוקצעים, העברית מלוטשת, קולו עמוק וחם.

כאשר אישים מאירופה או מארה"ב הגיעו לשיחות מדיניות עם עמיתיהם בממשלת ישראל, רון דובר האנגלית נשלח לסקר את הביקורים. כל מי שנכח במסיבות העיתונאים במהלך הביקורים הללו לא יכול היה שלא לשים לב לכתב גלי צה"ל ששאל שאלות באנגלית קולחת בעשר רמות מעל מה שעמיתיו הישראלים הצליחו להפיק מפיהם, ובמבטא אמריקני מושלם שהם רק יכלו לדמיין בחלומותיהם.

זה היה כמעט טבעי שבתום שירותו הצבאי בגלי צה"ל, פנו אליו מ"קול ישראל" והציעו לו משרת כתב במחלקת החדשות של תחנת הרדיו הלאומית. משרה של ממש עם משכורת של ממש ותנאים סוציאליים נלווים. משרתו הראשונה.

רון נפרד מחבריו במעונות החיילים שביפו, עבר לירושלים, ויחד עם חבר שכר דירת שני חדרים צנועה במושבה הגרמנית. הוא גם קנה מכונית. רנו 5 מיד שניה שקנה ישירות מהבעלים הראשונים, רופא מהדסה, שמצא במודעה במקומון הירושלמי.

בן 24 וקצת, רון גביש חש שהוא יושב על פסגת העולם.

*****

באחד בנובמבר 1988 היו בישראל בחירות כלליות לכנסת.

תוצאות הבחירות לא הביאו ניצחון ברור למי מהמתמודדים. מפלגת העבודה, שמיקמה עצמה מהמרכז שמאלה, והלכוד שמיקם עצמו מהמרכז וימינה סיימו למעשה בכמעט שוויון 39:40 במספר חברי כנסת שנבחרו. לא מספיק לרוב הנדרש של 61 חברי כנסת שדרוש להרכבת ממשלה.

המנצחות האמיתיות בבחירות היו המפלגות הדתיות הקיצוניות והמשיחיות שיחד עם מפלגות לאומניות קיצוניות צברו מספר מספיק קולות ליצירת "גוש" של 25 חברי כנסת. מפלגת הדתיים הלאומיים והמפלגות של הציבור החרדי, הכפילו את כוחם מאז הבחירות הקודמות, ובצירוף תערובת של רסיסי מפלגות שמייצגות לאומנות קיצונית ומשיחיות דתית – ביחד הם סחפו עשרים אחוזים מסך הקולות. מה שאיחד את הגוש הזה, הייתה תמיכה ב"גוש אמונים" ובמדיניות ההתנחלויות, וראיה של הגדה המערבית כחלק בלתי נפרד של "ארץ ישראל השלימה", ארצו של העם היהודי שלפלסטינים אין מה לחפש בה.

ה"גוש" חגג את נצחוננו. המספרים הראו בעליל שמפלגת העבודה והליכוד, לא יוכלו להרכיב ממשלה בלעדיהם, ובחזונום ראו איך הם תופסים את מקומם כשרים סביב שולחן הממשלה שתקום. אלא ששתי המפלגות הגדולות טרפו את הקלפים, והכריזו על הקמת ממשלת "איחוד לאומי", קואליציה של שתי המפלגות הגדולות, והשאירו את ה"גוש" מחוץ למשחק.

ניצחון זמני, כך יסתבר בהמשך...

זאת גם הייתה השנה שבה רון מצא את אהבת חייו.

נועה הייתה כתבת גלי צה"ל בירושלים, כתבת שטח, שכסתה אירועים בירושלים עבור תוכניות האקטואליה השונות של התחנה הצבאית. היא הייתה צעירה, חכמה ואמביציוזית. וגם יפה. רון נתקל בה פה ושם במהלך העבודה העיתונאית, ויום אחד, לאחר מסיבת עיתונאים במשרד החוץ בעקבות ביקור של שר החוץ הבריטי, נועה בקשה את עזרתו בתרגום מאנגלית של דף מסרים שהשגרירות הבריטית חילקה לעיתונאים.

"בשמחה" השיב רון, לקח את הדף מידה ושרבט בעברית מעל הטקסט באנגלית, ותוך כדי, ומבלי להסיר מבטו מהנייר, שאל: "ואיזה קפה את שותה?"

נועה נעצה בו מבט נוקב, ובחיוך שובב השיבה: "שחור. ואתה?"

"אני אוהב הפוך", השיב לה, חייך, והושיט לעברה את דף המסרים.

כשמסיבת העיתונאים הסתיימה, וצוותי הטלוויזיה ארזו את הציוד, רון ניגש אליה.

"בעניין הקפה..." אמר.

"מה בעניין?" שאלה.

"אפשר להזמין אותך לכוס קפה?" שאל בנימוס.

היא חייכה את אותו חיוך שובב ששלח חץ ישר לליבו. "בטח" אמרה.

לא היה מקום להזמין קפה ליד משרד החוץ בימים ההם, והם נסעו במכוניתו את המרחק הקצר במעלה ההר למלון "הילטון", ששימש מרכז מפגש לעיתונאים הזרים הרבים בעת שהותם בירושלים. הם מצאו שולחן פנוי בלובי ורון הזמין פעמיים קפה. שחור בשבילה, הפוך בשבילו.

“מאיפה האנגלית המשובחת שלך?” שאלה אותו.
“למדתי באוניברסיטה בניו יורק” השיב.
“אף פעם לא הייתי בניו יורק...” אמרה.
“תהיי”, השיב לה מניה וביה, “גם אצלי זה לא היה בתוכנית...”

הם בילו שעה ארוכה בשיחה נעימה, עד שהביטה בשעונה, ואמרה שעליה ללכת להכין כתבה לשידור. הוא הציע לה טרמפ והסיע אותה לאולפן גלי צה"ל במרכז העיר.
“שנעשה את זה שוב?” שאל, הציע, כאשר פתחה את דלת המכונית.
“בכיף” אמרה “אתה יודע איפה תוכל למצוא אותי...”

הם שבו ונפגשו בסיקור של אירוע חדשותי כמה ימים לאחר מכן. רון הציע לה טרמפ למרכז העיר.
“יש לך זמן לכוס קפה?” שאל כשנסעו במורד רחוב הילל.
“יש”, אמרה לו. הם חנו ברחוב צדדי, והתישבו באחד מבתי הקפה שבמרכז העיר.
“פעמיים קפה”, אמר רון למלצרית, “שחור לגברת, הפוך בשבילי”

נועה חייכה.

הם ישבו בבית הקפה כשעה. נועה סיפרה לו כי היא מתלבטת על מה יהיה בתום שירותה הצבאי. היא אוהבת את עבודתה ברדיו, ואולי תוכל להמשיך בגלי צה"ל כעובדת אזרחית... אולי תצליח לעבור ל"קול ישראל"... היא התחילה ללמוד באוניברסיטה העברית תוך כדי עבודתה, מקווה להשלים תואר ראשון מבלי להפסיק לעבוד...
רון רצה לדעת אם היא יוצאת עם מישהו... אם יש לה חבר...
נועה חייכה. “אתה לא מבזבז זמן... מה?!”
רון נבוכ... אולי אפילו הסמיק... “לא התכוונתי” אמר לה...
“עזוב... זה בסדר” חייכה אליו. “לא, אין לי חבר... ומה מצבך?”
“פנוי” הצהיר. התנצל על שהיה אגרסיבי.
נועה צחקה. “עזוב שטויות... ממש לא. בשביל גבר ישראלי, אתה ממש שיא העדינות”

רון סיפר לה על חיי בניו יורק, ועל איך ה"שירות" הישראלית הטיפוסית נתפשת שם כחוצפה. על איך שהוא עדיין לא פעם מוצא עצמו תוהה איך

להגיב בסיטואציות חברתיות כשמישהו נוהג בתקיפות ישראלית
אופיינית.

אחר כך המשיכו בנסיעה עד לאולפן גלי צה"ל. רון פנה אל מגרש החנייה
הסמוך, עצר את הרכב בכניסה לבניין. נועה התקרבה אליו, ונשקה אותו
קלות על שפתיו. "זה בגלל שאתה מתנהג יפה", אמרה ופתחה את דלת
המכונית.

"דווקא מצא חן בעיני" אמר לה. "אפשר שנעשה את זה שוב בקרוב?"
"בכיף" אמרה לו, ורון שאל אם תצא אתו לדייט.
"אסוף אותי כאן אחרי השידור" אמרה לו כשפנתה ללכת.

וכך היה.

דייט רדף דייט, הם בילו יחדיו כמעט כל ערב אחרי שעות העבודה.
בירושלים של שנות השמונים, לפני שרוב שכונותיה התמלאו בחרדים,
היו עוד כמה מקומות שעיתונאים נהגו לבלות עד שעות הלילה
המאוחרות. אחרי לילה אחד שכזה, נועה הזמינה אותו לעלות לדירתה.
נועה גרה בדירת חדר מרווחת בבניין רב קומות חדש (אביה, כך ילמד
רון בהמשך, הוא אחד הקבלנים הגדולים בירושלים).

נועה הדליקה נר. הם התנשקו. הבגדים נשרו והם עברו לחדר השינה.
רון נשאר לישון במיטתה עד הבוקר. כמה ימים אחרי כן הם עשו זאת
שוב, הפעם בחדרו של רון – נועה נשארה לישון חבוקה בזרועותיו. כך
המשיכו כמעט מידי ערב, פעם אצלה, פעם אצלו.

רון התאהב. הוא אהב להיות איתה... אהב את שיערה השחור שירד
בתלתלים ארוכים על גבה, ואת הברק בעיניה השחורות שתאם את
חיוכה הבהיר.

היא גרמה לו לצחוק.

נועה הייתה בת לקבוצה מיוחדת של ירושלמים שידועים כס"ט –
"ספרדים טהורים", שטוענים לקשר דם ישיר עם מגורשי ספרד, היהודים
שגורשו מהאי האיברי ב 1492 על ידי המלך פרדיננד והמלכה איזבלה.
הם נחשבו לחברה "גבוהה", שלא כמו היהודים ה"מזרחיים" שהגיעו
מארצות ערביות ומצפון אפריקה בשנות החמישים, שגם נקראו לפעמים
"ספרדים", ונחשבו בישראל למעמד נחות. לספרדים הטהורים הייתה

שפה משלהם – לדינו – שרק הם הבינו, ותיקשרו בינם לבין עצמם, ובגלל שחיו דורות רבים בירושלים וסביבתה בקרב הערבים המקומיים, רבים מהם דיברו ערבית שוטפת והיו בקיאים במנהגיהם של ערביי האזור.

לפי ההיסטוריה המשפחתית של נועה, אחרי הגירוש ההמוני מספרד, הם הגיעו לארץ ישראל והתיישבו בחברון. בחברון, עיר עתיקה שנזכרת בתנ"ך, הייתה בתחילת המאה העשרים קהילה יהודית ענפה, רבים מהם היו צאצאי המגורשים מספרד במאה החמש עשרה. יהודים וערבים חיו בשלום יחסי זה לצד זה בחברון, עד שב 1929 במהלך מה שכונה "המרד הערבי" פורעים ערבים תקפו את יושבי הרובע היהודי בחברון וטבחו בהם. ניצולי הטבח, משפחתה של נועה ביניהם, עזבו את חברון ועברו לירושלים.

אביה של נועה היה דמות מוכרת בירושלים. בעל חברה בנייה גדולה, שהקימה בנייני מגורים במקומות רבים בישראל. הוא היה נשיא איגוד הקבלנים של ירושלים, איש רב פעלים ומשתתף קבוע באירועים תרבותיים בעיר, חבר במועצות מנהלים של חברות ציבוריות ומקורב לצמרת השלטונית של העיר.

נועה הייתה בת יחידה. היא גדלה בבית אוהב ומעריץ שהיה קשוב לכל רצונותיה. כשהייתה ילדה קטנה, רצתה להיות בלרינה, והוריה רשמו אותה לשיעורים בסדנא לבלט. הריקוד הקלאסי לא החזיק מעמד לאורך זמן, והוחלף בטניס. ההורים מימנו מדריך פרטי שלימד אותה איך לחבוט בכדור הצהוב. כשגדלה, החליטה להפסיק עם הטניס אחרי ששמה לב שהבנים בכיתה החלו שונאים אותה משום שניצחה אותם בקלות משחק אחרי משחק.

חגיגת הבת מצווה שלה הייתה לשיחת העיר, התמונות מהחגיגה שבה נכחו כל המי ומי בירושלים עיטרו את המקומונים הירושלמים משך שבועות...

לרון, לעומתה, הייתה היסטוריה אשכנזית טיפוסית וחסרת ברק. שורשי המשפחה היו במזרח אירופה ממקומות שאי אפשר למצוא על המפה. סבא וסבתא גדלו בעיירה יהודית אופיינית בפולין – שטייטל – הם הצליחו לצאת מאירופה ההרוסה אחרי מלחמת העולם הראשונה והגיעו

לפולסטינה עם קבוצה של ציונים אידיאליסטים שהושפעו מהמהפכה הרוסית של 1917 ונענו לקריאה של "ארץ ללא עם לעם ללא ארץ". הם הקימו קיבוץ, ועד מהירה למדו שהארץ איננה בדיוק ללא עם, ושהעם שיושב בארץ אינו תומך נלהב של הרעיון הציוני. קרוביהם שנשארו בפולין נרצחו על ידי הנאצים במחנות המוות מבלי שנשאר מהם שריד ופליט.

אימו של רון הייתה בלונדינית ועיניה ירוקות. ההומור הישראלי השחור ידע "להסביר" שבמהלך אחד מהפוגרומים הרבים, קוזק פולני בהיר שיער אנס את אחת מבנות המשפחה, והוא שאחראי לצבעים החריגים. רון ירש מאימו את העור הבהיר, השיער הבלונדיני ואת העיניים הירוקות, ונועה, שעורה שחום כאילו היא במצב של שזוף תמידי, ועיניה שחורות כמו שיערה, הייתה סונטת בו על היותו "חיוור" תמיד... חסר צבע.

נועה הייתה בת עשרים כשהיא ורון נפגשו, קרובה לסיום שירותה הצבאי. גלי צה"ל הבטיחו להמשיך להעסיקה לעוד שנה נוספת כאזרחית על חוזה מיוחד, והיא שקדה ברצינות על לימודיה באוניברסיטה לקראת קבלת תואר ראשון.

לנועה הייתה תוכנית ברורה. רון למד בהמשך, שנועה תמיד מגבשת תוכנית לפני שהיא מוציאה דברים לפועל. לא מאלה שפועלים על פי דחף רגעי. רון לעומתה היה אופורטוניסט. לאו דווקא במובן השלילי של המלה. כשנקרתה על דרכו הזדמנות שנראתה טובה בעיניו, הנטייה שלו הייתה ללכת על זה – לשאול שאלות אחר כך.

מקץ חודשיים לרומן המתפתח ביניהם, כששותפו לדירה החליט לעזוב ולעבור לעיר אחרת, רון הציע לנועה לעבור לגור איתו בדירתו. "תגיד", שאלה אותה בחיוך שובב, "אנחנו מתחתנים?" "לא" השיב לה, "במקרה התפנה אצלי חדר" "מצוין" אמרה לו, ועברה לגור איתו.

בכך נחתם העניין. הם הפכו להיות באופן רשמי לזוג.

****

העולם מסביבם היה כמרקחה. התקפות של פלסטינים כנגד ישראלים, בעיקר כנגד מתנחלים בהתנחלויות בשטחי הגדה המערבית הלכו ותכפו, ולתקופה הוצמד שם: "האינתיפאדה הראשונה".

מנגד, מהצד היהודי, קולות שתמכו ברעיון של הרב מאיר כהנא לבצע "טרנספר" של ערביי ישראל וערביי השטחים הלכו וגברו, וכללו קולות של פוליטיקאים מהימין שקראו להקמת התנחלויות נוספות, כתשובה הולמת לטרור, ולהקשיח את היחס כלפי הפלסטינים.

לכל אלו הייתה השפעה מועטה על חיי היום יום של רון.

ככתב הכנסת של "קול ישראל", הוא בילה את רוב שעותיו בבניין הכנסת הממוזג, הרחק משאון הרחובות הבווערים ומזורקי האבנים, ומהחיללים שיוורים לעברם רימוני גז מדמיע. רעש המטענים המתפוצצים לא חדר מבעד לקירות העבים של משכן הכנסת, גם לא קולות המפגינים מקרב המתנחלים שדרשו נקמה.

נועה לעומת זאת, הייתה במרכז ההתרחשויות.

יום אחד היא יצאה לסקר הפגנה של מתנחלים, שהקימו מחסום על כביש מרכזי שמקשר בין שתי ערים ערביות במרכז הגדה המערבית. המתנחלים מנעו מעבר של מכוניות עם לוחות זיהוי פלשתיניות במחסום, והתירו מעבר של רכב ישראלי ללא בדיקה. מי שנראו כמנהלים את התנועה במחסום היו נערים צעירים, ונועה חשבה בליבה איך זה שהם לא בבית הספר באמצע יום הלימודים... הם רגמו מכוניות של פלסטינים באבנים שליקטו בצידו הכביש... קריאות "מוות לערבים" נשמעו מרמקול נישא, מפגינים הצטרפו לקריאה מניפים כלפי מעלה אגרופים קמוצים... חיילים נצבו בצד באפס מעשה, צופים במראות.

נועה, מיקרופון בידה, שאלה צעיר פעלתן, שחבש על ראשו כיפה גדולת מידות, מדוע הם חוסמים את הכביש לתנועת פלסטינים.

"זוהי הארץ שלנו", השיב לה הנער. "אין לערבים מה לחפש פה"...

"מי בדיוק החליט כך?" שאלה אותו.

"זה מאלוהים", השיב לה הנער. "אלוהים נתן את הארץ הזאת ליהודים... אנחנו העם הנבחר... לערבים אין מה לחפש כאן"

“אבל שם הבתים שלהם”, נועה הצביעה לעבר הבתים של העיירה הפלסטינית הסמוכה, “ועכשיו הם לא יכלים להגיע הבייתה...”
“שילכו מכאן”, השיב לה הנער, “הם צריכים לעזוב...אין מקום כאן לערבים.”

“אבל ממשלת ישראל מכירה בזכותם להמשיך לגור בשטחים” הקשתה.
“זה לא בסמכותה של ממשלת ישראל להחליט כך” השיב לה. “זה מהתורה. בתורה כתוב כי אלוהים נתן את הארץ הזאת ליהודים, ומה שכתוב בתורה זה מה שקובע. לא מה שאומרת ממשלת ישראל. אנחנו ממלאים את צו התורה. יבוא יום, בעזרת השם, וגם ממשלת ישראל תבין זאת, וגם היא תקיים את צו התורה.”
“ואם לא?” שאלה
“אין דבר כזה. צו התורה הוא מעל לכל... אלוהים יכחיד את כל הערבים, כי אנחנו העם הנבחר ולנו הארץ הזאת. וזה מה שיהיה...”

כשנועה ועיתונאים אחרים כיסו את ההפגנות, את המהומות, את הבערה שבשטח, רון בילה את שעותיו עם פוליטיקאים ישראלים במשכן הכנסת, מדווח על משאים ומתנים בין נציגי מפלגות שונות על העברת חוק זה או אחר בהצבעה במליאה, מקליט ראיונות באולפן הכנסת הקטן ששכן מעל היציע של האולם המרכזי שבמשכן.

היו אז כללים נוקשים ב”קול ישראל” באשר לסיקור של אירועי היום ברדיו הלאומי, עם הקפדה מוחלטת על הפרדה בין סיקור עובדתי של “ידיעות” לבין הבעת “דעות”. כתבים נדרשו לדווח על אירועים תוך הקפדה על עובדות מבלי להיגרר להבעת עמדות או דעות מצידו של הכתב. עמדות של צדדים שונים אפשר היה להביא תוך ציטוט או השמעת דברים מפי נציג מוסמך של צד זה אחר, תוך שמירה על איזון מוחלט: מול כל ציטוט או אמירה של פוליטיקאי מהשמאל – יש להביא ציטוט או אמירה בזמן שווה מנציג הימין.

לרון לא הייתה בעיה עם הכללים הנוקשים.

רון היה חביב על פוליטיקאים משני צידי הבית. כמה מהם נחשבו על ידו לחברים של ממש. בבוקר היה יושב לקפה במזנון הח”כים עם חבר כנסת ממפלגת העבודה, ובצהריים סועד על שולחנו של ח”כ מהליכוד.

בבית בו גדל היחס לפוליטיקה היה דומה. אימו, שגדלה בקיבוץ, נחשבה "שמאלנית" על פי מוצאה, אף על פי שדעותיה הפוליטיות היו איפה שהוא במרכז. אביו, שגדל בבית משפחה בורגנית בתל אביב, נטה אחרי העמדות של המפלגה הליבראלית "הציונים הכלליים" שב 1973 התמזגה עם מפלגת "חרות" הימנית והקימו יחדיו את מפלגת ה"ליכוד", מה שגרם לאב להתנתק לחלוטין מכל מעורבות פוליטית.

רון גדל בלי נטייה פוליטית כלשהיא. רק בשנים האחרונות עקב עבודתו העיתונאית ב"קול ישראל" הוא למד להכיר את המערכת הפוליטית על גווניה השונים. רון ראה את עצמו כמי שמשקיף מהצד. רואה, שומע ומדווח. לא נוקט עמדה. לא בוחר צד.

נועה הייתה ההפך הגמור. הדיווחים שלה היו מדויקים ומאוזנים כפי שהכתיבה מדיניות השידורים בגלי צה"ל, אבל היא הושפעה ממה שראתה ושמעה בשטח תוך כדי סיקור האירועים.

בבית, לרון, היא הייתה משחררת מעט ממה שחשה. עד כמה נקעה נפשה מהאלימות... מחוסר הצדק... מהשנאה... מהדיבורים על עליונות יהודית...

"איך יכולים יהודים, שמשך דורות היו קורבנות של גזענות ואי צדק לעשות פניית פרסה ולעשות בדיוק את אותו הדבר לאחרים רק בגלל שהם לא יהודים..." אמרה ברוגז, ולחיייה מאדימות. "זה משגע לי את השכל".. קבעה.

רון היה מחבק אותה ונושק בעדינות על שפתיה... "בגלל זה אני אוהב אותך" לחש באזנה.
"אוקיי" הייתה משיבה... "גם אני אוהבת אותך"

ואז הייתה נוטלת כר מהמטה וחובטת בו. "אבל אתה צריך לצאת מידי פעם מתוך הבועה שעוטפת אותך!"

פרק ב

ימיה של ממשלת האיחוד הלאומי לא ארכו, ואחרי שנתיים הותר הקשר והליכוד איחד כוחות עם גוש המפלגות הדתיות והאולטרה ימניות, אותם כינה "שותפים הטבעיים", לעומת השותפים הלא טבעיים שבמחנה הנגדי, ויחד איתם הקים ממשלה שנשענה על רוב קואליציוני.

מפלגת העבודה נשלחה לאופוזיציה. אבל גם ההסדר הזה לא האריך ימים.

ב 1992 נערכו בחירות כלליות, ואחרי חמש עשרה שנים שבהן הליכוד זכה ברוב קולות הבוחרים, התהפך הגלגל, ומפלגת העבודה בראשות יצחק רבין זכתה בבחירות.

רון היה עסוק מעל לראש בסיקור הבחירות. במהלך הסיקור הוא קשר קשרים קרובים עם היועצים בסביבתו הקרובה של רבין, קשרים שהולידו כמה וכמה סקופים, ואפשרו לו תנועה חופשית במטה הבחירות של רבין וקשר בלתי אמצעי לחברי כנסת, פוליטיקאים, ואנשים מרכזיים במפלגת העבודה שהסתובבו במטה הבחירות, קיימו פגישות חשאיות, ובחשו ביחשים...

למחרת הבחירות, במטה הבחירות, רון עקב אחרי הפעילות, ראה אנשים נכנסים ויוצאים מחדרו של רבין שניהל מגעים להקמת ממשלה בראשותו. ביניהם, ראה את גד יעקובי, אחד מוותיקי מפלגת העבודה, יוצא מחדרו של רבין וחיוך גדול על פניו.

רון הכיר את יעקובי היכרות קרובה, לא פעם ישבו יחד על כוס קפה במזנון הכנסת. למרות שמפלגת העבודה זכתה בבחירות הכלליות, הבחירות הנחילו אכזבה ליעקובי. הוא לא זכה במספיק קולות בבחירות המוקדמות במפלגה כדי להיות במקום ריאלי ברשימה לכנסת, ואחרי שנים רבות, הוא לא יהיה חבר בכנסת שזה עתה נבחרה.

רון ידע כל זאת, ולכן הוא תהה לפשר החיוך הרחב.

“ברכותי לניצחון בבחירות” הוא איחל ליעקובי שעצר מולו.
“תודה, יום חג” השיב לו יעקובי.
“לא כל כך חג במה שקשור אליך” העיר רון.
יעקובי העווה את פניו. החיוך הגדול נעלם. “זוהי דמוקרטיה”, אמר בקול חמוץ, “לפעמים הטובים שבינינו לא נבחרים...”
“אז על מה החיוך הגדול כשיצאת מהפגישה עם רבין?” הקשה רון.
“רבין הציע לי להיות שגריר ישראל לאו”ם” השיב יעקובי, החיוך שב ועלה על פניו.
“אני יכול להודיע על כך למאזיני קול ישראל?” שאל, הציע רון. “אני בטוח שהם ישמחו לשמוע על כך”
“עוד לא” אמר יעקובי. “זה לידיעתך בלבד, בשלב זה. עדיף שרבין יודיע על כך באופן רשמי. לא לפרסום בינתיים”
רון הבטיח. רק ביקש שכאשר זה יהיה רשמי, הוא יהיה הראשון לדווח על כך, ויעקובי הבטיח שכך יהיה.

אחר כך ישבו ושוחחו, שיחה פרטית. יעקובי אמר שיהיה נחמד לצאת קצת מהארץ לתקופת מה. סיפר לרון שניו יורק חביבה עליו, וכי לא יכול היה לקוות למינוי במקום טוב מזה.
רון סיפר לו על ארבע השנים שלו ב NYU ועל איך ששם, באוניברסיטה, באולפן תחנת הסטודנטים, החל הרומן שלו עם שידורי רדיו, רומן שהוביל אותו לאיפה שהוא היום.

במהלך השיחה הבלתי פורמלית הזאת, יעקובי אמר משהו על כך שיצטרך להביא עימו לניו יורק דובר שיעבוד אתו במשלחת לאו”ם, ורון, שלא החסיר פעימה במהלך השיחה, קפץ לתוך דבריו: “אני חושב שאני יכול להיות דובר מצוין...”
יעקובי עצר בשטף דיבורו. מופתע. הביט ברון מבט ארוך, ולא אמר דבר. ואז, בטון קר, הפוליטיקאי שבו אמר: “אני לא יכול להבטיח שום דבר בשלב זה. שלח לי תולדות חיים שלך – ובוא נדבר בעוד כמה ימים.”

בערב, בבית, רון ישב ושיפץ את דף תולדות החיים שלו. הוא הדגיש את השליטה שלו באנגלית, את השנים שחי ולמד בניו יורק, את הקשרים שיש לו עם אנשי רבין – כולם עכשיו נושאי תפקידים רשמיים בלשכת

ראש הממשלה. כשגמר, והיה מרוצה מהנוסח המשופץ, שלח עותק בפקס לגד יעקובי.
בארוחת הערב, בין החביתה לסלט, סיפר לנועה, אבל המעיט מערך הדברים. אמר שהוא לא בטוח אם יעקובי לקח אותו ברצינות, ושקרוב לוודאי שלא יצא מזה שום דבר.

למחרת טילפן לכמה אנשים מקורבים ליעקובי, מהם כאלה שעבדו אתו בעבר. כולם החמיאו ליעקובי על היותו איש חכם ופוליטיקאי מתוחכם, וכולם, בלי יוצא מהכלל, אמרו עליו שהוא איש קשה, שלעבוד אצלו זה כמעט משימה על אנושית, וכי לעולם לא יעבדו אתו שנית.

גד יעקובי נולד ב 1935 במושב העובדים כפר ויתקין. אי שם בין 1920-1930 חל פיצול בקרב התנועה הקיבוצית שהביא להקמת תנועת המושבים, ולפרישת חברים מהרעיון של השיתופיות המוחלטת למשהו מתון יותר, שאפשר לחברים, שהמשיכו לעסוק בחקלאות, בעלות פרטית על ביתם ורכושם. כפר ויתקין היה אחד מראשוני המושבים, חבריו עלו על הקרקע ב 1930 וגד יעקובי נולד במושב הצעיר חמש שנים אחרי שעלה על הקרקע. כפר ויתקין גדל במשך השנים ונהיה אחד מהמושבים הגדולים בישראל, אם כי בשנה שבה היו הבחירות ב 1992 רק כמחצית מתושביו עסקו בחקלאות, מרביתם בעלי רפתות. צעירים רבים שגדלו ונשארו במושב נטשו את החקלאות, וכפר ויתקין הפכה להיות שכונת מגורים יוקרתית על אם הדרך בין חיפה לתל אביב. יעקובי עצמו עזב את כפר ויתקין בגיל צעיר, ובשנה שעסקין, 1992, הוא התגורר בדירה מפוארת בבניין רב-קומות במקום מרכזי בתל אביב.

כחבר מרכזי בהנהגת מפלגת העבודה, יעקובי טען שהוא נציג של המושבים, למרות שאין עדויות מתי הייתה הפעם האחרונה שבה בילה כפוליטיקאי בכיר סוף שבוע בכפר ויתקין, או בכל מושב אחר...

הוא היה פוליטיקאי במשרה מליאה, חבר כנסת, שר בממשלות מפלגת העבודה, אבל גם משורר מוערך וסופר של ספרי ילדים, מה שהבדיל אותו מיתר חבריו במעמד השליט. אנשים שהכירו אותו מקרוב, תיארו אותו כאדם בעל אישיות כפולה. האחת – של משורר רגיש הפורט על נימי לב... השנייה – של פוליטיקאי אנטיפטי ואיש בלתי ניסבל.

עברו כמה ימים מאז השיחה ותולדות החיים ששלח בפקס לביתו של יעקובי, ורון שלא שמע ממנו דבר, כבר חש בליבו שדבר לא יצא מכל זה. הוא הופתע לכן כשעבר כמעט שבוע, ויעקובי טילפן וביקש שיפגוש אותו בבית קפה בתל אביב.

השיחה לא זרמה כשנפגשו, היה זה יותר ראיון של שאלות ותשובות, משהו שנדמה לרון כראיון לקבלה לעבודה. רון לא ידע בדיוק לאן פני הדברים, וחש מעט מבולבל כשיעקובי בשלב מסוים הפסיק את השיחה, קם ממקומו ועזב את בית הקפה, מבלי לומר מילה, משאיר את רון יושב לבדו בווה אחריו. הוא לא שילם עבור הקפה.

יומיים עברו, ויעקובי טילפן. בקול חגיגי משהו הוא בישר לרון שהוא קיבל את התפקיד של דובר משלחת ישראל לאו"ם בניו יורק. יש עניינים פורמאליים שעל רון להשלים במשרד החוץ... שהוא מצפה שרון יתייצב לעבודה באחד בספטמבר במשרדי המשלחת בניו יורק... הוא עצמו, השגריר, יגיע מעט אחריו מה שייתן לרון "זמן ללמוד את השטח", כך אמר.

זה היה כבר שלהי חודש יולי. עניינים היו צריכים להתחיל לזוז בקצב מהיר.

בערב, בבית, סיפר לנועה.

זה היה ערב ירושלמי חם והביל. הם ישבו במרפסת הדירה, מצפים לרוח הערב שתבוא מההרים ותביא עמה את תחילת צינת הלילה.

"יעקובי טילפן" אמר לה כבדרך אגב, מנסה לא להישמע דרמטי מידי... "הוא הציע לי להיות דובר המשלחת לאו"ם... אני אמור להתחיל באחד בספטמבר... אנחנו נוכל לעבור לניו יורק באוגוסט".

"רגע, רגע, רגע" נועה פרצה לתוך דבריו. "שמעתי אותך אומר – אנחנו?"

"בוודאי שאמרת – אנחנו", רון נשמע מתגונן.

“היה סימן שאלה בסוף המשפט שלך?” נועה ירתה לעברו. החיוך נעלם מפניה.

“הנחתי שאנחנו נוסעים ביחד”, אמר בקול רפה.

“הנחת?” שאלה, כמעט בצעקה. “אתה לא חושב שאתה צריך לשאול?” עיניה השחורות רשפו... דמעות של כעס הופיעו בפניות העיין. שפתייה החדקות הלביו... רון הביט בה משתאה. מעולם לא ראה אותה כך.

“את יודעת הרי שלא ארצה לעזוב בלעדייך... זו בכלל לא שיקול מבחינתי” אמר לה.

“זה ממש חמוד מצידך”, התריסה לעומתו, “אבל אתה לא חושב שראוי שתשאל קודם? האם אני רוצה לעבור לניו יורק עכשיו? האם אני מוכנה לעזוב מקום עבודה שאני אוהבת? לזנוח את תוכניותי לסיים את הלימודים באוניברסיטה... לנטוש את החברים... את המשפחה... כל זה, ולארוז מזוודה ולעוף מכאן בעוד כמה שבועות רק בגלל שמישהו הציע לך ג'וב בניו יורק?”

רון הקשיב... שתק. לא בטוח לאן יתפתחו הדברים.

נועה המשיכה: “ונניח לרגע שאני מסכימה... מה בדיוק אני אמורה לעשות שם בניו יורק?”

רון לקח את ידה. התנצל. “בואי נתחיל שוב מההתחלה...” אמר לה. “נועה, האם תבואי לניו יורק איתי?”... הקפיד להבליט את סימן השאלה שבסוף המשפט.

“מקצה שיפורים... ממש מתוק...” הגיבה בסרקזם. “עכשיו ברצינות... תגיד לי אתה. מה אני אמורה לעשות בניו יורק כאשר אתה תהיה כל היום בעבודה במשלחת לאו”ם?” “נמצא כבר משהו” אמר לה.

“לא... זה לא מספיק טוב בשבילי. אני צריכה לדעת...” “אולי תוכלי להמשיך לעבוד ככתבת של גלי צה”ל בניו יורק?... יש להם כתב בווינגטון שמכסה את השגרירות הישראלית ומה שקשור לייחסי ישראל וארה”ב, אבל אין להם כתב בניו יורק... את תוכלי לדווח על הצגות חדשות בברודווי... על מה שקורה באו”ם... אני אעזור לך בקשרים באו”ם, אתן לך ראיונות בלעדיים עם השגריר יעקובי...”

“הא, הא... ממש מצחיק... אתה לא יכול להיות רציני לרגע?”
“אני לגמרי רציני” אמר “אני אוהב אותך ואני רוצה שזה יהיה אנחנו בניו יורק. לא רון בניו יורק. רון ונועה בניו יורק... את ואני”
נועה התרככה. היא רכנה לעברו ונשקה את שפתיו. “אתה יודע מה?...אתה ממש מתוק...” אמרה בקול מפויס.
הם דברו שעות אל תוך הלילה. רון ניסה לשכנע את נועה שיסעו ביחד. יתנו לעניינם להתגלגל... “דברים יסתדרו”, אמר לה, “הם תמיד מסתדרים בסוף...”

הוא צייר תמונה אידיאלית של איך יראו חייהם בניו יורק... קונצרטים של התזמורת הפילהרמונית של ניו יורק בסנטרל פרק... תערוכות מהממות במוזיאון לאומנות חדישה... במטרופוליטאן... סופי שבוע קסומים בעיירות קטנות בצפון מדינת ניו יורק... במעלה נהר ההדסון... פונדקים אינטימיים בניו אינגלנד... מוסיקת ג'ז במועדונים שבוילג'... הצגות בברודווי...”

נועה לא התלהבה. “אתה נשמע כמו תשדיר שרות של משרד התיירות של ניו יורק”, העירה בציניות.

נועה רצתה תוכנית סדורה. היא רצתה לדעת מראש איך יראו החיים שלה בניו יורק. היא, שלא כרון, שבילה שש שנים בניו יורק כנער וכסטודנט, שהאנגלית הייתה שגרורה בפיו, ודרכי העיר היו נהירות לו... היא, שהאנגלית שבפיה דלה ומגומגמת, היא, שמעולם לא הייתה בניו יורק אפילו בביקור... היא, שניו יורק בשבילה הייתה עיר ענקית ומפחידה.

“מה אני אעשה בימי השבוע כשאתה תהייה עסוק בעבודה במשלחת?” חזרה ושאלה. “סופי השבוע שאתה מתאר נשמעים נהדר... אבל מה בדבר שאר הימים הארוכים שבין סופי השבוע?”

נועה אמרה לו כי היא פוחדת שתאלץ להתפשר... למצוא איזו תעסוקה שולית רק כדי למלא את הזמן, איזה ג'וב משרדי באחד הגופים הישראליים שבעיר... חששה שתאבד את בטחונה העצמי... שתהפוך תלויה ברון בכל דבר קטן... ושברבות הימים תשנא את עצמה על שכך נהייתה... תשנא את רון שגרם לה להיות במצב שכזה...

נועה אהבה את רון, אבל היא אהבה אותו במציאות שבה שניהם פחות או יותר שווים... ובעולם ששניהם מכירים במידה שווה... בירושלים. היא לא ידעה לנחש מה יקרה ליחסים ביניהם אם המציאות הזאת תשתנה. והייתה גם המשפחה. נועה הייתה מאוד קשורה להוריה. היא הביאה את רון לבית הוריה, והם קיבלו אותו אל תוך המשפחה הקטנה כבן. נועה מעולם לא נפרדה מהוריה ומבית המשפחה בירושלים לתקופה ארוכה... כן, היו טיולים ומסעות פה ושם לזמנים קצרים... אבל תמיד חזרה לבית המשפחה. ועכשיו? לעזוב לכמה שנים הרחק אל מעבר לאוקיאנוס האטלנטי?

כן, יש רון וישנה הדירה המשותפת שבה גרו... אבל זאת הייתה "דירה" לא "בית"... בית היה בית הוריה, ועכשיו, האם היא מוכנה לעזוב את הבית לתקופה ארוכה? ובשביל מה בדיוק?

בסיומו של לילה ארוך ללא שינה החליטו שרון ייסע תחילה... לבדו... לפי לוח הזמנים שיעקובי התווה עבורו. שאכן זו הזדמנות עבורו שחבל להחמיץ. ושהם יראו איך הדברים יתפתחו... יחליטו בהמשך מה יהיה.

רון לא היה מאושר עם ההחלטה, אבל השלים עם כך שנועה לא הייתה מוכנה לשינוי... לא עכשיו. הוא קיווה שדברים ישתנו עם הזמן, ושנועה תצטרף אליו לניו יורק במועד מאוחר יותר.

ביום שעזב, הם נצבו חבוקים דקות ארוכות, דמעות בעיניהם. רון הסתכל סביב על הדירה שטיפחו ושבה פרחו הזוגיות שלהם... "שמרי על הדירה בשבילינו" אמר לה... "אני עוד אחזור"

****

וכך, אחרי כל ההקדמה הארוכה, אנחנו חוזרים לרגע שבו התחיל הסיפור: המטוס נחת והסיע עד לשער הירידה מהמטוס. רון ירד, פסע בצעד נמרץ לעבר ביקורת הרכונים, נפנף מול השוטר בעמדת הביקורת

את הדרכון הדיפלומטי החדש שאך זה הונפק עבורו, ובמסוף המזוודות אסף תיק גדול, הטיל על כתפו, ויצא אל אוויר הבוקר. התור למוניות היה קצר, רון מסר לנהג כתובת של מלון במרכז העיר, והמונית הצהובה יצאה לדרכו.

היה נוסע נוסף במטוס, מישהו שרון לא הכיר, שיצא מהמטוס בעקבותיו, ושעמד ממש מאחוריו בתור למוניות. כשרון עלה על מונית בכיוון מנהטן, הנוסע שאחריו נכנס למונית הבאה בתור, ונתן לנהג כתובת בברוקלין.

הנוסע היה לבוש בתלבושת האופיינית לתלמידי ישיבה: מכנסיים שחורים שציצית משתלשלת מעליהם, ג'קט שחור תואם מעל חולצה לבנה, וכובע שחור רחב תיתורת. על פניו היה זקן, ואת פאותיו הארוכות גולל מאחורי אוזניו. שמו היה בנימין כהנא. הוא היה בעת ההיא מנהיג תנועת "כך".

בנימין היה בנו של הרב יליד ארה"ב מאיר כהנא, שב 1968 הקים בארה"ב את ה"ליגה להגנה יהודית". ארגון יהודי מיליטנטי ששם לו למטרה להילחם בגילויי אנטישמיות, ועשה זאת בפעולות אלימות. הארגון טמן פצצות שגרמו למותם של אנשים, השתמש באיומים ובטקטיקות של הפחדה, והיה חשוד בקשרים עם גורמי פשע בעולם התחתון. השלטונות בארה"ב הכריזו עליו כארגון טרור.

הרב מאיר כהנא היגר לישראל ב-1971 והקים תנועה ימנית-לאומנית שחרטה על דגלה את סיסמת ה"טרנספר" – הגליית כל הערבים אל מחוץ למדינת ישראל. ב-1984 הוא נבחר לכנסת בפעם האחת והיחידה, בבחירות שבאו אחרי כן רשימתו נפסלה בטענה שהיא רשימה גזענית, ומאיר כהנא הוכרז כמי שלא יוכל להיבחר לכל תפקיד שהוא במדינת ישראל.

מאיר כהנא נרצח על ידי מתנקש בעת שנשא הרצאה בניו יורק ב-1990

אחרי הרצח, בנו בנימין, שגם הוא נולד בארה"ב, המשיך בדרכו של אביו. הוא הרחיב את התנועה שאביו יזם תחת השם "כהנא חי" והידק את הקשרים של התנועה בישראל עם "הליגה להגנה יהודית" בארה"ב.

המונית שהסיעה אותו לברוקלין, עצרה לפני הכניסה לבית בשכונת בורו-פארק, שכונה חרדית בברוקלין. שני צעירים קשוחים למראה ניצבו בחזית הבית, מביטים בחשדנות בעוברים ושבים. בנימין שילם לנהג, יצא מהמונית, שלף את מזוודתו מתא המטען ודילג בקלילות במעלה המדרגות שהובילו אל תוך הבניין.

נסיעתו של רון למנהטן ארכה מעט יותר. המונית עצרה בחזית מלון לא רחוק מתחנת הרכבת "גראנד סנטרל" בצד המזרחי של מנהטן, מרחק הליכה לבניין בשדרה השנייה שהכיל את משלחת ישראל לאו"ם. משנכנס לחדרו במלון, חייג ללשכת השגריר והציג את עצמו לרות, מזכירת השגריר, שקדמה את פניו בברכה חמה. רון אמר לה כי יקדיש את הימים הקרובים להתארגנות, וכי יתייצב לעבודה באחד בספטמבר בשעה תשע בבוקר, בדיוק. הם החליפו כמה דברי נימוסין, כמנהג המקום, ואחרי שרון ניתק את השיחה, הוא פשט את בגדיו, נכנס למקלחת ועמד תחת המים הזורמים דקות ארוכות.

כשיצא, מגבת למותניו, חייג את המספר של הדירה בירושלים. הוא דיווח לנועה כי הטיסה עברה בשלום, שהוא במלון במנהטן, וכי הוא "כבר מתגעגע אליה"...
נועה צחקקה. "מצחיק, לחשוב מה עשר שעות טיסה עושות לבחור"...

רון לא הביא הרבה מטען בתרמיל הגדול שסחב מישראל. הוא הכיר מספיק את המציאות האמריקנית כדי להבין שיהיה עליו לזנוח את דמות הכתב הירושלמי שהיה מופיע לעבודה בכנסת בג'ינס, חולצה קצרת שרוולים וסנדלים תנכ"יות, לטובת מה שנחשב בניו יורק ללבוש הולם במקומות העבודה.

את הימים שנותרו בילה במסע קניות. הרשימה הייתה ארוכה: שתי חליפות בצבע אפור, ואחת, חגיגית, בצבע כחול כהה. כמה חולצות לבנות, כמה כחולות, עם שרוולים ארוכים, וכמה עניבות בצבעים תואמים. קינח בזוג נעליים שחורות, ומספר זוגות גרביים.

פרק ג

ביום שלישי, האחד בספטמבר, רון לבש חולצה כחולה חדשה, חליפה אפורה ועניבה בצבע כחול כהה, וצעד את המרחק הקצר מבית המלון לבניין בשדרה השנייה. בשעה תשע בדיוק הוא נכנס למשרדי משלחת ישראל לאו"ם, ניצב בפני רות, מזכירת השגריר, ושאל: "איך אני נראה?" רות קדמה את פניו בחיוך רחב. "בבגדים האלה, גם אמא שלך לא הייתה מזהה אותך", השיבה לו.

רות הציגה אותו לעובדי לשכת השגריר, ואחר כך עשתה לו סיור הכירות עם שאר אנשי המשלחת. כל אחד הסביר בכמה משפטים לרון מה תפקידו במשלחת. היו הדיפלומטים – אנשי משרד החוץ, שבשנות עבודתם במשרד החוץ משרתים בנציגויות הישראליות ברחבי תבל. היו ביניהם ששרתו במחלקה ייעודית במשרד החוץ והאו"ם היה תחום התמחותם. הם הכירו את מוסדות האו"ם לפני ולפנים, התמצאו באמנות הבינלאומיות, בחוזים, בהחלטות האו"ם השונות ובהיסטוריה של הארגון הרב לאומי הענק הזה. תפקידם יהיה להנחות את השגריר החדש, שמעודו לא בילה זמן של ממש בארגון, בתפקידו כדיפלומט מספר אחד של ישראל באו"ם.

את התפקידים המנהליים במשלחת מלאו בעיקר נשים. הייתה זו מסורת ארוכת שנים במשרד החוץ, שכאשר הגברים נשלחים למשימות בנציגויות ישראל ברחבי תבל, נשותיהם ממלאות בנציגויות את המשבצות המנהלתיות: מזכירות, משאבי אנוש, חשבונאות... בכך,

מבטיחים לכל משפחת שליח שתי משכורות, ופותרים את שאלת השאלות של כל שליח: מה תעשה אשתו בארץ ניכר, כשהוא נמצא בשעות היום בעבודה בנציגות. המצב במשלחת לאו"ם לא היה שונה, ורון הוצג בפני "נשותיהם של" שנשאו בתפקידי מנהלה שונים במשלחת.

בתחתית הסולם, היו העובדים ה"מקומיים". אלו עובדים שנשכרו מקרב האוכלוסייה המקומית וששפת המקום הייתה שפתם (לא כל הנציגויות ממוקמות בארצות דוברות אנגלית) וכמה מאלו היה גם במשלחת לאו"ם. "כותב הנאומים" - שתפקידו, כפי שהסביר לרון היה לשפץ את האנגלית המשובשת של השגריר, לשכתב נאומים שלו ושל חברי משלחת אחרים, ולשבץ בהם את הביטויים האו"מיים הדרושים כך שיעשו את הרושם הרצוי. שני עוזרים עבדו לצידו, שתפקידם היה לנהל את התכתובת הרשמית הענפה.

והיה סם, הארכיבאי, שתפקידו היה לשמר ולתייק את כל המסמכים: מסמכי העצרת הכללית, החלטות מועצת הבטחון, נאומים, תכתובות... בעצם כל הזיכרון הארגוני של המשלחת לאו"ם, מתויק ומקוטלג בסדר מופתי בחדר הארכיון שבפאתי משרדי המשלחת.

סם רבינוביץ' היה דמות יוצאת דופן בקרב הדיפלומטים אנשי משרד החוץ ונשותיהם, והעובדים המקומיים – מרביתם צעירים אמריקנים שזו להם משרתם הראשונה אחרי שהשלימו לימודיהם באוניברסיטה- שאיישו את התפקידים השונים במשלחת.

סם היה כבן ארבעים, אם כי נראה צעיר מכפי שנותיו. סם היה הארכיבאי של המשלחת תקופה ארוכה... איש לא זכר בדיוק מתי התחיל לעבוד במשלחת, הוא פשוט תמיד היה שם. סם היה החרדי היחיד שעבד במשלחת. הוא לבש מכנסיים שחורים וג'קט שחור מעל חולצה לבנה, ציציות השלשלו מחוץ למכנסיו וכיפה שחורה גדולה לא משה מראשו. רון למד עד מהירה, שסם היה מוכן בכל רגע לספק למי שהיה מוכן לשמוע, פסוק מפסוקי התנ"ך... פלפול תלמודי... ציטוט מדברי גדול בתורה זה או אחר. בעיקר היה נחוש לספק ממרכולתו לכותב הנאומים, ובהמשך ניסה לשכנע את רון לשבץ ממכמניו בהודעות לעיתונות.

והיה טוני. הנהג. טוני היה שוטר בדימוס. איש גבה קומה ממוצא אירי בשנות החמישים לחייו, לחייו סמוקות... כרס עגולה מעל חגורת מכנסיו... ואקדח נעוץ בחגורה מאחור. טוני החזיק מעצמו לא סתם כנהג השגריר אלא גם כשומרו האישי. איש במשלחת, חוץ מטוני עצמו, לא האמין שטוני יהיה מסוגל לספק הגנה של ממש אם השגריר יהיה בסכנה. עיקר עבודתו היה להסיע את השגריר במכונית השרד של המשלחת, ולהביא לתעודתם מסמכים דחופים למסירה ביד בשעת הצורך. בין לבין, עסק במירוץ מכונית השרד השחורה או בהמתנה בלשכת השגריר לביצוע משימותיו. שם, בלשכת השגריר, רון פגש בו ביומו הראשון. האיש הגדול קם ממקומו, לחץ לרון את היד וחיך חיך גדול ומאיר פנים. רון מוכן היה להישבע שאד קל של אלכוהול אפף את האוויר שסביב ראשו.

רות הובילה אותו בין החדרים, מציגה אותו לכל אנשי המשלחת, מסבירה... מפרשת... מבהירה... רון לחץ ידיים, החליף דברי נימוסין, השתדל להתחיל לזכור שמות.

רות עצמה הייתה עובדת "מקומית", מעט בוגרת ועם יותר ניסיון בעבודה בנציגות משאר ה"מקומיים". יעקובי יהיה השגריר השלישי שרות תעבוד כמזכירתו. היא הייתה ילידת ניו יורק, גדלה והתחנכה במנהטן, והייתה מקצוענית של ממש. רות ניהלה את לשכת השגריר ביעילות אמריקנית אופיינית, הכירה את משרדי האו"ם בניו יורק ואת המשלחות הרלוונטיות לעבודת השגריר כהכרה את כף ידה, ותפקידה, כפי שהסבירה לרון, היה "לסייע לשגריר לנווט במבוך של הארגון, של המשלחות האחרות, של נושאי תפקידים חשובים, ולסכל טעויות מביכות".

"אתה בטח לגמרי מבולבל", אמרה כאשר בסוף מסע ההיכרות הגיעו לחדר שאמור להיות משרדו שלו. "אבל, אל תדאג. אנחנו כאן כדי לסייע, כל מה שאתה צריך זה לבקש." אמרה, והשאירה אותו לבדו בחדר הריק.

רון התיישב בכיסא שמאחורי שולחן הכתיבה המשרדי. זו הייתה הפעם הראשונה בחייו שיש לו משרד משלו, והוא לא היה בטוח מה בדיוק עליו להרגיש ברגע הזה. למשרד היה חלון, וממנו אפשר היה להשקיף על השדרה השנייה שלמטה, ועל נחיל המכוניות שזרם בה.

רון הכיר בעובדה שיש בניו יורק אנשים שהיו מוכנים להרוג מישהו כדי שיהיה להם משרד עם חלון שמשקיף על השדרה השנייה.

****

בשבת בבוקר, כמו בכל שבת, סם רבינוביץ' השתתף בתפילת הבוקר בבית הכנסת שסמוך למקום מגוריו בבורו פארק.

סם היה ממשכימי קום, וחביבה עליו הייתה התפילה בשבת מוקדם בבוקר. משנסתיימה התפילה, הוא יצא אל גרם המדרגות שבכניסה. הימים היו ימים אחרונים של קיץ, ובשעת בוקר מוקדמת ניתן היה לחוש את צינת הסתיו המתקרבת. סם נשם את האוויר הקריר, נהנה משלוות הבוקר, כששמע צעדים מאחוריו, וקול של איש שאמר: "היי".

סם הסתובב לאחוריו, והביט באיש. הוא נראה מוכר, אבל סם לא הצליח ברגע הראשון למקם אותו... "אנחנו מכירים?" שאל... "אני כמוך, משתתף קבוע בתפילת הבוקר בשבתות. אני מרטי. היי" אמר האיש והושיט את ידו. סם לחץ את היד המושתת. ונזכר. מרטי... מרטי שטיין... מרטי מ"הליגה להגנה יהודית", סם נזכר ששמו של מרטי נקשר באירוע שהיה לא מזמן כששחורים שעברו בשכונה אמרו, או לא, הערות אנטישמיות והאירוע נגמר בחילופי מהלומות... "נעים להכיר" אמר סם "אתה מרטי מהליגה להגנה יהודית..." מרטי חיך, "לא אומר שאני לא", השיב במה שאמור היה להישמע כמו פלפול תלמודי. "ואתה סם רבינוביץ' שעובד במשלחת ישראל לאו"ם" המשיך.

"לא אומר שאני לא" השיב לו סם באותה מטבע לשונית, "אני עובד שם כבר כמה שנים".

"שמעתי שגרגיר חדש מגיע למשלחת בקרוב", אמר מרטי "השמיעה שלך טובה", השיב לו סם, "זה לא סוד גדול". מרטי חיך. הוא הסיר את משקפיו וניגב מהם גרגיר אבק בלתי נראה, ושב והרכיב אותם בתנועה איטית.

”ממש לא” הודה מרטי, ”מה שגם לא סוד זה מה העמדה של הממשלה החדשה שהוא מייצג בעניין שלמות הארץ...” אמר.

סם החשה... לא הגיב.

”רבין, ראש הממשלה החדש, אמר שהוא מתכוון להגיע להסכם עם הפלסטינים בתוך כמה חודשים. אפשר לנחש איך יראה ההסכם שנשען על האידאולוגיה של ”שתי מדינות לשני עמים”... זה בהכרח יביא לכך שחלקים מארץ ישראל השלימה ימסרו לידי הערבים.”

סם התמיד בשתיקתו... לא הגיב.

”אסור שזה יקרה... אנחנו לא יכלים להרשות שזה יקרה... אלוהים נתן לנו את ארץ ישראל. זה כתוב בתורה, ושום ממשלה בישראל לא רשאית לוותר על חלקי ארץ ישראל. הליכוד מבין את זה... אבל הממשלה הזאת לא מבינה...”

”בגין, שהיה ראש ממשלה, נתן לפלסטינים אוטונומיה בהסכם קמפ דייוויד” העיר סם.

”אה, אה,” אמר מרטי תוך שהוא מנופף באצבעו, ”אוטונומיה לאנשים אבל בלי לוותר על השטחים... בגין ידע שארץ ישראל שייכת ליהודים, הוא האמין באלוהים ובתורה... שלא כמו אלה, שלא מאמינים בשום דבר” הפטיר מרטי.

”מי אלה שאתה מדבר בשמם?” שאל סם
”המתנחלים... גוש אמונים... כהנא חי... הליגה להגנה יהודית... אנשים שלנו בכל ההתנחלויות ביהודה ושומרון.” השיב מרטי.
”ומה בכוונתכם לעשות?” הקשה סם. השיחה התחילה להכביד עליו. השעה הייתה מוקדמת מידי עבורו לשיחה כבידה כל כך... הוא אפילו עוד לא הספיק לאכל ארוחת בוקר.
”הפגנות... התנגדויות... אולי יותר מזה... לא ניתן לזה לקרות. נקודה.”

סם הביט במרטי. הוא נראה לו נלהב מידי, קצת חמום מוח אפילו... להוט מעבר למה שמתאים לשיחת חולין מוקדם בשבת בבוקר על מדרגות בית הכנסת. ”מעניין” אמר למרטי, ”אני מצטער, אבל אני ממש צריך ללכת עכשיו”, אמר כשהוא מחטיף מבט לעבר שעונו.

”שמע“, אמר לו מרטי, ”הרב בנימין כהנא בא לביקור מישראל... הוא שוה אצל חברים כאן בשכונה... ביום רביעי בערב, כאן בבית הכנסת, ניפגש עם חוג חברים לשיחה אתו... חופשי... לא צריך הזמנה... תבוא לשמוע, יהיה מעניין.“

”תודה“ השיב לו סם, ”נראה. אולי אבוא... היה נעים להיפגש... אני מוכרח לרוץ עכשיו“

מרטי חיך. הם לחצו ידיים. סם ירד במורד המדרגות, פנה והחל הולך את המרחק הקצר לעבר ביתו.

סם גר לבדו. לבדו, מאז נפטרה אימו. אביו של סם מת כשסם היה בן שנתיים. בבית, מעל לספה בסלון, הייתה תלויה תמונה גדולה של האב, מקריח, בעל זקן עבות, ועיניים עצובות... חובש כיפה שחורה גדולה על ראשו המקריח. התמונה הזאת, זה כל מה שידע סם על אביו...

האב מת בשריפה.

למשפחת האב הייתה חנות תכשיטים ברובע היהלומים במנהטן, אביו של סם ושניים מאחיו עבדו בחנות. האחים עבדו בחזית החנות, מטפלים בלקוחות... מוכרים וקונים... נושאים ונותנים. אביו של סם עבד במשרד שבקומה השנייה – ניהל את הספרים, ערך את המאזנים, ספר את הכסף בכספת. העסקים היו טובים והם חיו ברווחה. עד שיום אחד פרצה בבניין שריפה. לא היה מיגון מפני שריפות במקומות עבודה בשנות ה-40 וכשכבאים הצליחו להגיע לבניין, הם אמנם כיבו את האש שהשתוללה, אבל היה הרבה עשן.

אביו, שהיה לכוד בקומה השנייה, מת משאיפת עשן.

הוריו של סם לא היו צעירים כשנישאו, והם חיו כמשפחה שלוש שנים, עד שהאב מת מוות בלתי צפוי בשריפה. סם היה בן יחיד. העסק חזר לתפקד אחרי השריפה, והמשיך לגדול עם השנים. הדודים פרנסו את סם ואת אימו, סם גדל וסיים את בית הספר התיכון, ותקופת מה אף עבד ביחד עם הדודים בחנות התכשיטים. סם לא אהב את העבודה בחנות... לא אהב את המהומה שברובע היהלומים. וכך קרה, שמת שהוא בתחילת 1980, מישהו, שהכיר מישהו, שהכיר מישהו שעבד

במשלחת ישראל לאו"ם, הרים טלפון למי שהרים, וסידר לסם את המשלה במשלחת.

סם אהב את העבודה במשלחת. הוא עבד בחדרו שהיה הארכיון של המשלחת, ומרבית שעות היום היה לבדו. סם לא היה, מה שקוראים "איש רעים להתרועע", ולהיות לבד היה בסדר גמור מבחינתו.

אם היה משהו שסם אהב יותר מאשר את עבודתו – זה היה התלמוד.

סם הלך לבית כנסת באופן קבוע מאז שהוא זוכר את עצמו. יום אחד הזמין אותו רב בית הכנסת להשתתף בכיתת תלמוד שהוא מקיים בבית הכנסת פעם בשבוע. סם הלך, ומאז לא החסיר אף לא שיעור אחד. בין שיעור לשיעור היה מעיין בספרים בעצמו, משקיע את עצמו בין הדפים הקדומים.

ביום רביעי, הלך לבית הכנסת להאזין לרב בנימין כהנא. היו שם כחמישים איש, בהחלט קהל נאה לאירוע של בית כנסת בשעות אחר הצהריים באמצע שבוע העבודה. מרטי הבחין בו כשנכנס, נופף בידו לשלום, ובא והתיישב לידו.

הרב בנימין כהנא היה אנרגטי ורהוט. חזונו היה המשך לזה של אביו, הרב מאיר כהנא מייסד הליגה להגנה יהודית שעלה לישראל ואף נבחר לכנסת לפני שתנועתו, תנועת "כך" הוכרזה כגזענית ואנטי דמוקרטית, ונפסלה כרשימה לכנסת.

בחזונו, ישראל תהיה מדינת הלכה, שבה רק יהודים יוכלו לגור, ולא יהודים ידרשו לעזוב. ערבים ילידי הארץ יועברו – המלה שהשתמש בה הייתה "טרנספר" – לארצות ערביות אחרות. ישראל תהיה נקיה מלא יהודים, ותוכרז כמדינה יהודית ולא דמוקרטית. לא דמוקרטית, שכן דמוקרטיה מבטיחה שוויון זכויות לכל אזרחיה, ובישראל תחת שלטון ההלכה, רק ליהודים יהיו זכויות. "דמוקרטיה נוסח מערב אירופה מבטיחות שוויון לאזרחיהן בלי הבדלים של גזע ודת. זה לא מתאים לישראל. זה לא מה שאנחנו. זה לא מה שישראל צריכה להיות... ארץ שניתנה ליהודים על ידי אלוהים וחוקיה חוקי אלוהים ותורתו. לפיכך יש לשלול את הרעיון שישראל היא דמוקרטיה."

הוא גם דיבר על הפלסטינים, ועל השיחות, "שיחות השלום", שהתקיימו בווינגטון בימים ההם.
"בעקבות מלחמת ששת הימים, ישראל חזרה לשלוט בירושלים ובשטחי ארץ ישראל, וזה היה בעזרת השם. זו הארץ שהובטחה למשה בסני. אלוהים מקיים את הבטחתו ואנחנו צריכים להיות מודאגים מאוד מכך שממשלת ישראל החדשה בראשות המערך, תחזיר את שטחי הארץ המובטחת לשליטת הערבים."

הוא היה נואם בחדסד, והוא שזר בדבריו פסוקים ומובאות מהכתובים. זה מצא חן בעיני סם. כשסיים, מרטי שאל: "נו, מה אתה אומר?"
"מעניין" השיב סם.
"בוא, אני אפגיש ביניכם" הציע מרטי, אחז בידו של סם, והוביל אותו אל תוך המעגל הקטן שהקיף את כהנא, שענה שלא. מרטי הפסיק לרגע - "אני רוצה שתכיר חבר", אמר לכהנא.
כהנא חיך חיוך חם ולחץ את ידו של סם: "תמיד שמח להכיר חברים של מרטי", אמר. "איך מצאו חן בעיניך הדברים שאמרת?" שאל.
"סם אמר שאהב את הציטוטים מהמקורות ואת התיבול במובאות מהתלמוד ומהתורה, וכנהא אמר: "החבר'ה האלו של פעם, היו טובים פי אלף ממני ביכולת הביטוי..." וכולם צחקו.
"הנה עוד ציטוט מהמקורות בשבילך - "ושתי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר, כי אתן בידכם את יושבי הארץ וגירשתמו מפניך". זוהי הבטחת אלוהים. ועלינו החובה לקיימה."

העומדים במעגל מסביבם נדו בראשם לאות הסכמה.

"הזמנתי כמה חברים אלי לדירה לפגישה מצומצמת עם כהנא", אמר מרטי, "מפגש פחות פורמלי... אני מזמין גם אותך"
"בשמחה" אמר סם.

כתריסר מהנוכחים עשו את הדרך הקצרה מבית הכנסת לדירתו של מרטי. מרטי הכין מראש קפה ועוגיות, וכולם ישבו על הארץ במעגל. סם חש שרבים מהנוכחים מכירים משכבר, אבל לטובת האורח, מרטי הציע שיציגו את עצמם. היו שם שני מורים, רואה חשבון, כמה שעבדו במוסדות קהילתיים יהודיים, שניים שעבדו במועצת העיריה. כשהגיע תורו של סם והוא הציג את עצמו כעובד במשלחת ישראל לאו"ם, מישהו השמיע קריאת התפעלות והאחרים הצטרפו.

זה גרם לסם נחת.

השיחה נסבה על ההתנחלויות בגדה המערבית ועל יחסי המתנחלים עם שכניהם הפלסטינים. מישהו הזכיר דיווח שקרא באחד הפרסומים של "גוש אמונים", סיפור על משפחה פלסטינית בשטחים שהתקשרה למוקד החירום וביקשה דחוף אמבולנס לאבי המשפחה שסבל מהתקף לב. השיחה הועברה לצוות האמבולנס הקרוב ביותר, שהיה בהתנחלות סמוכה. מכיוון שהיה זה בשבת, צוות האמבולנס פנה אל רב ההתנחלות כדי שיתיר להם להפר את השבת, מתוך הנחה שהוא יתיר, שהרי "פיקוח נפש דוחה שבת". אבל הרבי הורה להם שלא לצאת, שכן, כפי שהסביר להם, פיקוח נפש של יהודי דוחה שבת, לא פיקוח נפש של לא יהודי, לא כל שכן לא של פלסטיני עוכר ישראל. כהנא העיר שהרב צדק. "יש הבחנה ברורה" אמר "בין יהודים ולא יהודים, שכן היהודים הם העם הנבחר שנברא בצלם אלוהים, ולא יהודים הם לא."

הוא אף הרחיק ואמר שאין להתיר ללא יהודים להתגורר בארץ ישראל, וכי ערבים שגרים בארץ ישראל יגורשו לארצות ערביות, או יוצאו להורג. "מורי הלכה אומרים ששפיכת דם של לא יהודים היא עבירה קלה לעומת שפיכת דם של יהודי" הוסיף.

מישהו שאל מה הוא חושב על שיחות השלום שהתנהלו בווינגטון, ועל המאמץ של הממשל האמריקני להביא להסכם בין ישראל ובין הפלסטינים.

כהנא הסביר כי הרעיון של "פשרה טריטוריאלית" חותר תחת רצון אלוהים... "אלוהים הוביל את ישראל לניצחון במלחמת ששת הימים ונתן לנו אחרי אלפיים שנה את הארץ המובטחת, ועלינו לקיים את מצוות אלוהים ליישב את הארץ, כי זה רצונו... להחזיר את ארץ ישראל לערבים זה נוגד את רצון אלוהים, ואל לנו להסכים לזה... לא בשביל "שלום" ... לא בשביל שום דבר..."

כולם בחדר נדו ראשם בהסכמה.

היה כבר מאוחר כשהפגישה נסתיימה. מרטי נתן לסם ספר, מקבץ מאמרים של הרב יצחק גינזבורג. "תקרא ותהנה" אמר לסם כשנפרדו. "אתה גר קרוב?" "מרחק הליכה" השיב סם

"מצוין... בוא ניפגש איזה יום אחרי העבודה על כוס קפה", הזמין את סם, "נדבר על המאמרים האלו"

"בשמחה" אמר סם, ופנה ללכת.

היו אלה ימי סוף הקיץ, וקרירות עמדה באוויר. סם צעד לאיטו. שקוע במחשבות. לא היו לו לסם חברים של ממש. היו קרובי משפחה, והם היו יקרים לליבו, אבל הם לא היו בבחינת "חברים". והיו האנשים במשלחת, וכמה מהם היו חביבים עליו, אבל גם הם לא היו "חברים". הוא תהה, כשצעד לאיטו באוויר הערב הצונן, אם מרטי יהיה לו "חבר"...

הם נפגשו כעבור כשבוע בבית קפה כשר למהדרין בשכונה. סם החזיר למרטי את הספר. "מעניין" הגיב למבט השואל של מרטי. "יותר ממעניין" העיר מרטי "מה פירוש?" שאל סם

"הדברים שהוא כותב הם הבסיס למה שאנחנו מאמינים... שאנחנו "חיילים בצבא השם"... שזהו רצונו של אלוהים שנחזיק בשטחי ארץ ישראל השלימה... שאסור לנו ללכת נגד רצונו של אלוהים... שאם ממשלת ישראל אומרת דבר אחד, והתורה אומרת דבר אחר, עלינו לשמוע לדברי אלוהים שבתורה ולא למה שהממשלה אומרת..."

סם הקשיב. "מעניין" שב ואמר.

סם בחן את מרטי. מרטי היה צעיר ממנו. בהרבה. סם התקנא ביכולות החברתיות של מרטי. שלא כמוהו, מרטי ידע לדבר בפני אנשים, ידע איך לנהל שיחה... לשלב אחרים... לשכנע... סם גם העריך את יכולתו של מרטי לפשט דברים. לקחת דברים מסובכים ולהתיר אותם... לראות דברים בבהירות ולהסבירם לאחרים כך שגם הם יוכלו לראות ולהבין... בראשו של סם הדברים תמיד היו מסובכים ומורכבים. כאילו נתונים בערפל. מרטי, כך נדמה לו, היה רואה דברים ברורים במקומות שסם ראה ערפל. סם חשב שאם יבלה יותר זמן במחיצתו של מרטי, אולי ילמד ממנו איך לראות את הדברים ברורים ונחרצים.

פרק ד

מרטי נולד ב 1969 למשפחה אורתודוקסית-מודרנית במחוז לייקווד שבמדינת ניו ג'רסי. את ילדותו עבר מרטי בתוך בועה יהודית מוגנת ומבוקרת. הלך לבית ספר פרטי יהודי וכל חבריו באו מבתים דתיים כמו ביתו שלו. בבית הקפידו על אורח חיים יהודי על פי הפרשנות של האורתודוקסיה המודרנית. האם שמרה על בית כשר למהדרין, והאב, שניחן בקול נעים, היה חזן באחד מבתי הכנסת שבסביבתם הקרובה, ובשעות הפנאי הכין נערים צעירים לעליה לתורה ביום הגיעם למצוות. ההכנסה הייתה מצויה, והמשפחה חיה חיי רווחה.

למרטי היו שני אחים בוגרים, שעזבו את הבית ואת אורח החיים הדתי, ונדדו למחוזות אחרים. האחד, היה כימאי שעבד במעבדה בקליפורניה, השני, עורך דין, שותף במשרד עורכי דין במדינת פנסילבניה. שניהם לא שמרו על אורח חיים דתי, ונטמעו בזרם הכללי של אורח החיים האמריקני. מרטי היה שונה. כבר מגיל צעיר גילה עניין רב בלימודי יהדות, במיוחד נמשך לפלפולי הלימוד התלמודי. הוא הקפיד ללכת לבית כנסת... קיים את כל החגים והמועדים היהודיים כהלכתם... היהדות הייתה למרכז חייו, לשמחת אביו שראה בכך רק ברכה.

כשמרטי סיים את לימודיו בבית הספר התיכון היהודי בניו ג'רסי, היה ברור כי ימשיך בישיבה ללמודים גבוהים. אביו בחר בישיבה על-תיכונית מוכרת בברוקלין. מרטי נרשם והתקבל, שנת הלימודים הייתה אמורה להתחיל בסוף קיץ 1987. למרטי מלאו שמונה עשרה בקיץ ההוא, וביום הולדתו, אביו העניק לו במתנה כרטיס טיסה לביקור בישראל.

מרטי, על פי תוכנית הביקור המדוקדקת שהכין האב, ישהה בבית קרובי משפחה דתיים בשכונת גאולה החרדית בירושלים, ובן המשפחה, גרשון, שהיה בן גילו של מרטי, הופקד לשמור שמרטי לא יחרוג ולו כפסע מתחומי הבועה החרדית.

וכך היה.

מרטי וגרשון מצאו שפה משותפת מהרגע הראשון, ומרטי נגרר אחרי גרשון בכל אשר ילך.
גרשון לקח את מרטי לסיורים רגליים בירושלים. הם ביקרו בשכונות העתיקות... סקרו את הבניינים הישנים... סיירו באתרים הקדושים ליהדות. הם התפללו בכותל המערבי... טיילו בחפירות עיר דוד... בדרכם לשם הילכו בסמטאות העיר העתיקה, מביטים בחנויות המזכרות, והגיעו עד לשוק מחנה יהודה בצידה המערבי של העיר, שם הטיבו את ליבם בארוחת צהרים כשרה.

בוקר אחד, נסעו באוטובוס למערת המכפלה, ומשם הלכו ברגל לבקר את ההתנחלות בקרית ארבע, שבפאתי העיר הערבית חברון.

ההתנחלות בקרית ארבע נוסדה בעקבות מהלך סודי של ממשלת ישראל ב 1970. המהלך החל בהפקעה ל"צורכי ביטחון" של שטחי קרקע ליד חברון לצורך הקמה של בסיס צבאי. אלא, שעל פי רישום מישיבה סודית של הממשלה ביולי 1970 - "בתים יוקמו לשימוש הצבא ויועברו עם השלמתם לידי אזרחים לצורך הקמת התיישבות במקום".

מאמר בעיתון "וושנינגטון פוסט" שפורסם שנים אחרי כן, תאר כך את קריית ארבע: "ישוב יהודי שמוקף בפלסטינים עוינים ששטח הישוב, לטענתם, מיועד להיות חלק ממדינה פלסטינית לכשתקום, ושנחשב על ידי מרבית העולם כהתנחלות בלתי חוקית."

קהל קטן הצטופף בכניסה לישוב, וגרשון ומרטי התקרבו מתוך סקרנות. מישהו שהקשיב לשיחתם, הבחין במבטא האמריקני של מרטי, פנה אל השניים, באנגלית, ושאל, במבטא ברוקליני שאין לטעות בו: "אתם תיירים מארה"ב?"

"רק אני" השיב מרטי, והושיט יד לשלום לעבר השואל.
השואל לחץ את ידו וחייך בחום. "שמי ברוך גולדשטיין", הציג את עצמו, "אני הרופא כאן, ברוך בואך לקריית ארבע היהודית... מאין אתה?"
"אני מניו ג'רסי" השיב מרטי "אבל בעוד כחודשיים אתחיל לימודים בישיבה בברוקלין"

"ברוקלין... מקום טוב" חייך גולדשטיין "אני מברוקלין. אבל חכה... יש כאן עוד פליט אמריקני כמוני... בוא, אכיר ביניכם..." הוא קרא למישהו בקהל, וגבר צעיר פרש מהקבוצה והתקרב אליהם.

”בנימין... תראה מה יש לנו כאן... חבר שהגיע לכאן כל הדרך מניו ג'רסי...”

הגבר הצעיר הציג את עצמו: בנימין כהנא. כולם לחצו ידיים, ותוך זמן קצר היו שלושתם שקועים בוויכוח לוהט בשפה האנגלית: האם ניתן למצוא בייגל משובח עם גבינה ודג סלמון מלוח בניו ג'רסי, או שצריך לנסוע כל הדרך לברוקלין בשביל הדבר האמיתי...

בנימין כהנא אמר שגם הוא רק בביקור, אביו, הרב מאיר כהנא, פתח ישיבה חדשה בירושלים, והוא, בנימין, מתגורר בישיבה ולומד שם.

מרטי שמע את שמעו של הרב מאיר כהנא, ושאל ”מה מעשיו בימים הללו?”

”הוא מתכנן לרוץ בבחירות לכנסת בשנה הבאה”, השיב בנימין, ”ואני עוזר לו להפיץ את דבריו, לגייס תומכים שיצביעו עבורו. אתה מתכוון להצביע בבחירות הבאות?”

”לא”, השיב מרטי ”אין לי אזרחות ישראלית, לא אוכל להצביע”
”עניין פעוט...” השיב בנימין ”כדאי שתשיג לך... כל מה שצריך זה להוכיח שאתה יהודי, אני לא חושב שתהיה לך בעיה עם זה... ועל פי חוק השבות את זכאי אוטומטית לאזרחות ישראלית. לא תצטרך לוותר על האזרחות האמריקנית שלך שכן על פי הסכם בין ארה”ב לישראל, מותר לאזרחי שתי המדינות להחזיק באזרחות כפולה. ואז תוכל להגיע לכאן ליום הבחירות ולהצביע. רבים כמונו עושים כך כל בחירות... כך מזיזים פה דברים...” גיחך.

”לפני שאתם הולכים, אני רוצה להכיר לך חבר נוסף”, אמר בנימין, וקרא לגבר גבה קומה להצטרף אליהם. האיש הצטרף לחבורה הקטנה ובנימין הכיר ביניהם: ”זהו חברי הטוב חיים, ממנהיגי תנועת 'נאמני הר הבית'... אחד ממובילי הדור הצעיר של הנהגת העם היהודי”.

שוב היה סבב של לחיצות ידיים.

”מבקר?” שאל חיים את מרטי

”כן, בביקור מארה”ב”

”יש לנו חברים נאמנים ורבי השפעה בארה”ב”, העיר חיים

מרטי תלה בו מבט שואל

”זה סיפור ארוך. קפוצ’ לבקר אותי בירושלים ואסביר לך. זה יפתיע אותך...”

”עכשיו אני סקרן לדעת”, השיב מרטי. חיים החזיק בידו חוברות מודפסות אותן חילק לנוכחים, הוא נתן למרטי חוברת והצביע על הכתובת שהייתה מודפסת בתחתית העמוד: ”כאן תוכל למצוא אותי” אמר לו.

”ובהזדמנות תבקר אותי בישיבה” הצטרף בנימין, ”אני שם כל יום. ובינתיים – קרא את זה” ומסר לו חוברת משלו, דף מסרים של תנועת ’כך’, שבראשו התנוסס סמל התנועה הצהוב – מגן דוד שבאמצעו אגרוף שחור קמוץ, והכיתוב מתחתיו: ’תנו לו את הכוח לטפל בהם’

כמה ימים אחרי המפגש בקריית ארבע, מרטי וגרשון הצמוד אליו בכל אשר ילך, באו לבקר את בנימין, בישיבת ’הרעיון היהודי’ שהקים מאיר כהנא, ושהייתה מרחק הליכה מהדירה שבגאולה.

בנימין שמח לקראתם, והציג בפניהם את כתבי אביו ואת עיקרי הקמפיין של תנועת ’כך’.

”העמדות שלנו נעוצות עמוק בדיני ההלכה” פתח אחרי שהתיישבו בחדר גדול שהזכיר למרטי את חדר לימודי התלמוד בבית הכנסת בניו ג’רסי. ”אין בהן הרבה חדש. אנחנו הולכים בעקבות הרמב”ם ומשנתו מימי הביניים, ואנחנו תובעים שההלכה שהוא קבע תהייה ביסוד החוקים של מדינת ישראל, ושהכל בישראל יקבע על פי ההלכה.”

”מה בדבר לא יהודים שחיים בארץ ישראל?”, הקשה מרטי

”שאלה טובה” השיב בנימין. ”על פי ההלכה היהודית וכפי שקבע הרמב”ם, על פי הבנתנו, אנחנו מציעים ללא יהודים שלוש אפשרויות. אחת – שיחיו בישראל במעמד של ’תושב’, עם זכויות מוגבלות, לא זכויות אזרח מליאות, וללא זכות הצבעה. אלו שיסרבו לחיות במעמד הזה, יתבקשו לעזוב מרצונם. אם יסרבו – יגורשו בכוח.”

”מה בדבר ערביי ישראל, אלה שנולדו בישראל והם בעלי אזרחות ישראלית?” שאל גרשון.

”אנחנו טוענים שערבים, באשר הם, הם שונאי היהדות ושונאי מדינת ישראל, ולכן יש לראות בהם ’אויבי המדינה’...” השיב בנימין.

כל זה היה חדש למרטי, והוא הקשיב בעניין. החיבור שבנימין עשה בין החזון של תנועת 'כך' למדינת ישראל המודרנית ובין הפסיקות של גדולי הלכה כמו הרמב"ם, הלהיט את דמיונו.

גרשון לא היה שותף להתלהבות של ידידו האמריקני.

הוא אמר למרטי, שהרעיונות של כהנא, שעל פניהם לקוחים היישר מההלכה היהודית ומגדולי פוסקיה, כמו הרמב"ם, נחשבים על ידי רבים בקרב האורתודוקסיה היהודית כפרושים קיצוניים שחורגים מחוץ לדעת הרוב. באשר לסיכויי להיבחר שוב לכנסת, גרשון הסביר למרטי כי רשימתו של כהנא נפסלה בגלל המצע 'הגזעני' שלה, והוא לא יוכל להיבחר בבחירות הקרובות.

כל זה לא צינן את התלהבותו של מרטי, והוא הצליח להיפגש עוד מספר פעמים עם בנימין לפני שחזר לארה"ב. גרשון העדיף שלא להתלוות אליו.

כשנפגשו רק שניהם, בנימין שינה את נושא השיחה. פחות דיברו על הפוליטיקה הישראלית, ומוקד השיחות עבר לארה"ב ולפעילות של 'הליגה להגנה יהודית' שם. "יש קשרים חזקים" אמר לו בנימין, "בין הליגה בארה"ב, תנועת 'כך', והמתנחלים בגדה המערבית". הוא דיבר על כך שהחזון של ארץ ישראל השלימה שחוקיה חוקי ההלכה והיא 'נקיה' מערבים משותף לשלושת הגופים, וכי מתקיימות שיחות בין מנהיגי שלוש התנועות, איך להביא להגשמת החזון המשותף.

"יש תיאום בין כל שלושת הגופים, וקריית ארבע שבה ביקרת, היא מוקד של מחשבה ושל ביצוע", סיכם.

****

אחר צוהריים אחד, מרטי הלך לבקר את חיים. הלך לבדו, גרשון לא הצטרף אליו. הכתובת שחיים מסר למרטי, התבררה ככתובת של דירה פרטית בקומת הגג ברובע היהודי המשופץ. לא היה שם על הדלת, ומרטי הקיש, והמתין. מישהו בחן אותו מבעד לעינית שבדלת, ואז חיים פתח את הדלת.

חיים קיבל אותו בחמימות, והזמין אותו למרפסת הגג. זה היה יום ירושלמי חם, השמש יקדה והשמיים היו כחולים, וממזרח נשקף הר הבית, ועליו מסגד כיפת הסלע, במלא תפארתו, כיפתו מצופת הזהב כמו קורנת באור השמש הלוהטת. מרטי עמד כמה דקות בדממה, נפעם מהמראה המרהיב. "מראה נפלא", אמר לבסוף "תועבה"... הפטיר חיים, כמו ירק את המלה מפיו.

מרטי נפנה אל חיים, מבט שואל בעיניו.

"המסגד, אגב, הבניין עצמו איננו מסגד, למרות שנוהגים לקרוא לו כך, אלא הוא חלק ממתחם מסגד אל-אקצא, נבנה במקום שבו עמד בזמנו בית המקדש." הסביר. "אנחנו מצווים על ידי אלוהים לבנות מחדש את בית המקדש, ובית התועבה הזה יצטרך להיהרס, ומצידי שיבנו אותו מחדש במקום אחר. לא כאן. זה מקום קודשינו..." מרטי היה נבוך. זו לו פעם ראשונה שהוא שמע כדברים האלו, והמבוכה נכרה בהבעת פניו. חיים חייך. "שב" אמר לו והורה על כיסא שניצב סמוך לקיר הדירה, בפינה מוצלת. "אני אתן לך שיעור קצר בהיסטוריה"

"בית המקדש הראשון, לפי מה שכתוב בתנ"ך, נבנה על ידי המלך שלמה. היסטוריונים מעריכים שהיה זה בשנת 950 לפני הספירה." חיים התחיל מההתחלה.

"המקדש היה מרכז החיים היהודיים. על פי האמונה, השכינה שכנה שם, זה היה מרכז לתפילות, להעלאת קורבנות ולעליה לרגל. זה היה המרכז הדתי והרוחני של החיים היהודיים בעת ההיא. בית המקדש הראשון נהרס במסע הכיבושים של נבוכדנצר מלך בבל, ויהודי ארץ ישראל הוגלו לבבל. זה היה בשנת 586 לפני הספירה. הם שבו לירושלים ובנו את הבית השני על הריסות הבית הראשון, ובית המקדש שב ותפס את מקומו כמרכז החיים הרוחניים והדתיים.

הבית השני נהרס על ידי הרומאים כעונש על ניסיון המרד נגדם. יהודי ירושלים שסברו כי האימפריה הרומית נמצאת בתהליך של קריסה, החליטו לנצל את ההזדמנות, למרוד ברומאים, ולסלקם מירושלים. הם טעו. הרומאים שלחו לגיונות צבא מרומא בהנהגת טיטוס, הם מחצו את המרד, והרסו את בית המקדש. זה היה בשנת 70 לספירה. "כמה מהמורדים הוגלו לרומא כדי לקשט את מצעד הניצחון של טיטוס. מהנותרים, רבים פשוט עזבו, מאחר שבית המקדש, מרכז חייהם, נהרס. גולים מארץ ישראל הגיעו עד לתורכיה בצפון, איראן במזרח, מצריים ואתיופיה בדרום... וכך הקיץ הקיץ על הישוב היהודי בארץ ישראל לפני 2,000 שנה".

"בניין כיפת הסלע נבנה במקום כ 600 שנה אחרי שבית המקדש נהרס, כמקום עלייה לרגל למאמינים מוסלמים. על פי האמונה המוסלמית, מסע הלילה, שבו הנביא מוחמד נפגש עם אלוהים פנים אל פנים, התחיל מהסלע שבמסד הבניין. מכאן גם שמו – כיפת הסלע." סיים חיים את השיעור בהיסטוריה.

"ועכשיו, הגיע המועד לבנות מחדש את בית המקדש השלישי, על חורבות התועבה המוסלמית הזאת שניצבת על קודש הקודשים שלנו." קבע חגיגית.

"קל להגיד", אמר מרטי, "קשה להניח שהעולם המוסלמי יקבל את זה בשלוות נפש..."

"בוודאי שהם לא", אמר חיים

"נראה לי שאתה מוכן להצית אש שתכלה את העולם כולו"

"בדיוק... מלחמת גוג ומגוג", עיניו של חיים ניצתו באש יוקדת...

"ואתה לא חושש ממה שיקרה?"

"זה לא נתון לשיקול דעת. זה מה שאלוהים רוצה. אחרי שתסתיים מלחמת גוג ומגוג בין ממשלות האדם ובין אלוהים, אנחנו נבנה את בית המקדש, בדיוק כפי שאלוהים רוצה, והשכינה תשוב לשכון בו, והכוהנים ישובו לשרת את אלוהים במקדשו, על פי המסורת הקדומה, ונחדש את העלייה לרגל בחגים, את הקורבנות, את הטכסים... ושלום וגאולה יבואו לעולם מהמרכז, מבית המקדש המחודש"

"והערבים" הקשה מרטי "מה יהיה עליהם?"

"לא יהיו ערבים בארץ ישראל. אלו שלא ימותו במלחמה, יורשו לעזוב

בשלום, ילכו באשר ילכו"

"וממשלת ישראל?"

"ממשלת ישראל, אנחנו מאמינים, תפקח את עיניה ותראה את האמת האלוהית, ותבין שהדבר הנכון לעשותו הוא לבנות את בית המקדש השלישי. ואנחנו לא לבד", המשיך חיים, "יש לנו תמיכה רצינית בקרב הנוצרים האוונגליסטים בארה"ב"
"נוצרים אוונגליסטים בארה"ב?" תמהה מרטי. "קשה לי לראות איך השילוב הבלתי אפשרי הזה עובד"
"זה סיפור ארוך" אמר חיים כממתיק סוד, "נשאיר אותו לפעם אחרת..."

כמה ימים לפני שנפרד מירושלים בדרכו לשוב לארה"ב, מרטי הלך להיפרד מבנימין.
"אל נא תאמר לי שלום...אמור רק להתראות..." ציטט בנימין מהשיר הידוע, מסביר למרטי באנגלית את פירוש השורה מהשיר בעברית. "מוצא חן בעיני" השיב מרטי אחרי שירד לעומק המשמעות של השורה בעברית. "אתה מתכוון להגיע לארה"ב בקרוב?"
"מאוד יתכן" השיב לו בנימין, "וכשאגיע, אדאג לכך שנשוב וניפגש" "איך נוכל לשמור על קשר?" שאל מרטי
"אתה יכול לעשות יותר מאשר לשמור על קשר", השיב לו, "אני אתן לך מספר טלפון של האיש שלנו בברוקלין. תתקשר אתו בהזדמנות ראשונה, ותצטרף לפעילות שלנו. יש לנו תוכניות לעתיד, ואתה יכול להיות חלק מהעתיד הזה." ואחרי שהשמיע את ההצהרה הזאת, רשם מספר טלפון על פיסת נייר, ומסר למרטי.

הם לחצו ידיים. בנימין נתן לו שני ספרים מכתביו של אביו, הרב מאיר כהנא, "צידה רוחנית לדרך", אמר.
"להתראות", הפטיר מרטי את המלה העברית שלמד זה עתה, אם כי במבטא אמריקני שסירס אותה קשות.

בסוף הקיץ החל מרטי את לימודיו בישיבה הגבוהה בשכונת בורו פארק שבברוקלין. תוך זמן קצר הוא התבלט כאחד העילויים שבכיתתו, מי שיכול היה להיכנס לפלפול תלמודי עם מי שלא יהיה, ולצאת כשידו על העליונה.

כשסיים את לימודיו, חבר הפנה אותו בליווי המלצה חמה לדודו, שהיה בעל בתי מגורים בברוקלין, והדוד שכר את מרטי לעבודה כאיש שטח בחברה שתחזקה את הבניינים. מרטי הצטיין בעבודתו. החברה עמדה

תוך זמן קצר על יכולת ההדברות שלו, ובכל פעם שהתעוררה בעיה עם דייר זה או אחר, מרטי נשלח להוציא במתק שפתיו את החברה מהבוץ. השכר היה נאה, גם ההטבות הנלוות, ומרטי יכול היה להרשות לעצמו לשכור דירה מרווחת בבורו פארק... החיים חייכו אליו.

הוא גם זכר ליצור קשר עם איש הליגה להגנה יהודית, כפי שהבטיח לבנימין, ובמשך שנות לימודיו בישיבה ואחריהן, מרטי נודע בבורו פארק כ'איש הליגה'...

מרטי ובנימין שמרו על קשר. כשבנימין בא לארה"ב, הוא שהה בבית ידידי משפחה בבורו פארק, ועשה לו למנהג, כשהתאפשר, להופיע ולדבר לפני הקבוצה של מרטי. באחד המפגשים האלו, בעתיד הלא רחוק, בנימין יפגוש שם את סם.

פרק ה

בתחילת הקיץ של 1992, רבין היה עסוק במינוי שרי הממשלה שתקום. למרות היריבות העמוקה, רבין מינה את שמעון פרס לשר החוץ בממשלתו.

המינוי היה בבחינת חדשות טובות לגד יעקובי. הוא ופרס הלכו דרך ארוכה ביחד. ב 1963, כשדוד בן גוריון פרש ממפלגתו, מפא"י, והקים את רשימת רפ"י, משה דיין עזב אתו. יחד אתו עזבה קבוצה של צעירי מפא"י. פרס ויעקובי היו ביניהם. שניהם שרתו במשך השנים בתפקידי מפתח... כחברי כנסת... כשרים בממשלה.

כשמעון פרס יישב במשרד החוץ, תהייה לו ליעקובי, השגריר באו"ם, גישה ישירה לשר, מבלי שיצטרך להתחשב יותר מידי בפרוטוקול של משרד החוץ, ותוך עקיפת שרשרת הפיקוד הפנים משרדית.

יעקובי אהב את זה.

ממשרדו עם החלון שפונה לשדרה השנייה, רון היה עסוק ביצירת קשרים, כך שיהיה מוכן לכל פעולה שיידרש כאשר השגריר יגיע באמצע החודש. ממכונת הפקס החדשה שהמשרד רכש עבורו, הוא שלח מכתבים בהם הציג את עצמו לעיתונאים שמסקרים את האו"ם, לחדרי חדשות בתחנות רדיו וטלוויזיה, לדוברי משלחות ישראל קשורה איתם – וגם לכאלה שלא, למשרד דובר האו"ם, בעצם לכל מי שכדאי היה שידע איך להתקשר עם הדובר החדש של משלחת ישראל לאו"ם אם וכאשר יהיה צורך. לוח הפגישות שלו התמלא בארוחות בוקר, ארוחות צהרים, וסתם פגישות בין לבין, בבניין האו"ם ובעשרות מסעדות ובתי קפה שהיו פזורים בסביבת הבניין המפורסם שבשדרה ראשונה, ושרתו את כל מי שסבבו סביבו.

הוא למד איך למצוא את דרכו בבניין המפותל, על מסדרונותיו הארוכים, קיצורי הדרך, פינות המפגש הדיסקרטיות, חדרי הישיבות הרבים...

רון הוקסם מהבניין ומהכוורת האנושית שרחשה בתוכו. אנשים מארבע פינות תבל, שפות שונות, צבע עור שונה, תרבויות שונות – כולם הילכו מעדנות במסדרונות מרופדי השטיחים, עוטים את מיטב החליפות, לובשים חולצות מעומלנות ועניבות של משי, שקטים ומנומסים, ורוחשים כבוד למקום ואיש אל רעהו... כשרבות מהארצות שמהן באו מוכות במלחמות אזרחים רצחניות, ברעב ובמחלות, בשחיתות ממשלתית, ובכל אותן רעות חולות שבני אנוש מטילים זה בזה.

מזכיר האו"ם בעת ההיא היה הדיפלומט המצרי בוטרוס גאלי, והוא הביא עימו ללשכת המזכ"ל ממצרים, כדובר, את אחמד פאוזי, מי שהיה עיתונאי בכיר במצרים ואחר כך היה דובר בלשכת נשיא מצרים אנואר סאדאת.

פאוזי, בעל הקול הרך כקטיפה, ורון, מצאו שפה משוטפת מייד בפגישתם הראשונה, ועם הזמן הפכו להיות ידידים קרובים. רון נפגש גם עם דוברים של משלחות אחרות, ורבים מהם מצאו חן בעיניו. מאוד.

היה עליו גם למצוא דירה. ממשדד החוץ רמזו לו כי לא יוכלו לממן את שהותו במלון לאורך זמן.

ה'מקומיים' במשלחת נחלצו לפעולה. סיפרו לרון על בניין מסוים בצפון העיר, בניין מגורים שבעליו יהודי, שעושה הנחות ניכרות לדיירים ישראלים, ושישראלים רבים שעובדים בשלוחות השונות של ממשלת ישראל בניו יורק, מתגוררים בו.

רון קבע פגישה, עשה סיור בבניין, מצא דירה פנויה שמצאה חן בעיניו, ושכר אותה.

בבקרים, היה מתקלח בחדר האמבטיה חסר החלון שאופייני לבנייני הדירות הישנים שבעיר, עם מאורר רעשני שתקוע בתקרה, וזרם של מים חמים מידי שפורץ מהמקלחת. היה לובש חולצה נקייה, חליפה אפורה ועונב עניבה, ומסתכל בראי כדי לוודא שמתחת למלתחה המעונבת זה עדיין אותו רון המוכר שמחזיר לו מבט.

מהדירה הלך ברגל את המרחק הקצר לתחנת הרכבת התחתית, וזרם יחד עם ההמון הניו יורקי בדרכו לעבודה, כאילו לא ידע חיים אחרים רק כמה שבועות לפני כן.

כשעסוקים – הזמן רץ... וכך, כמעט במפתיע, הגיע יומו הראשון של השגריר יעקובי בלשכתו שבמשלחת ישראל לאו"ם.

בבוקר היום הזה, כמו בכל בוקר, כבר מעשה של שגרה, רון יצא מתחנת הרכבת התחתית 'גראנד סנטראל', עצר בדרכו וקנה לעצמו בייגל טרי וקפה בכוס מנייר עם מכסה פלסטיק לבן, ונשא אותם בשקית נייר חומה בדרכו למשרד.

סגנון הניהול של יעקובי, סטייל מפא"י של שנות 1950, היכה בפניו כאשר הגיע למשרד. הוא יכול היה לשמוע את צעקותיו הנרגזות של יעקובי ברגע שיצא מהמעלית בקומת המשלחת. כשנכנס ללשכת השגריר, מצא מולו אפיזודה נואשת. רות ישבה מאחורי שולחנה, המומה, דמעות בעיניה. שאר העובדים בלשכה נראו חיוורים משהו. "מה קורה?" שאל את רות.

"הוא ביקש ממני להשיג לו מישהו בטלפון בישראל" אמרה "כשאמרתי לו שאין תשובה במספר שנתן לי, הוא התפוצץ. צעק שאשיג אותו, ושלא אבלבל לו את המוח..." אמרה בקול רוטט, מנגבת דמעה.

כמי שרגילה לתרבות העבודה המשרדית האמריקנית, שבה לא מרימים קול ונוהגים בנימוס מופלג גם ברגעי משבר, רות הייתה המומה מהתנהגות השגריר. רון, שגדל במציאות הניהולית הישראלית המאופיינת בהרבה רעש ומהומה, שנדיר בה לשמוע 'סליחה' ובבקשה' ושאינן זה מחזה יוצא דופן שבו הבוס 'דופק על השולחן' ומרים קול – התרגש פחות.

רון חיך לעבר רות חיוך מרגיע, פנה ללשכת השגריר ונקש על הדלת. משלא שמע תשובה, פתח את הדלת וניכנס. השגריר היה אדום מכעס. לחייו להטו. עוד רגע עמד להתפוצץ... לצעוק על רון שניכנס למשרדו בלי הזמנה...

רון נעמד מולו. הוציא את הבייגל מהשקית החומה, הסתכל בו בעניין, ופנה לשגריר: "אתה רוצה חצי מהבייגל?" שאל בקול מיתמם. האוויר כאילו יצא מהשגריר כמו מבלון. תוך הרף עיין, נעלם הכעס. רון כמעט יכול היה לחוש את אדי הכעס נמוגים באוויר החדר.

”מה יש בבייגל?” שאל השגריר.
”ממרח גבינה ופלח עגבנייה”, השיב רון.
”ממרח גבינה ועגבנייה. נשמע טוב... ”השיב השגריר
רון העביר לידי חצי מהבייגל. ”ומה בעניין קפה?” שאל.
”שחור, בלי סוכר” השיב השגריר, ורון לא יכול היה לעצור חיוך.
”אני אגיד לרות להכין” אמר השגריר והרים את שפופרת הטלפון.
”עזוב... לא צריך... אני אביא לך קפה” השיב רון.

רון הניח את כוס הקפה של עצמו (עם חלב) על שולחן השגריר, ויצא מהחדר ללשכה הסמוכה. רות חייכה אליו, לחשה ”תודה”, ורון המשיך לפינת הקפה, מזג קפה שחור לכוס מנייר, וחזר לחדרו של השגריר. הוא הניח את הקפה על שולחן השגריר, והתיישב בכיסא שמנגד. השגריר שלף חפיסת סיגריות ’מרלבורו’ ממגירת השולחן, הוציא מצית מפלסטיק מכיס מכנסיו, והצית לעצמו סיגריה.
רון הביט מופתע בשגריר ששאף מלוא עשן הסיגריה לריאותיו. ”לא ידעתי שאתה מעשן”, אמר.
”לא ממש מעשן” הסביר השגריר בקול מתנצל. ”שלוש אולי ארבע סיגריות ביום. בני הדור שלי, כולם מעשנים. תסתכל על רבין. לא תוכל לתפוס אותו ולו לרגע בלי שסיגריה נעוצה בין שפתייו.”
”מרלבורו... הממ... אתה יודע מה קרה לכל ’אנשי מרלבורו’ מהפרסומות המפורסמות... כולם חלו בסרטן ריאות...” התריע רון.
”השגריר נופף את ידו בזלזול: ”רק שלוש סיגריות ביום... אין מה לדאוג.”

מכאן עברו לשיחה רצינית על תפקידו של רון במשלחת. השגריר היה מודאג. ”כל הדיפלומטים כאן, כולם שרתו שנים את ממשלות הליכוד ואת הגישה שאומרת שהאו”ם הוא אויב, וכי המדינות החברות בו, מרביתן, אנטישמיות והשגרירים שלהן ’שונאי ישראל’... שכל מה שמעניין אותם זה איך לפגוע במדינת ישראל. הם רואים את העולם בשחור לבן – ’אתה או איתנו או נגדנו’... אנחנו כמובן הטובים שנלחמים נגד שאר העולם הגדול והרע...”
”אנחנו, ממשלת המערך, באים לאו”ם עם גישה שונה. אנחנו רוצים להיות שותפים במלאכת העשייה, לפעול עם ’הטובים’ למען עולם טוב יותר. כמובן, יש באו”ם הרגלי עבר רעים שצריך לשנות... והחלטות עוינות של מועצת הביטחון שעלינו לדחות... אבל אנחנו רוצים לשנות את איך עושים זאת... לפעול בדרך אחרת. האם אני יכול לסמוך על

הדיפלומטים הוותיקים האלו? " הוא הפנה את ידו לעבר החדרים שמאחורי קיר החדר בו ישבו, "שהליכוד הזריק רעל לתוך נימי הדם שלהם משך שנים, שהם יעשו סיבוב פרסה וייצגו נאמנה את עמדותיי?" הוא עצר בשטף דיבורו, ושאף עשן מהסיגריה. "אני בספק", סיים את המשפט. הוא לגם מהקפה לפני שהמשיך "ויש את כל עניין השטחים וההתנחלויות, הפלסטינים והסדר הקבע... אני לא צריך לסקור באוזניך את העמדות של הליכוד בנושאים האלה, ואיך ראש הממשלה מטעם הליכוד, יצחק שמיר, סיכל כל יוזמה בכיוון של 'שתי מדינות לשני עמים' – שרק כך נגיע אי פעם להסדר שלום עם הפלסטינים..."

"לא יהיה שלום לישראל אם נמשיך במשטר של כיבוש צבאי בגדה המערבית ובעזה." הצהיר בקול החלטי, וכשאמר את הדברים, כיבה את בדל הסיגריה בשארית הקפה שבכוס הנייר.

הוא היישיר מבט אל רון. "כאן אתה נכנס לתמונה", אמר לו בקול שקט. "כשאתה משוחח עם עיתונאים... עם כתבים... עם אנשי חדשות ופרשנים... כשאתה מוציא הודעות לעיתונות... אני רוצה שתדחוף את זה... שיש שינוי... שהיחסים בין ישראל לאו"ם הם שונים ממה שהיה עד היום... לא רק באו"ם... בכלל... ובעיקר בנושא הפלסטיני. אני רוצה שתארגן לי ראיונות בתקשורת האמריקנית והישראלית שבהם אני עצמי אדחוף את הנקודות הללו... לפרסם מאמרי דעה בעיתונים... מכתבים למערכת... הופעות בפורומים..."

הייתה הפסקה בדברים, ורון חשב שהפגישה הגיעה לסיימה, אבל השגריר המשיך: "וישנה הקהילה היהודית בארה"ב. במשך שנים הם שמעו מהנהגת הליכוד שני טיעונים מרכזיים: האחד: לא משא ומתן ולא פשרה בכל מה שנוגע לפלסטינים. השני: אל תדחפו את האף - זה לא עניינכם. תפקידכם לתמוך בישראל ובממשלתה – ולשתוק. תנו לנו כסף, ואנחנו נחליט איך להוציא אותו. ואם נחליט להוציא אותו על בניית ישובים יהודיים בגדה המערבית – כך יהיה. ואם לא מוצא חן בעיניכם – אתם מוזמנים לעלות לישראל, להתיישב בה, ולהשמיע את קולכם. כל זמן שאתם בוחרים להישאר בארה"ב – שבו בשקט..."

"וגם את זה אנחנו רוצים לשנות. אנחנו רוצים לראות בקהילה היהודית בארה"ב שותף פעיל. אני רוצה להתמקד גם בזה. אין כאן מישהו מאנשי

משרד החוץ שאני יכול לסמוך עליו בעניין הזה – אז גם זה יהיה תפקידך. אתה תהיה איש הקשר שלי לקהילה היהודית... ולא רק בניו יורק... נפגוש אותם בכל מקום שאפשר...”

רון רשם הערות בקדחתנות על גבי הבלוק המשרדי הצהוב שהיה מונח על ברכיו. בדמיונו ראה איך החלום על בילוי עם נועה במוזיאונים, במועדני ג'ז, בהצגות בברודוויי... הולך ונמוג, ואת מקומו תופסת תמונה שלו ושל השגריר נוסעים ממרכז קהילתי יהודי אחד למשנהו...

וכך, בעודו מאזין לדברי השגריר על תפקידו, החל להיכנס ללחץ... האם זה מה שהוא רוצה? האם קיבל את ההחלטה הנכונה כשנידב את עצמו לתפקיד? עם כל משפט של השגריר התברר לו שהדברים יהיו שונים תכלית השינוי מהימים שבהם בילה ב NYU ושאותם זכר בחמדה...

****

בראש סדר היום היו ההכנות לקראת המפגש ה 47 של העצרת הכללית של האו"ם. נציגים של ישראל ושל מדינות ערביות החלו בעוד סיבוב של שיחות על הסדר עם הפלסטינים שהתקיימו בווישינגטון. על רקע האלימות הנמשכת בשטחים והדרישות להפסקת מפעל ההתנחלויות, גם הסבב הזה, כמו הסבבים שקדמו לו, לא הוביל להתקדמות כלשהי. באין התקדמות של ממש בשטח ובווישינגטון, הייתה מעט תקווה שבדיוני מועצת הביטחון של האו"ם היחס לסכסוך הישראלי ערבי יהיה שונה מבעבר, כך שהחלטות ישנות שבו ועלו ונאומים עבשים הוצאו מהמגירות.

כולם במשלחת התכוננו לעצרת הכללית מתוך תחושה של שממון, של 'שוב חוזר הניגון'. ... רק לרון ולשגריר כל זה היה חדש, והשגריר ניסה לשווא להפיח רוח חיים בחברי המשלחת.

הופעתו של שמעון פרס, שר החוץ החדש של ישראל, ונאומו המתוכנן בעצרת יצר גל קטן של התרגשות, והרבה פעילות במשלחת.

לרון, זו הייתה הזדמנות.

הוא תדרך כתבים באו"ם, והעניק ראיונות לרדיו ולטלוויזיה. הוא ארגן ראיונות לשגריר בהם דיבר על השינוי ביחסים בין ישראל לאו"ם בעקבות חילופי השלטון בישראל, וארגן מסיבת עיתונאים רבת משתתפים לשמעון פרס, אחרי שנאם מבימת העצרת. הוא השתתף בפגישות עם פרס ועם יועציו כאשר דנו איך להגיב לנאומים של נציגי מדינות אחרות, ואיך לנהל את המשא ומתן על הצעות החלטה שהוגשו לסיכום הדיונים.

הכל היה חדש ומסקרן עבור רון, שהתהלך במסדרונות האו"ם כמו טווס, לבוש חליפה ועניבה, עיתונאים רצים אחריו, דרוכים למוצא פיו, והוא מפטיר: "אין תגובה בעניין הזה...". או: "זה אף דה רקורד, אתה לא יכול לצטט אותי בעניין ההוא...".

****

ימי העצרת, עברו, וחודש דצמבר קר ירד על ניו יורק. רבים בעיר לקחו חופשה מהעבודה בשבוע שבין קריסמס לראש השנה האזרחית, ורון החליט לטוס לארץ ולהיות עם נועה.

הטיסה מניו יורק נחתה בשעות אחר הצהריים, אבל היום היה קצר, וערב כבר ירד... היה חשוך וגשם טפטף כאשר הוא יצא מאולם הנוסעים. נועה נהגה במכוניתו וחכתה לו בדלת היציאה. בדרכם למגרש החנייה היא שאלה אם הוא רוצה לנהוג בחזרה לירושלים, והוא השיב, "לא... את תנהגי ואני אסתכל עלייך". היא חייכה, פתחה את דלת המכונית והתיישבה מאחורי ההגה. רון התיישב לצידה. היא נהגה לירושלים, והוא ישב והסתכל עליה...

כשנכנסו לדירה בירושלים, הוא עמד בפתח, הניח את התרמיל על הרצפה, ועמד דקות ארוכות, מסתכל סביבו. הדירה נראתה בדיוק כמו שעזב אותה לפני ארבעה חודשים... כאילו לא עזב בכלל... הוא נכנס

לחדר השינה ופתח את דלת הארון בצד שלו... החולצות עם השרוול
הקצר היו תלויות כמו שהשאיר אותן... חולצות הטריקו במגירה...
המכנסיים הקצרים ליד... הרגיש כאילו הזמן סב לאחור.

הוא נטל מהארון חולצת טריקו וזוג מכנסי ג'ינס, ונכנס לחדר האמבטיה.
התפשט, ונכנס למקלחת, נתן למים החמים לשטוף את ריחות הטיסה
הארוכה. כשעמד כך מתחת למים – נועה נכנסה למקלחת, והוא הרגיש
איך גופה הערום כמו נמס אל תוך גופו. מהמקלחת עברו לחדר השינה,
ואהבו כמו שאהבו לפני שנסע...נוגעים במקומות מוכרים...חשים זה את
זו... מפצים בנשיקות על הזמן שחלף...

“התגעגעת אליך כל כך”, לחש באוזנה...

****

היה מקום בירושלים, ספק בר, ספק מסעדה, ספק מועדון... מקום שבו
החבריה מהברנזיה העיתונאית היו נפגשים. מרכלים... מחליפים
טיפים... משוויים מידע... או סתם מבלים בחברת חברים מוכרים. לא
היה צריך להזמין מקום... לקבוע מראש... להרים טלפון... פשוט באים.
תמיד ימצאו שם קולגות להעביר ביחד את הזמן.

לשם שמו פעמיהם.

היה שולחן גדול באמצע וסביבו ישבו אנשי “קול ישראל”. רבים מחבריו
לעבודה מלפני ארבעה חודשים ישבו סביב השולחן. מישהו ראה אותם
נכנסים, קם והחשה את הנוכחים... “תראו מי בא”, הצביע לעבר הדלת,
“אם אני לא טועה, הרי זה מיודעינו משכבר שנטש אותנו לאנחות, רון
גביש, והיפיפייה שלצידו אינה אלא נועה שגיא!”, הכריז בקול גדול...

קמה מהומה גדולה. חברים באו ולחצו את ידו... פינו מקום בראש השולחן ודחקו בהם להצטרף ולשבת. "הבן זונה מבלה בניו יורק ואנחנו מקסימום מגיעים עד לגבול לבנון", צעק מישהו, ספק בצחוק ספק ברצינות, ואחרים החרו החזיקו אחריו בקריאות מתריסות... "לא אשמתי" התגונן רון "בוודאי שזו אשמתי" השיב מישהו אחר, "בשביל מה שלחנו אותך לאו"ם אם לא כדי לטפל במשבר המחורבן הזה... וכולם צחקו. "נראה אותו עם האו"ם שלו מוציא את הממשלה מן הבוץ הזה" העיר אחר, ורון הרים את כוס הבירה שנחתה לידו, "אני מרים כוס להצלחת העניין" אמר, וכולם הריעו בקול גדול.

הסבר קצר...

בעקבות רצח של חייל משמר הגבול על ידי חמאס, הממשלה אסרה 1,600 פלסטינים תושבי הגדה המערבית. 400 מהם הושבו באוטובוסים, ידיהם כבולות מאחורי הגב ועיניהם מכוסות, והסיעו אותם צפונה, כדי לגרש אותם ללבנון. במעבר הגבול ממשלת לבנון סרבה לקבלם, ושיירת האוטובוסים נתקעה בין ישראל ללבנון. הסיפור אודות הגירוש ההמוני, שאמור היה להתנהל בסודיות גמורה, דלף לעיתונות, ובעקבות הפרסום הוגשו עוד באותו לילה עתירות דחופות לבג"ץ, בבקשה שבג"ץ יתערב וימנע את הגירוש. בג"ץ הוציא צו מניעה זמני עד להשלמת הבירור, ושיירת האוטובוסים נתקעה בלי יכולת לזוז. הדיון בעתירות בבג"ץ נמשך 14 שעות, במהלכן המשיכו מאות המגורשים לשבת כפותים באוטובוסים.

בסיכומו של דבר, העתירות נדחו.

כמובן שמשך הזמן הזה עיתונאים יצאו חפוזים לגבול הצפון כדי לכסות את האירוע. מישהו שאל את רון אם הוא לא מצטער שהוא לא רץ איתם לגבול הצפון, ואחד הנוכחים השיב במקומו: "הצחקת אותם... הוא מסתובב במסדרונות האו"ם מקולח ומגולח בחליפה ועניבה מדיף ריח אפטרשייב בעוד שאתה, לבוש במדי עבודה צה"ליים, ומסריח מזיעה, אוכל אבק בין האוטובוסים בגבול הצפון"... "האמת, שאני מתגעגע אליכם" הצהיר רון בחיוך גדול, וכל הנוכחים הפטירו "איי" קולני.

הם נהנו. רון חש שהוא מתגעגע לחברותא... לביחד... אמת, שכשהיה בירושלים לא פעם הצפיפות הדביקה עלתה לו לא פעם על העצבים... איך לכל אחד יש משהו להעיר... איך עניינים אישיים הם נחלת הכלל... אין כמעט רגע לבד... לא פעם, בירושלים, חש שהוא רוצה להתנתק... לברוח למקום רחוק... להיות לבד... לנשום בשקט בלי שלמישהו על ידך יש משהו להגיד בעניין. בכל עניין...

אבל כשישב כעת, מאזין לשיחות, לעקיצות ההדדיות, לבדיחות הסרקסטיות, הרגיש כמה לבד ניו יורק יכולה להיות.

כבר היה אחרי חצות כשהגיעו הבייתה, לדירה. נועה הדליקה נר, רון נטל אותה בזרועותיו והוביל אותה לחדר השינה. שוב התעלסו... אהבתם סוחפת אותם כמו במערבולת. כשנרגעו, רון חיבק אותה אליו ולחש: "בואי אלי לניו יורק"

לפני שהספיקה להגיב, הוא הניח את אצבעו על פיה. "אני יודע... אני יודע את כל הנימוקים... את כל הטיעונים... אני רק רוצה שתדעי עד כמה אני רוצה שתהיי איתי בניו יורק"

נועה נישקה את האצבע.

פרק ו

המסע המשותף הראשון של רון והשגריר ברחבי ארה"ב, היה לאטלנטה, במדינת ג'ורג'יה, לאירוע שהשגריר הוזמן לשאת בו דברים.

האירוע היה ארוחת ערב חגיגית לציון תרומה נדיבה של תורם גדול לארגון הפדרציות היהודיות של אטלנטה. התורם, יהודי, היה פילנתרופ מוכר בעיר, וכמנהג המקום תרם בנדיבות גם למטרות לא יהודיות, לארגונים מקומיים, ולמערכות בחירות של פוליטיקאים מקומיים, דמוקרטים ורפובליקנים.

האירוע התקיים באולם גדול בבית מלון מפואר שבעיר, וכל ה'מי ומי' שבקהילה היהודית ומעבר לה, היו בין המוזמנים. השגריר הוזמן לשאת את הנאום המרכזי של הערב, והוא אישר את השתתפותו בשמחה... זה היה בדיוק סוג האירועים שעליהם דיבר בשיחה עם רון.

המשרד כולו נחלץ לפעולה. רות טיפלה בהזמנת טיסות וחדרים במלון באטלנטה לשגריר ולרון שהיה אמור ללוות את השגריר במסעו. כותב הנאומים קיבל ראשי פרקים – בעברית, שמהם היה עליו להכין נאום – באנגלית, לערב הגדול. רון יצר קשר עם תחנות טלוויזיה מקומיות באטלנטה, דאג לכיסוי... לראיונות.

הוא הציע, ביוזמתו, לשגריר, פניה לנשיא ארה"ב ג'ימי קרטר, כדי ליזום ביקור במרכז קרטר באטלנטה, כולל פגישה אישית בין קרטר – שהיה אדריכל הסכמי 'קמפ דוויד' והסכם השלום עם מצריים - ובין השגריר.

השגריר אימץ את היוזמה, ורון יצר את הקשר עם מרכז 'קרטר' כדי לתאם את הביקור והפגישה.

הדיפלומטים במשלחת הביטו על כל הפעילות שמסביבם בהשתאות – מה לכול זה ולאוו"ם?

הטיסה לאטלנטה יצאה משדה התעופה לה-גרדיה ב 12:00 בצהריים.

טוני המתין ליד המכונית שחנתה בכניסה לבניין בשדרה השנייה, מנקה במברשת גדולה גרגרי אבק סמויים ממכסה המנוע. כשהבחין בהם יוצאים מהמעלית בקומת הקרקע, מיהר לעומתם, נטל את המזוודות ואיפסן אותן בתא המטען. השגריר ורון התיישבו במושב האחורי, וטוני יצא לדרך. ברגע שיצאו, השגריר נטל את שפופרת הטלפון הסלולרי שהיה מותקן במכונית, וחייג את מספר הטלפון של לשכתו. רות ענתה בקולה המתרונן: "משלחת ישראל לאו"ם, שלום..."
"זה אני" אמר השגריר... "מישהו התקשר?"
"לא" השיבה
"אם מישהו מתקשר... אני אהיה במכונית", הודיע לה.
"אני יודעת", אמרה בנימוס.

משהגיעו לאזור ההמתנה בשער היציאה למטוס, רון אמר שהוא הולך לקנות כוס קפה.
"תקנה גם לי?" שאל ביקש השגריר.
"בוודאי" השיב רון, "שחור, בלי סוכר..."
"לא לקחתי ארנק, אין לי כסף עלי, אני אחזיר לך במשרד", אמר לו השגריר.
"אין בעיה" אמר רון, וצעד לעבר דוכן הקפה הקרוב.

****

איש יחסי הציבור של מרכז קרטר, פגש אותם בכניסה לבניין והוביל אותם ללשכתו של הנשיא לשעבר. קרטר קיבל אותם בחמימות, חושף את החיוך המפורסם שהביא לו את הנשיאות ב 1976.

השיחה נסבה במהירה להסכמי קמפ דייוויד, וקרטר הצביע על התמונה המפורסמת שצולמה ב 1978 במדשאת הבית הלבן. רואים בה את בגין

וסאדאת לוחצים ידיים כשגיימי קרטור ניצב בין שניהם כשושבין מתחת לחופה, חיוכים גדולים על פני השלושה, כשדגלי ישראל, מצריים וארה"ב ברקע. הם עמדו שלושתם מתבוננים בתמונה המפורסמת, שעוצמת הרגע כאילו קרנה ממנה, ואז קרטור אמר שהוא "לעולם לא יסלח לבגין על מה שהוא עולל להסכמי קמפ דייויד". החיוך נעלם מפניו, ועיניו הכחולות, כך זכר רון אחרי הביקור, היו קרות וקשות כפלדה.

למי שלא זוכר בדיוק, להסכמי קמפ דייויד היו שני חלקים: האחד – הסדיר הסכם שלום בין ישראל למצריים, על פיו ישראל הסכימה להחזיר למצריים את חצי האי סיני שכבשה במלחמת ששת הימים ב 1967 ובו החזיקה מאז. החלק השני היה אמור להיות הצעד הראשון לקראת הקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית ובעזה, על פיו יתקיימו בשטחים הכבושים על ידי ישראל מאז מלחמת ששת הימים, בחירות לממשלה עצמאית וישראל תאפשר הקמת אוטונומיה משוחררת משליטה ישראלית, שבאופן מעשי תיצור הפרדה בין מדינת ישראל ובין הישות הפלסטינית שתקום בשטחים.

אבל, על פי קרטור, לבגין היו תוכניות אחרו.

"בגין", אמר קרטור ללא שמץ של חיוך, "אימץ במלואו את החלק שהסדיר שלום עם מצריים תמורת החזרת חצי האי סיני. אבל הוא מעולם לא התכוון להחזיר את הגדה המערבית לשליטה פלסטינית. בגין היה איש דתי, שהיה בקיא בתנ"ך והאמין בכתוב בו. אני יודע... כי גם אני כזה...". המשיך קרטור. "על פי הכתוב בתנ"ך, בני ישראל יצאו ממצריים ונדדו במדבר סיני ארבעים שנה עד שהגיעו לארץ המובטחת. הם הלכו במדבר, אבל המדבר הוא לא חלק מהארץ המובטחת. הגדה המערבית לעומת זאת – היא כן. הייתה אז והיא גם היום – לב ליבה של הארץ המובטחת... לא הייתה לבגין שום בעיה לוותר על מדבר סיני, אבל הוא מעולם לא התכוון לוותר על הגדה המערבית, להחזיר את הארץ המובטחת לשליטת הערבים... "

"לא הייתי עירני מספיק, והחמצתי את זה", הודה...

"ממשלתו אחר כך דיברה במונחים של "אוטונומיה לאנשים אבל בלי אוטונומיה לקרקע", כאילו הפלסטינים יכלו לגדל כנפיים ולהיות מנותקים מהאדמה, שזה כמובן בלתי מתקבל על הדעת... תירוץ אבסורדי... "

אני מודה, לא ראיתי את זה. לעולם לא אסלח לבגין שהוא לא היה גלוי איתי באשר למטרתו האמיתית. ישראל תהפוך להיות מדינת אפרטהייד, כמו דרום אפריקה, אם תמשיך ככה." סיכם.

ואז חזר החיוך המפורסם והאיר את פניו, והוא פנה לשגריר: "די לדבר עלי, בוא נדבר עליך!..." השגריר שמח על התפנית בשיחה, ומייד פתח בהרצאה מקיפה על המזרח תיכון החדש שבו, על פי חזונו, ייכון שלום בין ישראל לפלסטינים.

****

בתחילת חודש מארס נראו סימנים ראשונים של אביב בישראל. חיים, בביתו בירושלים, המתין עד השעה 14:00, הרים את שפופרת הטלפון וחייג את המספר של מרטי בניו יורק. השעה בניו יורק הייתה שבע בבוקר, ומרטי הופתע מצלצול הטלפון בשעת בוקר מוקדמת כל כך. תלונות של דיירים לחברת האחזקה היו בדרך כלל מתחילות לזרום בשעות מאוחרות של היום. חיוך של שמחה התפשט על פניו כששמע את קולו של חיים בקצה השני המרוחק של קו הטלפון.

חיים ומרטי שמרו על קשר משך השנים, אותן מטרות ואידאולוגיה משותפת הובילו לחברות אישית בין השניים. חיים היה מגיע לארה"ב לעיתים תכופות, מקיים קשר רצוף עם קהילת הנוצרים האוונגליסטים. חיים השתדל לעצור לחניית ביניים בניו יורק בדרכו לדרום ארה"ב ולהיפגש עם מרטי, וברבות השנים מרטי הציע לחיים לשהות בדירתו בלילה, לפני טיסת ההמשך למחרת היום. טיסת ההמשך הייתה תמיד לאטלנטה, ג'ורג'יה, שם חיים היה נפגש עם איש מסתורין ששמו היה ג'ימי. חיים המעיט בפרטים אודות הג'ימי הזה, ומרטי היה חכם מספיק כדי לדעת לא לשאול שאלות. כל מה שחיים אמר לו זה שהג'ימי הזה היה איש קשר לקהילה הנוצרית אוונגליסטית, שהיה גייס כספים, ושדרכו זרמו תרומות מהאוונגליסטים לתמיכה בפרויקט בית המקדש.

חיים אמר שהוא מתכוון להגיע בעוד שבוע, ומרטי, כרגיל, הזמין אותו לשהות בדירתו, הזמנה שחיים קיבל ברצון.
"הקבוצה שלי נפגשת באותו ערב אצלי בבית", דיווח לו מרטי "תהייה לך הזדמנות להציג בפניהם את ההתקדמות בפרויקט. יהיה מעניין".

סם היה בין האורחים באותו ערב שחיים דיבר בפני הקבוצה.

היה סיידר חם ועוגיות פרג שסם אהב, ואחרי שהנוכחים הטיבו את ליבם במשקה ובמאפה, מרטי הציג את חיים לנוכחים: "ידידי הטוב חיים שעומד בראש כוח המשימה בישראל ששם לו למטרה להרוס את מסגד כיפת הסלע, ולבנות במקומו על הר הבית את בית המקדש, ולצורך זה הוא בארה"ב לפגישות עם נציגי הקהילה הנוצרית אוונגליסטית" "נוצרים?" שאל מישהו... "אני מבין שיש פה שאלה גדולה באשר למוסלמים, שהמסגד שנבנה על חורבות בית המקדש אמור לפנות מקום לבית המקדש השלישי... אבל מה עניין הנוצרים כאן?"

חיים שמח להבהיר.

"על פי האמונה של הנוצרים האוונגליסטים, תנאי מוקדם לשובו של ישו מהשמיים – the second coming – הוא החזרת השלטון בירושלים ליהודים, ובניית בית המקדש השלישי על הר הבית. רק אחרי ששני התנאים המוקדמים האלו יקוימו – ישו ירד מהשמים. מלחמת ששת הימים ב 1967 הייתה נקודת מפנה, שכן בעקבותיה יהודים שבו לשלוט בירושלים לראשונה אחרי אלפיים שנה. זה מקיים את התנאי הראשון. עכשיו נותר השלב השני – בניית בית המקדש. והם עוזרים לנו לממש אותו."

" הסיפור מורכב, ויש כל מיני תנאים נוספים, אבל זה עיקרו של דבר." אמר "ולכן, ידידינו הנוצרים האוונגליסטים תומכים במאמצינו להכין... לחנך... ובבוא היום לבנות מחדש את בית המקדש."

חיים המשיך ותיאר את התוכניות לחינוך וקירוב מאמינים בישראל. הוא סיפר על שיחזור זבח פסח שהם מקיימים כל שנה בערב פסח למרגלות הר הבית, על הלחץ להתיר ליהודים להתפלל על הר הבית ולא רק ליד הכותל המערבי, ובסיכומו של תהליך – על הכוונה להרוס את המסגד שבנוי על חורבות הבית השני ולבנות במקומו את בית המקדש השלישי.

“כשהתחלנו עם כל זה, היינו רק קומץ של פעילים” סיפר לקבוצה,
“בשנים האחרונות אלפים משתתפים בפעילויות שלנו”

מישהו בקבוצה הקשה: “ממה שאני מבין, המטרה היא לבנות את בית
המקדש ואז יבוא המשיח ויביא שלום על העולם.”

“זה נכון” אישר חיים.

“אבל לפי האמונה של הנוצרים האוונגליסטים, לא כך נגמר הסיפור. לפי
אמונתם המשיח היהודי הוא ה’אנטיכריסט’ ובואו יחולל את מלחמת גוג
ומגוג שבה רוב היהודים יושמדו, ואלה שיוותרו בחיים יקבלו עליהם את
עול הנצרות, ורק אז ישו יחזור וישליט את שלטון הנוצרים על העולם. לא
כך מסתיים הסיפור לפי אמונתם?”

“גם זה נכון”, השיב חיים.

“אם זה נכון, אז מדוע אתה מחשיב אותם ‘ידידים?’”

“זה מסובך”, התפתל מעט חיים, “הדברים מורכבים, והרבה דברים
צריכים לקרות. אנחנו בגישה של צעד ועוד צעד. נלך צעד, ונראה. נבנה
את בית המקדש, ונראה מה יקרה אחרי כן. ”
“הסיכון לא גדול מידי?” שאל מישהו אחר... “נגיד, לצורך הדיון, שבנינו
את בית המקדש, ונגיד שאיך שהוא הצלחנו לעבור בשלום את גל הזעם
בעולם המוסלמי על הריסת מסגד כיפת הסלע, ואז נצטרך להסביר
לנוצרים שבנקודה זאת התוכנית נעצרת... אין ישו ואין ציפורים... והם
יקבלו את זה שרימינו אותם כל הדרך?”
לחיים לא הייתה תשובה ברורה, הוא רק חזר על כך שצריך ללכת צעד
צעד, כי לא יודעים מה יהיה אחרי כל שלב...

היו שאלות נוספות, וחיים עשה כמיטב יכולתו לענות לכולם. “יהודים
התפללו משך דורות לבניית בית המקדש ולביאת המשיח, מימוש
התפילה הזאת יהיה מהותי להמשך קיומו של העם היהודי”, אמר
לסיכום.

בסיומו של הערב, סם, כהרגלו, נשאר לעזור למרטי לנקות ולסדר את
הדירה. חיים, כאורח מנומס, הושיט גם הוא יד. מרטי שאל את סם מה
דעתו על מה ששמע.

”הרעיון נשמע נכון”, אמר סם, ”לא ברור לי איך הוא ניתן למימוש...”
”זאת לא השאלה”, אמר מרטי. ”אנחנו לא צריכים להתלבט איך זה ניתן
למימוש... זה רצון האלוהים... אלוהים יגרום לכך שזה יתממש... אלוהים
ינקה את ארץ ישראל מהמוסלמים... הוא יהרוס את המסגד שקם על
חורבות בית המקדש... והוא יגרום לכך שבית המקדש ייבנה מחדש...
נסתרות דרכי האל... זה לא תפקידנו להחליט איך זה יקרה... אלוהים
הוא שיחליט ויקיים...”

חיים החרה החזיק אחריו ב”אמן” קולני... סם נשאר עם ספקותיו.

****

ערב פסח ב 1993 חל ביום שני, וביום ראשון חיים היה עסוק מעל
לראש. עד שיגיע היום שבו ניתן יהיה לקיים את זבח פסח בבית המקדש
השלישי שיקום, יש לשנן ולתרגל את כל פרטי הפרטים של הטקס ושל
התפקידים השונים של המשרתים בבית המקדש, כדי שבבוא היום ניתן
יהיה לקיים את הטקס כהלכתו, מבלי לסטות מהוראות ההלכה ולו בקוצו
של יוד.

האירוע השנתי של זבח פסח והטקס שמסביבו, היו הזדמנות לקיים
חזרה כללית, ונאמני הר הבית קיימו חזרה כללית שכזאת מידי פסח,
והציבור הרחב הוזמן לבוא, לראות ולהשתתף.

הוראת ההתנהגות בהר הביית ב 1993, מנעו מיהודים להתפלל ולקיים
ולו צילו של טקס פולחני על גב ההר. לפיכך, נבצר מחיים לקיים את
האירוע על ההר, והוא נאלץ לבחור מקום סמוך.

בתחילת הטקס, קבוצה של כוהנים, לבושים לבן, ניצבו סביב למזבח
מאולתר שנבנה לצורך העניין, כשקהל של כמה מאות, נאסף סביבם
בציפייה דרוכה, מאזין לצלילי מוסיקה יהודית.

כשהכל היה מוכן, תקעו הכוהנים בחצוצרות קול תרועה רמה, וכבש, שהוכן מראש, נשחט ודמו הותז מסביב למזבח, כמצוות ההלכה. הכוהנים אז ברכו את הקהל הנאסף, "ברוכים הבאים להעלאת קורבן זבח פסח להודות לאדוני אלוהינו שבשמיים, שבמהירה בימינו יבנה את בית המקדש..." והנאספים ענו "אמן".

בשר הכבש הונח אז על המזבח, ונצלה על האש, וכשנצלה כדבעי, האורחים התכבדו בפיסות מהבשר הצלוי...

למחרת, ביום החג עצמו, קבוצה של פעילים התארגנה לקיום "הדבר האמיתי"... התוכנית הייתה להבריח טלאים חיים למתחם הר הבית, מתחת לאפה של המשטרה שגייסה כוחות מוגברים כדי לסכל את התוכנית. מבעוד יום, בדירות מסתור ברובע היהודי, הוכנו מראש ארבעה טלאים, שנארזו בתרמילי גב, וארבעה פעילים היו אמורים לנסות לפרוץ את מעגל האבטחה של המשטרה ולעלות עם הטלאים לרחבת הר הבית. שם, על פי התוכנית, הם אמורים לשחוט את הטלאים ולהקיז את דמם על האדמה המקודשת, לראשונה מזה אלפיים שנה. זבח פסח אמיתי.

די היה לשם הצלחת התוכנית בטלה אחד, אבל הוכנו מראש ארבעה כדי לבצע ארבעה ניסיונות, למקרה שניסיונות קודמים יכשלו.

חיים ישב עם הפעילים הצעירים שהתנדבו לבצע את המשימה, כמו בחמ"ל, מפות וצילומים של אזור הר הבית היו פזורים על השולחן. על המפה צוינו בעיגולים שחורים מקומות המסתור שבהם הוחזקו ארבעת הטלאים, בדירות של מתנדבים ברובע היהודי. היה גם כהן לבוש לבן, מוכן ברגע שידווח כי טלה נשחט בהצלחה, להעלות אותו קורבן על גבי מזבח מאולתר.

חיים חזר ושינן באוזני המתנדבים את פרטי התוכנית, צעד אחד צעד. ואת הצפוי להם. "המשטרה עלולה להופיע כאן עם צו חיפוש, ולאסור את כולנו" אמר להם, "השוטרים יכולים לאסור אותנו בצו מאסר אדמיניסטרטיבי בלי צו שופט, הם יכלים להפעיל נגדנו כל מיני דברים... אבל אין לכם מה לדאוג... בסיכומי דבר, כל מה שיוכלו לטעון נגדנו זה 'אחזקה בלתי חוקית של כבש'..."

כולם צחקו. זו לא הייתה להם הפעם הראשונה שהם מנסים לבצע את המשימה הקדושה הזאת. כל הניסיונות בשנים קודמות נכשלו, הפעילים נאסרו, והכבשים נתפסו. כמה מהם נאסרו מספר פעמים בעבר, אבל הם היו נחושים לנסות שוב ושוב. עבורם, האפשרות שיהיו ליהודי הראשון אחרי אלפיים שנה שמקיים את זבח פסח על הר הבית, שווה את הסיכון.

אחרי התדריך המפורט מחיים, ארבעת הפעילים יצאו, איש למקום המסתור שסומן עבורו, כדי להצטייד בתרמילים עם הטלאים.

המשטרה הייתה ערוכה בכוחות מתוגברים. באזור היו שוטרים במדים, בלשים בלבוש אזרחי, ושוטרי מג"ב מצוידים במגינים ובאלות.

חיים שלח לרובע היהודי פעילים נוספים, שתפקידם היה להתגרות בשוטרים ולהסיח את דעתם כדי לאפשר לנושאי הטלאים לחמוק דרך מעגלי האבטחה ולעלות להר הבית.

כל ארבעה הניסיונות כשלו.

בלשים זיהו את נושאי הטלאים, ואחד אחד כל הארבעה נתפסו, והטלאים הושמו במכלאת המשטרה. כמו בשנים קודמות, גם הפעם, כשעתיים אחרי שנתפסו, הפעילים שוחררו ממעצר מבלי שהוגשו כתבי אישום נגד מי מהם.

פרק ז

בחול המועד פסח של אותה שנה, 1993, נועה באה לניו יורק לביקור. באה לשבועיים, כך אמרה לרון, "כדי לבדוק איך אתה מסתדר בלעדיי".

רון ניקה את הדירה ניקוי יסודי, שאב את האבק מתחת למטה בחדר השינה, קנה יין משובח בחנות היינות הסמוכה, ופגש אותה בשדה התעופה כשזר פרחים בידו.

למחרת בבוקר, התבוננה מהמיטה ברון לובש את החליפה האפורה ועונב עניבה אדומה עם פסים, ושאלה: "מי אתה?"

רון הצליח להתחמק מהמשרד לכמה שעות בימים, וערך לנועה סיורים מוזרקים בעיר. בסוף השבוע שטו במעבורת לסטייטן איילנד, ובסירה לפסל החירות. הלכו לראות מחזמר בברודוויי ערב אחד, שמעו ג'ז במועדון בוויילאג' בערב אחר.

בין לבין, רון היה במשרד, ונועה שוטטה בעצמה, נהנית ממצג האוויר האביבי... הוא טיילה בפארק שלאורך נהר ההדסון, מתבוננת בעצים הגדולים ובסנאים שמתרוצצים בינות לעצים... מתפעלת מגודלו של נהר ההדסון... מגורדי השחקים... הכל נראה לה גדול כל כך. בתי הדירות הענקיים המתנשאים לגובה עשרות קומות, שמולם בתי הדירות בירושלים נראים כמו בתים ננסיים... השדרות הרחבות בנות ששה מסלולים שחותכות את מנהטן מצפון לדרום בקווים ישרים... והאנשים... כל כך הרבה אנשים... זורמים כמו נהר אנושי שאין לו סוף...

יום אחד יחד עם רון, הם חלפו באולם הנוסעים המרכזי של תחנת גרנד סנטראל' עם השעון המפורסם שבאמצע, ונועה עצרה פתאום... מקשיבה... מאות אנשים, אולי אלפים, הלכו בתחנה בכל רגע נתון, וכל מה שאפשר היה לשמוע זה את רחש סוליות הנעליים על רצפת השיש...

ערב אחד, כשעמדו לצאת לארוחת ערב ומוסיקה במועדון ג'ז, צלצל הטלפון. השגריר היה על הקו. הוא סיפר לרון שהוא כותב מאמר לעיתון, והוא זקוק לציטוט מתוך נייר עמדה של אחד הארגונים היהודיים – הוועד היהודי האמריקני – (AJC) בנושא הפלסטיני.

“אין בעיה” השיב רון, “מחר על הבוקר אני משיג לך את מה שאתה צריך”

“לא, לא, לא...” אמר השגריר “אני צריך את זה עכשיו”.
רון העיף מבט בשעון שעל הקיר. השעה הייתה שמונה בערב. “כבר ערב, מאוחר...” התפתל רון, “לא יודע מי יוכל לעזור לי עכשיו”
“תרים טלפונים”, לחץ השגריר. רון יכול היה לשמוע איך מפלס הרוגז בקולו של השגריר מתחיל לעלות... “אני צריך את זה עכשיו!” סיכם, וטרק את הטלפון.

רון פגש את הדובר של הוועד היהודי האמריקני אולי פעמיים, בענייני עבודה. קשה לומר שהיו ביניהם יחסי קרבה כלשהם, ורון לא ידע איך יתייחס הדובר לפניה יוצאת הדופן, בעניין בלתי דחוף בעליל, מחוץ לשעות המשרד המקובלות...

בדחילו ורחימו טילפן לביתו של הדובר. הוא התנצל עשרים פעם... בקול מתחנן... אולי יוכל הדובר לעזור לו?
הדובר דווקא היה נחמד בטלפון, נשמע מלא רצון טוב... “אנחנו בדיוק באמצע ארוחת הערב”, אמר לרון, “תן לי קצת זמן... יש לי ערימה גדולה של מסמכים בבית... אולי אמצע משהו שיוכל לעזור לך”...

עברה כמחצית השעה, והשגריר טילפן שוב. “נו...?” שאל...

“אני מחכה לתשובה בכל רגע”, השיב לו רון.

השגריר טרק את הטלפון.

נועה, שישבה על הספה ושמעה את חילופי הדברים, חלצה את נעליה והתכרבלה בשמיכה, “אל תדאג... אני אראה משהו בטלוויזיה”, אמרה לו.

בערך בשעה 9:00 התקשר דובר הוועד היהודי, ובקול מתרונו הודיע לרון: “יש לך מזל. אני חושב שמצאתי מה שאתה מחפש. זה מסמך של שני עמודים. אני יכול להעביר לך בפקס...” לרון היה מכשיר פקס ניד, שני עמודים.

הוא חיבר אותו לקו הטלפון, וכמה דקות מאוחר יותר היה הנייר בידי. הוא מיהר להתקשר לשגריר עם החדשות הטובות... הוא ידע שלשגריר אין מכשיר פקס בביתו, והציע: "זה מסמך של שני עמודים, אני יכול לקרוא לך כמה משפטים שתוכל לצטט מתוך המסמך..." "אני צריך לראות את המסמך בשלמותו" הגיב השגריר. "תביא אותו אלי", אמר בקול נרגן, וטרק את הטלפון.

רון קיפל את המסמך ושם בכיסו. נשק לנועה על מצחה, ואמר "אני תיכף חוזר", ויצא את הדירה בריצה. נועה הביטה אחריו במבט משתומם. "אז, ככה זה החיים בניו יורק" חשבה לעצמה, אחזה בשלט וחיפשה משהו לראות בטלוויזיה...

לא היו מוניות זמינות בווסט אנד אבניו, ורון הלך לברודווי כדי לנסות את מזלו שם. הוא חיכה כעשר דקות עד שמונית נראתה יורדת במורד השדרה, הוא הניף את ידו והמונית אספה אותו. בית השגריר היה בצידה המזרחי של העיר, מצידו השני של סנטראל פארק, בבית דירות מפואר ברחוב שבעים, בין השדרה החמישית לשדרת מדיסון. התנועה נעה לאיטה במורד ברודווי, ובכביש החוצה את סנטראל פארק לצידו המזרחי, לשדרה החמישית. בהמשך הדרך המונית זחלה בעומס של תנועת הערב, והשעה הייתה כמעט 9:30 כשהגיע לבית השגריר. רון נכנס לבניין כמעט בריצה, נעצר אצל עמדת השוער ונתבקש להציג תעודה מזהה. השוער, שהתבונן דקה ארוכה ברישיון הנהיגה שרון הציג בפניו, חייג באינטרקום את מספר דירת השגריר, "רון כאן, מבקש לראותך, אדוני" "שלח אותו למעלה", שמע רון את קולו של השגריר באינטרקום.

רון עלה במעלית לקומת המגורים של השגריר. השגריר חיכה לו מחוץ לדירה ליד דלת המעלית. הוא לקח מרון את המסמך המקופל, סב על עקביו, נכנס לדירתו, וסגר מאחוריו את הדלת. רון עוד הספיק לתפוס את המעלית בדרכה חזרה ללובי. בליבו הוא קילל את עצמו שלא ביקש מנהג המונית להמתין עד שיחזור ולנסוע באותה מונית חזרה הבייתה. לקח לו כעשר דקות עד שמצא מונית פנויה שאספה אותו. השעה הייתה כמעט עשר כשחזר לדירה.

הוא מצא את נועה מכורבלת על הספה, ישנה, כשהאור ממסך הטלוויזיה מרצד על קירות החדר....

די מהר, השבועיים שהקציבה נועה לביקור הגיעו לקיצם. ביום האחרון, כמה שעות לפני טיסת הלילה לתל אביב, היא ורון אכלו ארוחת צהרים בדיוניר השכונתי, ורון רצה שנועה תגיד משהו... שנהנתה מהביקור... שהיה לה טוב... אבל נועה לא הייתה במצב רוח לשיחה מעמיקה... "שאני אכתוב לך ביקורת?... אולי אסמן חמישה כוכבי זהב?... שאלה בציניות.

"נורא רצייתי שתהני " אמר לה.

"נהניתי" השיבה בחטף...

"נועה, זה אני רון, זוכרת?"

"בקושי" אמרה לו "אתה בכלל לא דומה לרון שהכרתי בירושלים"

"אבל זה בכל זאת אני. למרות החליפה והעניבה", אמר לה, "ויותר מכל

אני רוצה שתבואי להיות איתי כאן"

"העניין זה לא אתה..." השיבה לו בקול שקט, "זה אני. אני רואה איך

שאתה עסוק בעבודה עד מעל לראש... ונגיד שאני אבוא... מה יהיה

איתי? ... זה מקום זר ומוזר לי... גדול כל כך... מנוכר כל כך... אני

אוהבת את ירושלים הקטנה שלי...את המשפחה שלי... את החברים

שלי... את העבודה שלי... אני אוהבת שבמכולת יודעים מי אני... שבבית

הקפה קוראים לי בשמי..."

"אבל פה תהיי איתי" ניסה רון. "אני כל כך רוצה אותך..."

"אני יודעת" המשיכה באותו קול שקט "וגם אני רוצה אותך... אבל אני

פחדת...זה היה אחרת כשהיינו בירושלים...היה כיף... לא נדרשנו

להקריב קורבנות... ועכשיו זה...ניו יורק.... עשרת אלפים קילומטרים

רחוק מהבית... מהבית שלי."

"תגידי לפחות שאת מוכנה לשקול את זה?" רון נשמע כמעט מיואש...

"בטח שאשקול...אבל אני צריכה זמן... לחשוב על כל זה..."

רון נטל את ידה. "אני לא רוצה לאבד אותך", אמר לה.

"לא תאבד אותי... אני רק אהיה עשרת אלפים קילומטר מעבר לים"

חייכה את חיוכה המתוק.

כשמונית שהזמינו לקחת את נועה לשדה התעופה הגיעה, הם עמדו

חבוקים דקות ארוכות... דמעות בעיניהם. רון נשק לעיניה. הוא הרגיש

כאילו אבן כבידה מונחת על ליבו.

נועה עזבה, סוגרת בשקט את הדלת מאחוריה. רון הרגיש אובד...

נטוש... הוא התיישב על הספה, נטל כרית וחייב אותה בזרועותיו...

ובכה.

הוא לא ידע בדיוק על מה ולמה הוא בוכה. הכל התרחש מהר כל כך.
הוא ונועה בירושלים... הוא בניו יורק... לא היה לו זמן לעצור לרגע
ולחשוב... והכל התפרץ כשנועה עזבה... והדמעות זרמו...

הוא התאושש אחרי זמן מה, הלך למטבח והדליק את מכונת האספרסו
החשמלית שקנה כדי שיוכל להכין לנועה קפה כמו שהיא אוהבת... שחור
וחזק. הכין לעצמו כוס קפה, הוסיף מעט חלב, כמו שהוא אוהב... ישב
ולגם מהקפה החם לאיטו.

נועה טלפנה משדה התעופה. אמרה שהיא אוהבת אותו... שהיה לה
טוב אתו... שהיא כבר מתגעגעת.
"תבטיחי לי לשקול לבוא לכאן ואז לא נצטרך להתגעגע כל כך" התחנן.
"אני מבטיחה" אמרה לו בקול משכנע. "אני אבוא בקיץ, ונראה..."

ברקע שמע רון את ההודעה שנוסעי טיסת אל על לתל אביב מתבקשים
לגשת לשער היציאה.
"אני צריכה ללכת", אמרה לו, "אני אוהבת אותך"
"נתראה כאן בקיץ", אמר לה. "גם אני אותך..."

נועה ניתקה את השיחה.

פרק ח

חם בירושלים בקיץ.

היום הזה, בצוהרי היום בחודש יולי לא היה יוצא מן הכלל. החנויות במורד רחוב בן יהודה היו ברובן ריקות מקונים... המדרכות נטושות.

מי שהיה בחוץ בשעות הצוהריים, מיהר במידת האפשר לבית קפה או מסעדה ממוזגים, למצוא מקלט מהחום היוקד.

נועה סיימה את משימתה ליומן הצוהריים של "גלי צה"ל" ויצאה מהאולפן שהיה ממוקם במרכז העיר. היו לה כמה שעות חופשיות לפני הדיווח ליומן הערב, ואחרי שהסכינה לאור השמש הבהיר שמחוץ לאולפן, חככה בדעתה לאן תלך. היא פנתה במעלה הרחוב ונכנסה לבית קפה סמוך, תפסה מקום ליד שולחן פנוי בעומק בית הקפה והזמינה כוס קולה עם הרבה קרח. המזגנים עבדו בשיא כוחם, מתמודדים עם עומס החום בהצלחה חלקית למדי.

נועה הוציאה מתיק היד מעטפה מוארכת שבול אמריקני היה מודבק בפינתה הימנית. מתוך המעטפה הוציאה כמה דפים של נייר משרדי צהוב. זה היה מכתב מרון שהגיע בדואר. לא על נייר לבן בוהק מודפס במדפסת לייזר, פלט ממחשב... לא, רון כתב בעט על נייר משרדי צהוב מכתב, כמו שהיו כותבים פעם. את כל ליבו שפך על דפי הנייר.

המכתב הגיע בדואר לפני יומיים, ונועה קראה אותו שוב ושוב, דמעות בעיניה כל פעם מחדש.

הוא כתב לה כמה הוא רוצה שהיא תבוא לניו יורק כדי שיוכלו להיות ביחד. "לעזאזל כל המחשבות השליליות של מה תעשי כשאני אהיה במשרד... יהיה בסדר... העיקר שנהייה ביחד... לא עשרת אלפים קילומטרים משני צידי האוקיאנוס מפרידים בינינו, אלא 45 דקות ברכבת התחתית." כתב.

נועה חשה קרועה. כן, היא אהבה את עבודתה, אם כי לא פעם חשה עייפות מהריצות האינסופיות אחרי סיפור זה או אחר בימות הקיץ החמים... המשפחה... החברים... אבל היא מתגעגעת לרון. היא מרגישה איך הוא מושך אותה מעבר לעשרת אלפים הקילומטרים שביניהם. האם היא עדיין מתנגדת בכל כוחה?

“אולי כבר לא כל כך”, הודתה לעצמה בלחש. אולי לא יקרה שום דבר נורא אם תיקח לעצמה פסק זמן... הרי תמיד תוכל לחזור אם לא יהיה לה טוב.

נועה העיפה מבט בשעון. היו לה עוד כעשרים דקות עד שתצטרך לחזור לאולפן. בית הקפה התמלא בינתיים. ריח של זיעה עמד באוויר. הקרח שבכוס נמס לאיטו.

נועה החליטה שתתקשר עם רון מהאולפן. תגיד לו שהיא תבוא באוגוסט... תהיה אתו עד סוף הקיץ... אולי יותר... יראו איך דברים מסתדרים...

****

בדירה במזרח העיר, החלק הערבי של ירושלים, צעיר פלסטיני בשם עומר היה שקוע בתפילה. כורע על ברכיו, מצחו נושק לרצפה, ידיו משני צידי הראש, פונה בתפילה למזרח, לעבר מכה.

היה חם בדירה, ונטפי זיעה נשרו ממצחו לרצפה הממורקת של החדר.

היו בדירה עוד שני גברים צעירים. הם לא היו שקועים בתפילה. הם ישבו ליד שולחן האוכל שבמרכז החדר, והמתינו בסבלנות לעומר שיסיים את תפילתו.

כשסיים, הוא גלל את שטיח התפילה הקטן, והניח אותו על כוננית סמוכה. אחד משני האורחים מזג מים מבקבוק בכוסות, וכולם שתו.

“אללה הוא אכבר”, אמר עומר, ושני האורחים החרו החזיקו אחריו:
“אללה הוא אכבר”...
אחד מהם אמר: “אללה אוהב אותך”
השני שאל: “אתה מוכן?”
“בשם אלוהים, אני מוכן” השיב עומר.

הראשון שדיבר, הוציא מתוך תיק שהיה מונח על הרצפה אפוד. לאפוד היו שני כיסים עמוקים, אחד בכל צד. בכל כיס היו כשלושה ק"ג של חומר נפץ פלסטי, מוכנים להפעלה. היו חוטי חשמל שהזדקרו מבעד לכיסים, וחיבור לסוללה חשמלית שהייתה צמודה לאפוד. היה כבל חשמלי ארוך שבקצהו היה מתג הפעלה נצור בנצרה, והכיסים היו מלאים במסמרים שנועדו להגביר את עוצמת הנזק שיגרום הפיצוץ. האפוד היה כבד.

ציוו על עומר לפשוט את חולצתו, להישאר בגופיה, והניחו את האפוד על כתפיו, רוכסים את הריץ רץ' עד לצוואר, כדי שהאפוד לא יחליק. קומתו של עומר שחה מעט, מפאת המשקל הבלתי צפוי של האפוד הכבד.

הוציאו מהתיק חולצה עם שרוולים ארוכים. החולצה הייתה גדולה מכפי מידתו של עומר, וכשרכסו את הכפתורים והכניסו את החולצה למכנסיים, החולצה כיסתה את האפוד ולא נראה כל סימן להימצאותו. את הכבל הארוך עם מתג ההפעלה השחילו דרך השרוול הימני עד שהמתג נח בכף ידו של עומר. טבעת ניצרה אבטחה את המתג מפני טעות, והם הסבירו לעומר את פעולתו של המתג, שהוא יחזיק בידו בתוך כיס מכנסיו.

“עליך להחזיק את המתג חזק מאוגרף בכף ידך”, הסבירו לו, “כשתפתח את ידך, ותשחרר את האחיזה של מתג ההפעלה, הפצצה תתפוצץ”. הם הדגימו לו איך להחזיק ואיך לשחרר, וביקשו שיתרגל... שוב ושוב. “אל תשחרר את האגרופ לפני שאתה מוכן”, שיננו באוזניו.

עומר תרגל... שוב ושוב... בדקו שהאגרופ בכיס נעול היטב על מתג ההפעלה... שעומר משחרר את האגרופ – כשהנצרה עדיין בפנים – מספיק כדי שהקפיץ שבמתג ישתחרר.

כשהרגישו השניים שעומר מוכן, הם אספו את חפציהם לתוך התיק, וליוו אותו אל מחוץ לדירה, במורד המדרגות, אל רכב שחכה ברחוב. השלושה נכנסו לרכב, והנהג, שהמתין להם, יצא לדרך.

כשהגיעו ליעד, עומר ואחד מהמפעילים יצאו מהמכונית. המפעיל חיבק את עומר ונשק לו על מצחו, "אללה הוא אכבר", אמר לו, "אלוהים אוהב אותך"...

"אללה הוא אכבר" השיב עומר. עיניו כבויות. "אני מוכן"... המפעיל ביקש מעומר להוציא את ידו מהכיס, ובדק שהאגרוף נעול הייטב על מתג ההפעלה. הוא הכניס את ידו של עומר בחזרה לכיס, "אל תשחרר את האחיזה לפני שאתה מוכן", שב ואמר לו.

עומר נד בראשו.

המפעיל הכניס יד אחת לכיסו של עומר, מוודא שהאגרוף נעול, ובידו השנייה שלף את נצרת הביטחון. הוא פנה ונכנס למכונית, וזו הסתלקה מהמקום בחריקת צמיגים.

****

ממקום מושבה בעומק בית הקפה, נועה ראתה בזווית העיין הבהק, וציפורים עפו מהעץ הסמוך בקולות צווחה. ואז היה פיצוץ רב עוצמה... חתיכות מתכת עפו באוויר, פוגעים בפניה... בזרועותיה... בחזה... ואז, גל הדף בעוצמה אדירה הרים את נועה באוויר כמו יד בלתי נראית של מפלצת ענקית, והטיח אותה בכוח רב אל הקיר, והיא נפלה על הרצפה.

נועה רצתה לקום, אבל גופה לא נשמע לה... היא רצתה לצעוק... אבל לא יכלה להוציא קול מגרונה... היא רצתה להשתעל, אבל לא יכלה, כי דם מילא את פיה...

היא שמעה כמו מרחוק את צפירות האמבולנסים, אבל הם נשמעו ממרחק... רחוקים כל כך... מתרחקים בכיוון ההפוך... היא רצתה לנופף בידה, להראות להם שהיא שם... אבל אז נהיה חושך... וכל הרעש נעלם... והי שקט. דממה. שום רעש לא נשמע עוד.

ככה מצאו את גופתה. גופה המרוטש היה מוטל על רצפת בית הקפה, סמוך לקיר, כמו בובת סמרטוטים. כוס הזכוכית המרוסקת עדיין הייתה בידה, טיפות ממשקה הקולה השחור נטפו לאיטן והתערבבו בכתם הדם שעל הרצפה.

בחדשות אמרו שזה היה מחבל מתאבד. חמאס נטל אחריות. הם טענו שהמעשה היה בתגובה להרג פלסטינים על ידי כוחות הביטחון של ישראל בירושלים.

****

בחלומי, רון שמע כמו ממרחקים צלצול טלפון. הטלפון צלצל וצלצל, ולא הפסיק. רון פקח את עיניו והביט בשעון שלמראשותיו. השעה הייתה שש בבוקר... הטלפון לא הפסיק לצלצל...

פתאום התחוויר לו לרון שצלצול הטלפון לא היה בחלום. מכשיר הטלפון שליד מיטתו לא הפסיק לצלצל. הוא הרים את שפופרת הטלפון, ובקול שמתוך שינה פלט "הלוי" צרוד. הקול מעברו השני של הקו היה מרוחק ומהוסס. רון לא הצליח להבין מה בדיוק הוא אומר... ביקש שיחזור שנית על הדברים... ואז הוא בבת אחת ניעור לגמרי... "מה??!!" הוא זעק לתוך שפופרת הטלפון...

הוא ביקש מהקול לחזור שוב... רצה להיות בטוח ששמע נכון...
"אני כל כך מצטער" אמר הקול...

רון הטיח את הטלפון ברצפה... ליבו הלם בחזהו... פיו היה יבש... נשימתו כבידה...

"פאק"... הוא צעק אל חלל החדר הריק... "פאק... פאק... פאק !!!"

רון ניצב יחד עם ההורים של נועה בהלוויה. הם אומנם לא היו נשואים, אבל ההורים התייחסו אליהם כאילו הם כן. נועה הייתה קרובה להוריה, והיא ורון הרבו לבקר... נשארו לארוחת ערב... קפצו לקפה ועוגה...

כל המי ומי של ירושלים באו להלוויה.

מחוץ לבית הקברות הייתה הפגנה. קבוצה קטנה של מפגינים נשאו דגלים צהובים ועליהם אגרוף קמוץ... שלטים שכתוב בהם "כהנא צדק".

הביקור בדירה היה קשה מכל... הוריה של נועה ארזו את כל מה שהיה שלה בקופסאות קרטון... בגדיה... ספריה... כלי רחצה... כל פריט הביא פרץ נוסף של דמעות.

רון ארז את חפציו בקופסאות קרטון משלו. זו הייתה הדירה של שניהם... לא עלה על דעתו להמשיך לגור בה לבדו... לישון לבדו במיטה בלי נועה לצידו... להתקלח בחדר האמבטיה שהשמפו שלה עוד על המדף... הסניקס שלה על המתקן לנעליים שקנו יחדיו באייקיה...

רון שהה בבית הוריו מאז שהגיע מארה"ב להלוויה. המחשבה שיום אחד נועה הייתה ממשית כל כך כאן לצידו, ועכשיו היא איננה עוד, ולא תהיה עוד לעולמים, הייתה קשה מנשוא. רון הילך כמו בענן ערפל כבד, בלי יכולת להתחיל לחשוב איך יראו חייו בהמשך...

הוא חשב על כך במטוס בדרכו חזרה לניו יורק, בטיסת הלילה, כמה ימים אחרי ההלוויה.

הוא הרגיש סחוט. פיסיית ונפשית. נרדם ומתעורר באימה לסירוגין במשך הטיסה הארוכה... משחזר בחלומות מקוטעים רגעים מחייהם ביחד.

ומנסה לגרש ממוחו את המחשבה שלא נתנה לו מנוח:
אילו רק הייתה שומעת בקולו ובאה להיות אתו בניו יורק...

פרק ט

רון חזר לניו יורק בעיצומה של חופשת הקיץ. חברי המשלחת ניצלו את ימי החופשה בתשלום, כמה מהם נסעו לישראל לבקר משפחה וחברים. אחרים נסעו עם ילדיהם הקטנים לדיסני וורלד בפלורידה, להתחבק ולהצטלם עם דונלד הברוז, או עם בת הים הקטנה... היו מי שנסעו לבלות ימים שקטים על שפת אגם בצפון מדינת ניו יורק, או בבית הארחה בניו אינגלנד...

אפילו השגריר ואשתו עזבו לימי הקיץ את הדירה המטופחת במנהטן. הם קיבלו בשמחה את ההזמנה מאחד מברוני בורסת וול סטריט, יהודי עתיר נכסים, לבלות את הקיץ באחוזתו רבת החדרים, על שפת האוקיאנוס, בהמפטון שבלונג איילנד. החופשה כללה את הבריכה הצמודה, היאכטה הלבנה, יין כיד המלך וארוחות ערב על הגריל על גג האחוזת ממנו נראים מרחבי האוקיאנוס הרחק עד לאופק.

רון לא נסע לשום מקום.

הוא זכר בכאב שכשנוגה בקרה בחופשת הפסח, באפריל, הם דברו שאם תבוא בקיץ, יצאו למסע רחוק. אולי ירחיקו עד מפלי הניאגרה על גבול קנדה... אולי יטוסו לסן פרנציסקו וייסעו צפונה לראות את עצי הסקוויה הענקיים... אולי ידרימו לגראנד קניון...

במקום כל אלו, הוא יצא מביתו להליכות ארוכות לאורך נהר ההדסון... ישב לקרוא ספר בצילו של עץ בפארק... חלק פיסטוק עם סנאי מזדמן.

בסתר, הרחק מעיניהם של הנופשים את חופשת הקיץ, נציגים של ממשלת ישראל ושל אש"ף נפגשו באוסלו, בנורבגיה, לשיחות על הכרה הדדית ועל טיוטת מסמך שאמור היה להניח יסודות לפתרון הסכסוך בין ישראל לפלסטינים.

שר החוץ שמעון פרס, שלא היה בעיצומה של חופשה מפנקת, חתם בתחילת אוגוסט, באוסלו, יחד עם נציג אש"ף מחמוד עבאס, על מסמך ההסכם.

הכל נעשה בחשאי. איש במשלחת ישראל לאו"ם לא ידע על המהלך, וכשהשגריר חזר מחופשתו, שזוף ורגוע, החלו במשלחת ההכנות השגרתיים לעצרת הכללית של האו"ם, שתחל בדיוניה ב 21 בספטמבר.

הסיפור דלף לעיתונות, והתפרסם בעיתון בישראל באחד בספטמבר. עד כדי כך לא החשיבו בעיתון את הסיפור, שהוא פורסם אי שם עמוק באחד העמודים הפנימיים של העיתון.

הוא פרץ למציאות כשבוע לאחר מכן.

השגריר קיבל התראה משגרירות ישראל בווינגטון, ונתבקש להיות בשגרירות בבוקר מוקדם ב 13 בספטמבר, וללוות את השגריר בווינגטון לבית הלבן, שם, ראש ממשלת ישראל יצחק רבין וראש אש"ף יאסר ערפאת, יחד עם נשיא ארה"ב ביל קלינטון, יחתמו בטקס חגיגי על מדשאת הבית הלבן על "הסכמי אוסלו".

במסמך שנחתם כמה ימים לפני כן, ושנשא את הכותרת "כתב הכרה הדדית", נאמר ששני הצדדים מסכימים הדדית לקבל האחד את השני כשותף למשא ומתן. אש"ף, מכיר בקיומה של מדינת ישראל ובזכותה להתקיים, ישראל מצידה, מכירה באש"ף כנציגו הלגיטימי של העם הפלסטיני.

השגריר עזב בטיסת בוקר מוקדמת לווינגטון, שם הצטרף לפמליה הרשמית של מדינת ישראל, וישב בשורה הראשונה בגן הוורדים הנשיאותי, עד למהלך שאמור היה לשנות את פני המזרח התיכון. שאר בני התמותה, צפו באירוע ששודר בשידור ישיר, מעל מסכי הטלוויזיה.

רון, ושאר חברי המשלחת צפו בטקס על מסך הטלוויזיה בחדרו של השגריר.

רון צפה בתמונות כלא מאמין למראה עיניו. הכל נראה לא אמיתי. בשעה שמחבלים מתאבדים מתפוצצים בבתי קפה בירושלים, שצה"ל מנהל

מרדפים בגדה המערבית, וחיל האוויר מפציץ את עזה במעגל אלימות שנראה שאין לו אחרית... רק עשרת אלפים קילומטרים משם, בוושינגטון, כשכל העולם צופה ובצבעים טבעיים, האיש שמסמל יותר מכל את מסלול הדמים, יאסר ערפאת, לבוש במדי הקרב הירוקים וכפייה על ראשו... לא מגולח כאילו זה עתה הגיח משדה המערכה, לוחץ ידיים עם אויבו האגדי, האיש שעבור הישראלים מסמל את דמות הלוחם ללא חת, גיבור מלחמת ששת הימים, יצחק רבין.

ומתנשא מעל שניהם, בגובה שני מטרים, נשיא ארה"ב ביל קלינטון, שנראה מושלם, כמו שחקן קולנוע בתפקיד הנשיא היישר מאולפני ההסרטה בהוליווד.

שמעון פרס, שאהב להצטעצע באמרות כנף, נהג לומר: "שלום עושים עם אויבים... לא עם ידידים.", ורון ששמע אותו אומר את האמרה הזאת לא פעם, חשב שהתמונה, כמאמר הקלישאה, "טובה מאלף מלים".

הדיפלומטים במשלחת הסתכלו על המתרחש בפנים קפואות. רון לא יכול היה לדעת מה מתרחש בליבם. "מן הסתם", חשב, "הם יחכו להוראות מהמשרד בירושלים כדי לדעת כיצד לחשוב".

טוני אסף את השגריר משדה התעופה בלה גוורדיה כמה שעות אחרי כן, ומשהתקרבו לבניין המשלחת, טוני האט... הייתה התקהלות לפני הבניין, מחסומי משטרה מנעו מהקהל להתקרב לדלת הכניסה.

השגריר הנמיך את חלון המכונית, הוציא יד ונופף לעבר ההמון כשחיוך מרוח על פניו... שוטר במדים התקרב וביקש ממנו להגיף את החלון. זו לא הייתה קבלת פנים חגיגית. היו שם כמה מאות חרדים, לבושים בלבוש האופייני, חליפות שחורות וכובעים רחבי תיתורת, מניפים אגרופים קפוצים לעבר מכונית השרד של השגריר, צועקים בקול אחד: "רבין בוגד!"... הם נשאו שלטים בעברית ובאנגלית: "אוסלו היא בגידה"... ערפאת רוצח"..." "ארץ ישראל לנצח"..." "דין רבין דין מוסר"..." כמה מהם הניפו את הדגלים הצהובים עם סמל האגרוף הקמוץ והכיתוב: 'כהנא צדק'...

קצין משטרה הורה לטוני לנהוג לאט עד לדלת הכניסה, שוטרים יצרו שם חייץ ולא אפשרו למפגינים להתקרב למכונית. שוטרים ליוו את השגריר מהמכונית עד שנבלע במעלית. החיזיון הזה הפך להיות אירוע יומי מול בניין המשלחת. בכל בוקר היו מגיעים אוטובוסים מברוקלין ופורקים עשרות בני ישיבות שנשאו שלטים וכרזות נגד הסכם אוסלו. שוטרי משטרת ניו יורק היו פורסים את המחסומים מהיום הקודם וחוצצים בינם ובין באי הבניין, כשצעקות "רבין בוגד" ... "מוות לרבין" ... "מוות לערפאת" ... מלווים את הבאים לבניין משך כל שעות היום. בשעות הערב המוקדמות היו האוטובוסים אוספים את המפגינים ומחזירים אותם לישיבות בברוקלין, עד ליום המחרת.

רון היה עסוק מעל לראש. תוכניות חדשות בתחנות טלוויזיה חיפשו כל נציג רשמי של ישראל שהיה מוכן להופיע, ורון נענה בשם השגריר בנפש חפצה, נוסע עמו מאולפן טלוויזיה אחד למשנהו. תחנות מקומיות בניו יורק שלחו כתב עם צוות והקליטו ראיונות בחדר השגריר. רון, מצידו, התאמץ לנסות לארגן לשגריר הופעה בתוכניות היוקרה... נייט ליין באי.בי.סי... וולף בליצר ב.סי.אן.אן... ראיון לניו יורק טיימס.

השגריר היה נרגש. כמעט צוהל. "רבין הבטיח שלום עם הפלסטינים, והוא מקיים" – הצהיר בראיונות. כשנשאל איך יראה העתיד, אמר: "הגיע הזמן להיפרד מהסכסוך ולעבור לשיתוף פעולה. שישראלים ופלסטינים יוכלו להנות מפירות השלום ומחיים בטוחים מפורענות".

המשפט מצא חן בעיני רון, והוא עשה בו שימוש כשנשאל על ידי עיתונאים, מהי עמדת ישראל, והמשלחת לאו"ם, באשר להמשך.

****

סם ומרטי שבו ונפגשו באותו בית קפה, כמה ימים אחרי הטקס בבית הלבן. מרטי היה נרעש.
"זה לא מה שהיה צריך לקרות", הוא אמר לסם.
סם תהה לפשר הדברים.

מרטי גלגל את עיניו... "זה נוגד את הרצון של אלוהים", אמר בהתרסה.
"ועוד ללחוץ את היד של ראש אש"ף... אלוהים הרי אמר במפורש –
זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים... ועתה לך
והיכית את עמלק והחרמתם את כל אשר לו, ולא תחמול עליו והמתה
מאיש ועד אישה מעולל ועד יונק, משור ועד שה, מגמל ועד חמור... אלה
דברי אלוהים... להרוג את כולם... לא לעשות איתם הסכם ולתת להם
חלקים מהארץ המובטחת..."
"במשלחת חגגו" העיר סם
"זה בדיוק העניין" אמר מרטי, "הם חותרים תחת דברי אלוהים. לא נוכל
לשבת באפס מעשה..."
"מה אפשר לעשות?" תהה סם
"להפעיל לחץ... לגרום להם לשנות כיוון"
"כל יום יש קבוצה גדולה של מפגינים נגד ההסכם מול בניין המשלחת"
דיווח סם.
"יכול מאוד להיות שזה לא יספיק", השיב מרטי, "ונצטרך לעשות יותר
מזה... הרבה יותר..."

****

בדירתו בירושלים, חיים הציב עמדת תצפית על הגג, ממנה יכול היה
לצפות על הנעשה במסגד כיפת הסלע. הוא הציב טלסקופ על רגלית
ומאחוריו כיסא, ופתח שמשיה צבעונית מעליו. לשמשייה היה תפקיד
כפול: לספק מחסה משמש הקיץ היוקדת למי שיושב בתצפית, ולהסתיר
את עמדת התצפית מההליקופטר המשטרתי שחג באוויר בחיפוש אחרי
פעילות חשודה על הקרקע שמתחת. במבט מעל, השמשייה נראתה
תמימה למראה.

עמדת התצפית הייתה מאוישת בשתי משמרות של ארבע שעות כל אחת מידי יום. חיים עצמו ישב בעמדה משמרת אחת בכל יום, אחרים התחלפו ביניהם. הם חיפשו נקודת תורפה... מקום ממנו ניתן בקלות יחסית לחדור לבניין כיפת הסלע מבלי לעורר את חשדם של השוטרים הרבים שסיירו באזור באופן קבוע.

אחד המשתתפים הקבועים בתצפית היה זאב קרמר, שכולם הכירוהו פשוט כזאביק.

זאביק היה מבוגר מעט מבחורי הישיבה הצעירים שהיוו את הגרעין הקשה של הפעילים. הוא היה כבן שלושים פלוס, ג'ינג'י גבה קומה וחסון, בנוי לתלפיות, אם כי ניתן היה כבר להבחין בסימנים ראשונים של כרס מעל חגורת המכנסיים.

זאביק היה מתנחל – הוא התגורר בהתנחלות קטנה בגדה המערבית לא רחוק מירושלים. זאביק היה איש אמונה. הוא האמין בזכות היהודים לארץ ישראל השלמה, כפי שהבטיח אלוהים, וכי אין בארץ הזאת מקום לערבים. הוא האמין שמדינת ישראל צריכה להיות מדינת הלכה, ושמצוות בניית בית המקדש השלישי על חורבות בניין כיפת הסלע היא חובה – לא בחירה.

זאביק שירת בצה"ל בחיל הנדסה, סיים בהצלחה קורס קציני חבלה, ופיקד על מחלקת חבלה באחד הגדודים. זאביק התמחה לא רק בנטרול מטעני חבלה, אלא גם בבנייתם. אגדות מספרות, שבזמן שירותו בצבא, המחלקה של זאביק הניחה מטעני צד בדרכים מעבר לירדן בצידו המזרחי שפגעו בכלי רכב של מחבלים בדרכם לביצוע פיגועים בישראל.

זאביק השתחרר מהצבא בדרגת סגן, הצטרף להתנחלות בגדה המערבית, ובשירות המילואים שלו מונה להיות רכז ביטחון אזורי, ממונה על מספר התנחלויות קטנות באזור מגוריו. בתוקף תפקידו, היה לזאביק אישור כניסה לכל מחנה צבאי לצורך הצטיידות בנשק... תחמושת... בעצם כל מה שרצה. הצבא גם העמיד לרשותו ג'יפ צבאי שחנה דרך קבע ליד ביתו בהתנחלות, כשזאביק לא היה עורך "סיורים" בדרכים שנפרשו בגדה המערבית לשימוש המתנחלים.

אחרי כמה ימים של תצפיות, חיים חשב שראה משהו. נראה היה, מרחוק, שיש לבניין מסגד כיפת הסלע כניסה מדלת צדדית, ששימשה לצורך קבלת משלוחים. קשה היה לראות בבירור מהזווית שבה היה ממוקם הטלסקופ, ומהמרחק, והיה גם עץ שהסתיר. אחרי כמה ימים של תצפית, חיים הגיע למסקנה שאכן זו דלת צדדית שמשמשת לקבלת משלוחים, וכי לפי מה שיכול היה לראות, לא היה שומר שעמד בדלת. פעמיים ביום, היה שליח מגיע לבניין עם חבילה כלשהי, נכנס בדלת, ואחרי כמה דקות יוצא בלי החבילה. חיים גם ראה שלא היה זה שליח קבוע. בכל פעם היה זה מישהו אחר.

חיים שלח אחד מחברי הקבוצה להצטרף לקבוצת תיירים שערכה סיור רגלי בהר הבית, כדי לנסות להתקרב לדלת, ולהעיף בה מבט מקרוב. בגלל המתיחות בין יהודים למוסלמים בהר הבית, סיורים של תיירים יהודיים היו בקבוצות בלבד, בליווי אבטחה, ותוך שמירת מרחק מהמבנים הקדושים למוסלמים. חבר הקבוצה שהצטרף לסיור לא הצליח לראות את הדלת.

חיים המשיך בתצפית עוד מספר ימים, השתכנע סופית שהדלת איננה תחת משמר, וכי הגיע הזמן לפעול.

חיים הזמין את זאביק לפגישת תכנון. כשזאביק הגיע לפגישה, הוא מצא אדם נוסף יושב מתחת לשמשיה שעל הגג, שקוע בשיחה עם חיים. זאביק זיהה אותו מייד. היה זה יהודה עציון, האיש ששימש מקור של השראה לחבורה כולה.

יהודה עציון, היה אחד ממנהיגי "המחתרת היהודית". בשנות השמונים, המחתרת ביצעה מספר פעולות, ביניהן, הטמנת מטעני חבלה ברכבים של אישי ציבור פלסטינים, ובאוטובוסים במזרח ירושלים.

הקבוצה גם תקפה את הקולג' האיסלמי בחברון. ב 26 ביולי, 1983 חברה פתחו באש לעבר סטודנטים ברחבת הקמפוס של הקולג', שלושה סטודנטים נהרגו, וכשלושים נפצעו מאש התוקפים.

גולת הכותרת של פעולות המחתרת היה הניסיון לפוצץ את בניין כיפת הסלע. בשלב התיכנון נשקלו שתי אפשרויות: האחת, פעולה בסגנון הקמיקאזה של מלחמת העולם השנייה – לרסק מטוס נושא חומרי נפץ

אל גג הבניין. אחד מחברי הקבוצה שהיה מומחה לחומרי נפץ, טען שיש ברשותו מלאי מספיק של חומרי חבלה שנגנבו משך השנים מצה"ל, כדי לבצע את המשימה. אבל בסיכומו של דבר הוחלט על פעולה קרקעית. להבריח לתוך הבניין חומרי נפץ, ולמוטט את הבניין בפיצוץ מבפנים. יהודה עציון הופקד על המשימה. עציון ניגש למשימה בקפדנות צבאית. הוא ריכז תצלומי אוויר, רכש מפות, צילומים, ואסף מידע מכל הבא ליד. על פי החישובים שערך, עציון תיכנן להניח מטעני נפץ רבי עוצמה ליד ארבעה העמודים העיקריים שנושאים את גג הבניין, ועוד 12 מטענים קטנים יותר שנועדו למוטט את 12 העמודים שסביב לבניין.

המזימה סוכלה על ידי השב"כ לפני שעציון הגיע לשלב הביצוע. הוא נעצר ב 1984 יחד עם שאר חברי המחתרת היהודית. נגד 29 אנשים הוגשו כתבי אישום בגין השתייכות לארגון ו-15 מהם הורשעו ונשפטו למאסר. שלושה מהם נידונו למאסר עולם. אולם בעקבות לחץ ציבורי כולם שירתו רק חלק מתקופות המאסר שהושטו עליהם בבית המשפט, וב 1990 זכו כולם לחנינה, ושחררו מהכלא.

וכעת, על הגג של חיים ברובע היהודי, ישב יהודה עציון בכבודו ובעצמו, נכון להגיש סיוע בתכנון המתקפה שלהם על בניין כיפת הסלע, שניצב מולם במלוא תפארתו.

****

העצרת הכללית של האו"ם התכנסה לישיבה ראשונה ב 21 בספטמבר, כשעל סדר יומה רשימה אינסופית של נואמים. השגריר בא לשמוע רק את החשובים שבהם, בשאר הזמן קיימו חברי המשלחת תורנות שמיעה. רון נשאר באולם העצרת רוב שעות היום, מנסה לצוד את תשומת הלב של העיתונאים שבסביבה.

לאש"ף הייתה נציגות באו"ם. אבל כיוון שהם לא היו מדינה ככל המדינות החברות, רק "ארגון לאומי", לא היה להם מקום באולם העצרת. היה להם מקום, כמו לארגונים בינלאומיים אחרים, בצידי האולם. חבר מחברי המשלחת של אש"ף לאו"ם ישב שם כאשר הנציג הקבוע, נאסר אל קידווה לא היה נוכח.

חוק שהתקבל על ידי הכנסת ב 1980, אסר על ישראלים לקיים מגע כלשהו עם אנשי אש"ף, שהוגדר כ "ארגון טרור". עבירה על החוק היה דינה עונש מאסר, ורון, שפרש רשת רחבה של הכרויות, היה מודע לחוק, שזכה לתואר "חוק המפגשים", ונשמר לקיים אותו, נמנע מכל מגע עם המשלחת של אש"ף.

כל זה כמובן השתנה לפני מועד כינוסה של העצרת הכללית, כאשר על מדשאת הבית הלבן, קבל עם ועולם, אש"ף וישראל החליפו לחיצות ידיים וחתמו על הסכם לשיתוף פעולה בפתרון הסכסוך שביניהם. ישראל גם התחייבה, כחלק ממערכת ההסכמים, לבטל את חוק המפגשים, ולמחוק את הגדרת אש"ף כארגון טרור מספר החוקים של ישראל.

ביום פתיחת מושב העצרת, כשעוד נאום משמים הגיע לקיצו, היושב ראש הביט בשעונו וראה כי השעה היא שעת צוהריים. הוא היכה בפטיש והכריז כי הישיבה נעולה והיא תתחדש בשעה שלוש אחר הצהריים.

רון בדק במדריך המשלחות, וזיהה את היושב מאחורי הדוכן של אש"ף כאחד מסגני השגריר הקבוע, שמו ותוארו היו ליד תמונתו שבמדריך. שמו היה עדנאן.

רון קם ממקומו, וצעד בצעד נמרץ היישר לעבר הדוכן של אש"ף. עדנאן ליווה אותו במבט משתאה.

"עדנאן?" פנה אליו רון.

"כן" השיב, נשמע קצת מבוהל...

"אני רון, דובר משלחת ישראל לאו"ם" הציג רון את עצמו.

"אני יודע מי אתה..." השיב עדנאן. רון חשב שהוא נשמע קצת תוקפני... "שנאכל יחד צוהריים?" הציע רון.

עדנאן הופתע. לא היה מוכן לזה. הביט ברון, לא ידע בדיוק איך להגיב. "נו, בחייך..." המשיך רון בקול רדיופוני חם, "הרי עכשיו אנחנו באופן רשמי חברים, לא? יש סיבה שלא נאכל יחד צוהריים?"

לקח לעדנאן עוד כמה שניות להתעשת, לעדכן את מחשבותיו, ואז חיוך רחב הופיע על פניו: "בטח... חברים... אין סיבה שלא..."

הם הלכו יחדיו לאולם הקפטריה של האו"ם, והייתה זו תחילתה של חברות יוצאת דופן... בלשון המעטה. הם הרבו להיפגש. עדנאן היה מוסלמי שהקפיד בקיום מצוות, כך שמידי פעם נפגשו לארוחות צוהריים במסעדה כשרה שליד בניין האו"ם, באין מסעדת "חלאל" מוסלמית בסביבה. פה ושם נפגשו על כוס קפה במסדרונות בניין האו"ם.

עדנאן היה בן גילו של רון. משפחתו הייתה מהעיירה הערבית מגידל שבפאתי הנגב המערבי. העיירה נכבשה על ידי הצבא הישראלי במהלך הקרבות נגד מצריים במלחמת השחרור ב-1948. רבים מהתושבים נמלטו ממגידל לעזה הסמוכה, בחיפושם אחרי מקלט מהקרבות בשטח שהיה בשליטת הצבא המצרי. הם קיוו שכשוך הקרבות יוכלו לחזור לבתיהם שבמגידל, אבל לישראל היו תוכניות אחרות. שארית תושבי מגידל שנשארו בבתיהם עד שוך הקרבות, גורשו לעזה. העיירה מגידל נהרסה, ועל חורבותיה הוקמה עיר ישראלית, אשקלון שמה. תושבי מגידל לא הורשו לחזור, הפכו לפליטים בעזה, וחיו במחנות אוהלים שהקים עבורם האו"ם.

בשנות 1950 משפחתו של עדנאן הצליחה להיחלץ מעזה ולהתאחד עם בני משפחה בשכם, שבגדה המערבית, שהייתה תחת שליטה של ממלכת ירדן. עדנאן נולד בשכם.

ב-1967 שוב מצאו בני המשפחה את עצמם תחת כיבוש ישראלי, אחרי שצה"ל כבש את הגדה מידי ירדן במהלך הקרבות, והטיל על שכם ממשל צבאי.

עדנאן למד משפטים באוניברסיטת אל-נג'ח בשכם, והיה פעיל בארגון הסטודנטים של אש"ף. מעולם לא נמשך לפעילות צבאית, כך אמר לרון, לא היה "טרוריסט" פעיל... חלומו היה להיות עורך דין בממשל פלסטיני עצמאי לכשיקום יום אחד בגדה המערבית. הוא אמר לרון שלדעתו התקוממות מזוינת נגד שלטון כיבוש היא לגיטימית, וכי הזכות למאבק מזוין איננה חד צדדית: "אם ישראל חושבת שיש לה זכות לירות ולהרוג פלסטינים כחלק מהמאבק על השטחים, לפלסטינים יש את הזכות להשיב מלחמה", אמר.

באחת הפגישות עדנאן הפליג בתיאור הצרות של פלסטינים בגדה המערבית הסובלים מנחת זרועם של המתנחלים, כשהצבא הישראלי משקיף מהצד ולא מתערב... כשמתנחלים פושטים על אדמות, משחיתים יבול וכורתים עצים... גורמים נזק לבתים ולרכוש... הכל כדי לסלק אותם מבתיהם... מאדמתם... ואיך פלסטינים נעצרים לשעות ארוכות במחסומי דרכים... מושמים במעצר ללא סיבה... נהרגים מאש חיילים שלהם אצבע קלה במיוחד על ההדק"

"חיי הפלסטינים זולים..." סיכם בקול דרמטי...

רון סיפר לו על נועה.

איך שישבה בבית קפה בירושלים ביום קיץ חם... איך שפלסטיני שאיש לא חשד בו נכנס לבית הקפה ופוצץ את עצמו עם מטען רב עוצמה... איך רבים מיושבי בית הקפה התרסקו לרסיסים יחד אתו... איך נועה "אהבת חיי" נמעכה כמו חרק אל קיר בית הקפה מעוצמת הפיצוץ...

עדנאן נראה המום. ומשך דקות ארוכות שתק. לא אמר מלה. פתאום כאילו התחוויר לו שהדיבורים הגבוהים על "זכותם של הפלסטינים להכות בחזרה" מקבלים משמעות אחרת כשהמכה נוחתת קרוב כל כך. כשמימוש הזכות הזאת גורם לטרגדיה אישית...

היו דקות ארוכות של שקט. עדנאן הביט בצלחת שלפניו, נמנע מקשר עיין עם רון, שישב ובהה בחלל.

"חכייתי שהיא תבוא להיות אתי בקיץ. תישאר אולי גם בסתיו... אולי לתמיד..." אמר כמו מתוך חלום.

"אני לא יודע מה להגיד..." פלט לבסוף עדנאן.
"אתה לא צריך להגיד שום דבר", השיב לו רון.

שוב הייתה דממה ארוכה.

"צר לי מאוד, באמת..." אמר עדנאן לבסוף.

פרק י

זאביק התעורר עם הנץ החמה. התמתח במיטתו, וברך את ברכת השחר: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך'.

הוא ירד מהמטה, נזהר שלא להעיר את אשתו שישנה במטה לצידו.

הוא נכנס לחדר האמבטיה, נעמד מתחת למקלחת ופתח את ברז המים הקרים. זאביק אהב איך המים הקרים שוטפים ממנו את קורי השינה... גורמים לדם לזרום בעורקים... מעירים את המוח לפעולה...

התנגב לאיטו, ולבש את מדי צה"ל.

הוא יצא מהמקלחת לסלון... הניח תפילין... והתפלל תפילת הבוקר. משסיים ניכנס למטבח, מזג לעצמו כוס מיץ תפוזים קר מהמקרר. זאביק לא היה איש של קפה. מיץ התפוזים פעל על קיבתו כמו המים הקרים של המקלחת על גופו.

הגי"פ הצבאי שהצבא העמיד לרשותו לצורך תפקידו כרכז הביטחון האזורי, השתעל וכחכח עד שהמנוע החל לפעול כסדרו... וזאביק יצא לדרך. הכביש היה ריק בשעת הבוקר המוקדמת, וזאביק נסע מהר, עד כמה שהגי"פ, שראה ימים טובים מאלו, היה מסוגל...

כעבור כעשרים דקות הוא הגיע למפקדת הגדוד המרחבי. הש"ג הכיר אותו הייטב, הרים את מחסום הכניסה, ונופף לעברו לשלום כשהגי"פ חלף על פניו. זאביק עצר את הגי"פ לפני בניין האפסנאות המאורך וחסר החלונות, נכנס וליקט אל תוך התרמיל הצבאי שנשא עימו ציוד שגרתו: פלנליות, שמן רובים, כמה קופסאות תחמושת. משם עבר לאזור אחר

של האפסנאות... לקח מהמדף כ 20 ק"ג חומר נפץ פלסטי ושם בזהירות בתיק בד נפרד, לקח קופסא של נפצים חשמליים, פתיל רועם קצר, חוטי חשמל, ועוד כמה פריטים – אל תוך התרמיל הצבאי.
בדרכו אל מחוץ לבניין, עצר אצל האפסנאי התורן, ומילא בטופס את פרטי הציוד שלקח. לא רשם את חומר הנפץ והנפצים. הוא יצא אל הג'יפ, זרק את הציוד על המושב האחורי, הניע, ויצא לדרך בחזרה לביתו. הש"ג בשער נופף בידו לשלום כשהג'יפ חלף על פניו בדרכו אל מחוץ לבסיס. זאביק החזיר לו נפנוף ברכה.

מאחורי הבית בהתנחלות היה לו מחסן קטן, ששימש גם כחדר עבודה. הוא החנה את הג'יפ, ניכנס למחסן, ורוקן את תוכן התרמיל על שולחן העבודה. מתוך ערימה של גרוטאות שבאחורי המחסן, הוא שלף קופסת קרטון והניח אותה על השולחן. בתחתית הקופסא הוא הניח את חומר הנפץ.

הוא שלף מכיס חולצתו מכשיר טלפון סלולרי, ופתח את גב המכשיר. בעזרת מלחם חשמלי קטן, הוא הלחים צמד חוטי חשמל, אחד אדום ואחד שחור, לקרביו של מכשיר הטלפון, וסגר את מכסה גב המכשיר למקומו. החוטים הזדקרו משני צידי המכשיר.
הוא שלף נפץ אחד, בודד, מקופסת הנפצים.
בזהירות רבה הוא חיבר את החוטים שיצאו מצידי מכשיר הטלפון, בהתאמה, עם החוטים שיצאו מתוך הנפץ החשמלי.
עם קצה הידית של צבת החבלנים, הוא יצר מנהרה בחומר הנפץ, ולתוכה השחיל בזהירות את הנפץ החשמלי, מהדק את חומר הנפץ סביבו באצבעותיו. הוא הניח את הטלפון על גבי חומר הנפץ, וסגר את מכסה קופסת הקרטון. הפצצה הייתה מוכנה להפעלה.

התוכנית הייתה פשוטה. מתחזה כנער שליחויות, זאביק יכנס לבניין כיפת הסלע דרך הדלת הצדדית, ויניח את המטען ליד אחד מארבעת העמודים הראשיים. הוא יפעיל את הטלפון הסלולרי, ויצא מהבניין. כשיהיה בחוץ, ישתמש בטלפון הנייד הרגיל שלו ויחייג את המספר של הטלפון שבקופסה, והמטען יופעל. זאביק ידע שעשרים ק"ג חומר נפץ אין בהם די כדי להרוס את הבניין, אבל הוא העריך שהנזק לעמוד הנושא יהיה כזה, שיאלצו להכריז על הבניין כלא בטוח... אולי יבנו אותו מחדש במקום אחר... יפנו את השטח לבניין בית המקדש השלישי.

****

שי היה מודיע משטרת. תפקידו היה לשוטט באזור הר הבית, ולדווח למשטרה על פעילות חשודה.

שי היה איש דתי, ובלבושו לא נבדל מבחורי הישיבה שהתרוצצו בסביבה בכל שעה משעות היום. שי חשב שכל ההתארגנות לעלות יהודים לתוך מתחם הר הבית, לא רק שאסורה על פי ההלכה, אלא שהיא חסרת אחריות ומסוכנת. הניסיונות לפרוץ את שרשרת האבטחה עם גדיים בפסח, והדיבורים על הריסת כפת הסלע כדי לבנות את בית המקדש השלישי, נראו לו הזויים, והאנשים מאחורי הפעולות הללו נראו לו "משוגעים", כך קרא להם, שכן אם מזימתם תעלה בידם, יהיה בעקבות המעשים הללו מרחץ דמים שאחריתו מי יישורנו...

לפיכך, לסייע למשטרה לעצור את "המשוגעים" הללו, הוא בבחינת מעשה טוב.

וכך, כששוטט ליד רחבת הר הבית, הבחין בהבזק של אור שבא מכיוון הרובע היהודי. היה זה אור חזק, כאילו מישהו צד את אור השמש במראה וכוון את אלומת האור לעברו.

הוא ניגש אל קצין המשטרה שהיה מופקד אותו יום על סדרי הביטחון, והפנה את תשומת ליבו לחפץ המבהיק. הקצין הסתכל לעבר מקור האור במשקפת... והתקשר בעזרת מכשיר הקשר עם הממונה עליו. "אני מסתכל במשקפת אל משהו שמבהיק באור השמש ברובע היהודי, ואני מוכל להישבע שזה נראה כמו טלסקופ שמוצב על גג של בניין ומסתכל לעברינו." "אתה יכול לזהות את הבניין?" שאל הקצין הממונה. "לא... זה רחוק... זה על גג של בניין... בטוח שברובע היהודי", השיב.

"אני אבקש מההליקופטר לעשות סיבוב מעל לרובע... אחזור אליך..." אמר הממונה.

הם הסתכלו בהליקופטר המשטרה שחג מעליהם. אחרי כשתי דקות, ההליקופטר זז, וערך יעף מעל הרובע היהודי. מכשיר הקשר נעור לחיים בקול רחש. "ההליקופטר לא הבחין בשום דבר חשוד", אמר הקצין הממונה. "לא ראו טלסקופ. אתה עוד רואה אותו?"

הקצין הביט שוב במשקפת. ענן חולף הסתיר את אור השמש, וההבהק נעלם. אבל הוא יכול היה לראות את הטלסקופ והשמישיה שמעליו. "כן, אני רואה... זה עדיין שם... אבל עננים מסתירים את אור השמש, כך שקשה לראות בבירור... זה לא מוצא חן בעיניי", סיכם. היה רגע של שקט, ואז מכשיר הקשר שוב ניעור לחיים, וקולו של הקצין הממונה נשמע בו. "אתה יודע מה? ... בוא נלך על בטוח... נעלה את רמת הכוננות של הכוחות במקצת... נעלה לרמה שש... אנא אשר"

הקצין אישר... ושיגר בקשר הנחיות לכוחות שבשטח... רמת כוננות שש...

בערך בזמן הזה, זאביק הגיע והחנה את הגי"פ הצבאי באחד החניונים שסמוכים להר הבית. הוא הרים בזרועותיו את קופסת הקרטון הכבידה, והחל פוסע במעלה השביל הצר שהוביל לדלת הצדדית של בניין כיפת הסלע, כפי שראו בתצפיות המוקדמות.

הוא נשם ונשף בכבדות. ההר היה תלול, הקופסא כבדה... והוא כבר לא ילד בן עשרים. כאשר הגיע לפסגת ההר, השביל נעשה פחות תלול. הוא עדיין לא יכול היה לראות את הדלת מפאת עצים שהסתירו, אז הוא המשיך ללכת, ואכן, אחרי זמן, נגלתה הדלת לעיניו.

הוא נשם עמוק... הכין את עצמו... בסך הכל מביא חבילה... לפני הדלת הייתה רחבה. עוד מעט והוא שם.

פתאום ראה שיש בעיה. בתצפיות הרבות שעשו, לא הייתה שמירה על הדלת. אבל עכשיו, ניצב שם חייל משמר הגבול, בחור מגודל, לבוש במדים עם שכפ"ץ, מחזיק בהיכון רובה סער טעון במחסנית. זאביק היה קרוב, אולי שלוש מטרים ממנו. הוא קפא על מקומו, לא בטוח מה לעשות. בשנייה הזאת, החייל הבחין בו... מבטיהם נפגשו... זאביק הסתובב על עמדו והחל נסוג לאחור... "הי, אתה שם", צעק החייל לעומתו, "עצור ואל תזוז!"

זאביק החל לרוץ לעבר השביל. החייל דיבר בקשר. פתאום הם היו ששה. חיילי משמר הגבול עלו לקראתו מהשביל, חוסמים את דרכו.

זאביק פנה ימינה, והמשיך לרוץ. הוא שמע את נעלי החיילים הרצים בעקבותיו הולמים על הקרקע מאחוריו. נשימתו הייתה כבדה והקופסא הכתה בחזהו.

אחד החיילים זינק על גבו, והטילו על קרקע האבן הקשה. מהתנופה, הקופסא עפה מידו ונחתה על הרצפה כמה מטרים ממנו. הייתה זו נחיתה קשה, ומהמכה, נקרעו דפנות הקופסא, והתוכן – חומר נפץ, חוטי חשמל, וטלפון סלולרי – נשפך מסביב. כולם קפאו. היה ברור להם לחלוטין מה מונח לפנייהם. זאביק שמע את קול תקתוק נצרות הרובים. הוא ידע שאם יעשה צעד בלתי מחושב, מישהו עוד ידפוק בו כדור.

הוא לא זז.

החייל שהפיל אותו, ושעדיין שכב עליו בכל כובד משקלו, דיבר ראשון: "אתה יכול לנטרל את זה?" שאל "כן. אני יכול", השיב זאביק בשקט, נזהר שלא לזוז.

"אז זה מה שהולך לקרות" המשיך החייל. "אנחנו כלנו נזוז ונתפוס מחסה מאחורי הגדר, שם. אתה הולך לנטרל את המטען. אם אתה מצליח, והמטען מנוטרל, אתה מסמן לי ואנחנו באים לקחת אותך. אם אתה עושה טעות, והמטען מתפוצץ לך בפרצוף... זה ממש לא מזיז לי. ואם תנסה לעשות משהו טיפשי – אנחנו מאחוריך עם נשק שלוף... אם תנסה להימלט, אנחנו יורים בך עוד לפני שתספיק להתרומם. אין לך שום סיכוי. תאשר לי שהבנת?"

זאביק אישר.

"אנחנו זזים עכשיו אחורנית, חכה לאישור שלי להתחיל בפירוק המטען", הורה לו החייל... התרומם מעליו, והצטרך לשאר החיילים ששמרו על מרחק בטוח מאחור. כל הששה תפסו עמדות מאחורי חומת האבנים, רובים בידיהם, מוכנים לירות אם משהו ישתבש. "אתה יכול להתחיל בפירוק", צעק החייל מאחורי הגדר.

זאביק התייצב על בירכיו. הוציא את צבת החבלנים מכיס החולצה, ובזהירות התקרב לחומר הנפץ. בהתרסקות על הקרקע, הטלפון ניתק

מהמטען, והיה מונח חשוף לצד שאריות הקופסא. לא היה לו קושי לחתוך את צמד חוטי החשמל שחיברו את הטלפון לנפץ החשמלי. הוא ניגב את כפות ידיו בצידי המכנסיים, ובזהירות שלף את הנפץ מתוך חומר הנפץ.

הוא עצר לרגע, ונשם נשימה עמוקה. הוא חש עייף... עייף ומאוכזב... המואזין ברשת הרמקולים שעל הר הביית פצח בקריאת "אללה הוא אכבר", קורא למאמינים למהר לתפילה. זה נגמר. הוא קרא לחיילים שמאחוריו: "אתם יכלים לצאת עכשיו... הכל מפורק..." אחד אחד הם יצאו מאחורי חומת האבן. אחד מהם הורה לזאביק לשלב ידיים מאחורי הגב, ואזק אותן באזיקים. "אתה במעצר" אמר לו... כשפנו משם, עברו על פניהם חבלני המשטרה בדרכם לפנות את שאריות הפצצה.

זאביק הואשם בעבירה קלה – 'החזקת חומר נפץ שלא ברשות'. שופט צבאי מצא אותו אשם ודן אותו לששה חודשי שירות בקהילה. השירות בקהילה היה להיות רכז הביטחון של ההתנחלויות... וזאביק המשיך לשוטט בגיף הצבאי בין מחנות הצבא כאילו לא קרה דבר.

שמו הפך לאגדה בהתנחלויות בגדה המערבית ובקרבת המאמינים שעוד יום יבוא, וקרוב הוא היום, שבו בניין כיפת הסלע ייהרס, ובית המקדש השלישי יבנה במקומו, והשכינה תשוב ותשכון בירושלים.

ילדים בהתנחלויות הצמידו לו כינוי חיבה. קראו לו "בומבה".

זאביק לא מיחה, השם תפס, ושמו הפך בפי כל - "בומבה"

פרק יא

חורף קשה ירד על ניו יורק ב 1994. הטמפרטורות בינואר ובפברואר ירדו מתחת למינוס עשרים מעלות צלזיוס, ושלג שירד בשעות היום כמעט בלא הפסקה, נערם לפעמים לגובה של כמעט חצי מטר, תוך שעות בודדות. יום אחד השלג שהפך לקרח והקור העז, השביתו את תנועת הרכבת התחתית, ורון, וכמוהו אלפים, לא הצליח להגיע למשרד.

בחדשות המקומיות תיארו איך עורקי תחבורה הפכו לנהרות של קרח.

סם עמד מחוץ לבית הכנסת לאחר תפילת הבוקר, אד עלה מפיו באוויר הבוקר הקר. היה חם ונעים בתוך בית הכנסת, הקור היכה בפניו כשיצא. מרטי יצא אחריו. "אל תשכח את הפגישה הערב" אמר כשהוא מהדק את הצעיף סביב פניו. "הכנתי עוגיות פרג וסיידר חם..."

סם חייך. מרטי ידע עד כמה הוא אוהב סיידר חם.

מרטי השתדל לקיים מפגש כזה פעם בחודש. הוא היה מזמין כמה פעילים מהליגה להגנה יהודית, כמה מאנשי כהנא, ועוד כאלו השותפים לתפישת העולם שלהם, לערב של שיחה פוליטית חופשית על כוס סיידר חם. וגם עוגיות פרג. הוא תמיד הזמין את סם, וסם בא בנפש חפצה. הוא ומרטי נהיו חברים של ממש. הם היו נפגשים מידי פעם אחרי העבודה, וסם שיתף אותו בלבטיו האישיים... שאל בעצתו. מרטי היה חכם, ובעל יכולת ניתוח, והיה ישיר. היה אומר לסם מה הוא חושב בלי ללכת סחור סחור, וסם מצא הרבה טעם בדבריו.

חבר טוב...

סם הופיע למפגש בשעה היעודה. היו שם כעשרים איש, וכמו שמרטי הבטיח – היו סיידר חם ועוגיות פרג.

כדרכו במפגשים האלו, מרטי אהב לפתוח את הערב ב"דבר תורה". הפעם בחר בפסוק מספר שמואל א', אותו קרא בקול: "ויאמר שמואל אל שאול, אותי שלח ה' למשחך למלך על עמו על ישראל, ועתה שמע לקול דברי ה'. כה אמר ה' צבאות זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים... ועתה לך והיכית את עמלק והחרמתם את כל אשר לו, ולא תחמול עליו והמתה מאיש ועד אישה מעולל ועד יונק, משור ועד שה, מגמל ועד חמור..."

"מה בדיוק קורה?" התחיל מרטי את "דבר התורה"... "נשמע די פשוט. אלוהים מורה לנביא שמואל למשוך את שאול למלך על עמו ישראל, ואז, בדבריו לשמואל, מטיל אלוהים משימה על שאול... מעמיד אותו למבחן. נמשיך בקריאה בפרק... "ויך שאול את עמלק... ויתפוש את אגג מלך עמלק חי... ויחמול שאול והעם על אגג ועל מיטב הצאן והבקר... ולא אבו החרימים."

מרטי הרים את עיניו מספר התורה, והביט סביבו. "אלוהים מצווה על שאול להשמיד את העמלקים ואת כל רכושם. האם שאול עושה מה שאלוהים ציווה? לא, הוא לא. הוא חס על המלך אגג ומשאיר אותו בחיים, ומשאיר את כל הרכוש, ולא משמיד את כל הצאן והבקר.

אלוהים לא סולח לשאול. נקרא בהמשך: "ויהי דבר ה' אל שמואל: ניחמתי כי המלכתי את שאול למלך כי שב מאחורי ואת דברי לא הקים." ובהמשך שמואל מודיע לשאול מה עונשו: "כי מאסתה את דבר ה' וימאסך ה' מהיות מלך על ישראל."

"כפי שאנחנו רואים", מרטי סגר את הספר ופנה אל הנוכחים, "אלוהים דורש ציות מלא... קיום ללא סייג של הוראותיו. אם אלוהים מטיל עלינו משימה, אין באפשרותנו להחליט שאולי נקיים רק חלק מהמשימה שנדרשת מאתנו... נשמור לעצמנו קצת מהדברים הטובים... לא...לא...לא... עלינו לעשות בדיוק מה שאלוהים מצווה. ואם לא... נענש. שאול איבד את המלוכה בגלל שלא ציית במלואם לדברי אלוהים."

מרטי הביט סביב לראות את הרושם שהשאירו דבריו על הנוכחים.

”באשר לעמלק”, המשיך, ”כפי שכולכם יודעים, מזכירים לנו בכל סדר פסח את ציווי אלוהים להשמיד את העמלקים... ואתם בוודאי שואלים, מי הם העמלקים? ותשובתי היא: כל דור ודור יש לו את העמלקים שלו. בדורנו אנו – אלו הערבים.”

”אלוהים רוצה שנשמיד את כל הערבים שבעולם?” תהה מישהו.

”שאלה מצוינת”, הסכים מרטי, ”בוודאי שלא. המשימה שלנו היא ארץ ישראל... שמירה על שלמות הארץ שאלוהים הבטיח לעמו ישראל... ובקונטקסט הזה אני יכול לומר שהעמלקים הם הערבים הפלסטינים.”

”להרוג את כל הפלסטינים שבעזה ובגדה המערבית?” שוב הקשה השואל.

”אלוהים הבטיח לנו את הארץ. ואלוהים הורה לנו להשמיד את העמלקים... את הפלסטינים... ולא לחוס על מלכם ערפאת... המלך אגג של זמנינו, שהוא נחוש להורגנו ממש כפי שאגג היה נחוש להורגינו כשיצאנו ממצריים... ורבין – המלך של ישראל של ימינו שחס עליו על ערפאת, כמו ששואל חס על אגג. וכמו שאול, גם רבין ייענש. אלוהים יביא את קץ מלכותו.”

התפתחה שיחה. דברו על האספקטים המעשיים של יישום רצון האלוהים... האם זה מעשי לצפות שישראל תהרוג שני מיליון פלסטינים בגדה המערבית... ואיך אפשר יהיה לעשות זאת מבלי לעורר את חמתו של העולם כולו נגד ישראל...

מרטי הבהיר שהמטרה היא לנקות את ארץ ישראל מערבים, ושאולי ניתן יהיה לשכנע אותם להתפנות מרצון... ”שילכו למקום אחר... לארצות ערביות... כולם... גברים, נשים, וטף...”

”ואם יסרבו להתפנות מרצון?” שאל מי ששאל...

”לא מדובר פה במשא ומתן”, פסק מרטי. ”אין משא ומתן עם אלוהים. אלוהים יגרום לכך שזה יתבצע. בבוא הזמן – זה יקרה.”

סם נשאר אחרי שכולם עזבו, עזר למרטי לנקות ולהחזיר דברים למקומם. זה מה שחברים טובים אמורים לעשות.

מרטי הציע להכין לסם כוס תה לפני שיצא אל הלילה הקר, וסם נענה ברצון.

“מה נשמע במשלחת שלך?” שאל מרטי “כולם עסוקים בלעשות שלום עם הפלסטינים?”

“כך זה נראה” השיב סם, “הדיפלומטים עושים מה שמשרד החוץ מטיל עליהם, או מה שהשגריר אומר להם... השגריר יוצא מגדרו לחזק את הקשר עם הנציג של אש”ף... הוא ממש נלהב מכל האוסלו הזה.”

“ואיך אתה מחזיק מעמד בסביבה העוינת הזאת?” הקשה מרטי.

“אתה מכיר אותי. אני לא מרבה בשיחה עם אנשים במשלחת... הם לא יודעים מה אני חושב... זה לא ממש ישנה למישהו מה אני חושב... זה לא שאיכפת שם למישהו מה אני חושב...”

“לי איכפת”, הגיב מרטי.

“בגלל שאתה חבר שלי... אין לי חברים במשלחת.”

“יום יבוא ומה שאתה חושב יהיה חשוב”, התנבא מרטי.

“למה בדיוק אתה מתכוון?”

“הכל מאלוהים...רק הוא יודע”, מרטי הרים עיניו לתקרה והניף את ידיו למעלה כממחיש קשר ישיר עם השוכן במרומים.

הוא מזג תה לשניהם, והם לגמו מהתה החם בדממה. משסיימו, סם עטף את צווארו בצעיף, עטה כפפות על ידיו, ויצא אל הלילה הקר. למרות הקור שבחוץ, סם הרגיש חמימות בגופו פנימה. הערבים אצל מרטי עם הקבוצה גרמו לו להרגיש טוב עם עצמו. הוא הרגיש שם בנוח, קרוב לעולם שבו גדל, בה בשעה שהמציאות במשלחת נעשתה יותר ויותר זרה לו. אנשי הקבוצה של מרטי דברו בשפתו, במובן הרחב של המלה. הם הלכו באופן קבוע לבית הכנסת. בילו בבית הכנסת את השבת. רוב חברי המשלחת, כך ידע, לא הולכים לבית כנסת ולא שומרים שבת. הם לא שומרים על כשרות בביתם, ובצאתם הם אוכלים במסעדות לא כשרות.

סם לא ביקר מעודו בישראל, אבל ממה שקרא ושמע, הרוב בישראל נוהגים כמו האנשים במשלחת. בעבורו, שגדל בבורו פארק, בברוקלין, בבית שומר מצוות... שהלך לבית כנסת באופן קבוע מאז שהיה ילד... ששמר בית כשר, ושלא היה מעלה על דעתו להיכנס למסעדה לא כשרה... כל זה היה בלתי נתפס. היה בלבבו ספק אם הם בכלל מאמינים בקיומו של אלוהים.

ואם בנוסף להתנהגותם, הם גם לא מאמינים באלוהים – מה עושה אותם יהודים?

בעבודתו במשלחת כל השנים, הוא הרגיש לחוץ. הרגיש לחוץ, ולא ידע לשים את האצבע על הגורם ללחץ. מרטי עזר לו להבין מניין הלחץ ואי הנוחות. הוא לא היה שייך לשם, למשלחת לאו"ם. הוא הרגיש שייך למרטי ולקבוצה שסביבו. איתם הוא הרגיש בבית. מרטי גרם לו להרגיש בבית. קרוב לקבוצה וקרוב לאלוהים.

****

מערת המכפלה, ליד חברון, היא מקום מקודש ליהודים ולמוסלמים. על פי המסופר בתנ"ך, אברהם קנה את המערה כמערת קבורה, ושם קבר את שרה אשתו. על פי מסורת יהודית, גם בניו יצחק ויעקוב קבורים במערת המכפלה. בכמה כתובים יהודיים מאוחרים נטען שגם אדם וחווה קבורים שם, וכי השער לגן עדן מצוי בקרבת המערה.

כמו הרבה אתרים קדושים ברחבי תבל, אין שום הוכחה שמהו מהדברים הללו שמסופרים עליהם יש בהם שמץ של אמת. אבל מסורת ואמונה חזקים מכל ניתוח עובדתי, וכיוון שעל פי המסורת והאמונה גם של היהודים וגם של המוסלמים, אברהם, אביהם של יצחק וישמעאל, הוא האב המשותף לשני העמים, גם היהודים וגם המוסלמים רואים במערת המכפלה מקום קדוש... יעד לעולים לרגל, ומקום תפילה למי שחפצים להתפלל בפתחו של גן עדן, או לחוש קרבה לאבות האומה, שעל פי המסורת רבת השנים, קבורים בה.

מבנה מוארך הוקם על גבי המערה בתקופה ההרודיאנית, והביזנטיים בנו מעליה בזיליקה, ואחרי כיבוש הלבנט בידי המוסלמים – הפך המבנה למסגד. המסגד הפך שוב לכנסיה נוצרית בידי הצלבנים במאה ה-12 רק כדי לשוב ולהיות מסגד אחרי כיבוש האזור בידי סלאח-א-דין.

בעקבות המרד הערבי והטבח בקהילה היהודית בחברון ב 1929 נמנע מיהודים לבקר במערה, והשמחה הייתה גדולה כשבמלחמת ששת הימים, צה"ל כבש את העיר חברון וסביבותיה, ויהודים יכלו לשוב ולבקר במקום הקדוש. הממשל הצבאי הישראלי בחברון, מתוך רצון לשמור על הסדר הציבורי ועל הביטחון, קבע שני אולמות נפרדים כחדרי תפילה – אחד ליהודים ואחד לערבים. אלא שיהודים קיצוניים שקבעו את מושבם בחברון הערבית, לא הסכימו עם רעיון החלוקה. הם גרמו נזק לאולם התפילה המוסלמי, והמתח הביא להתנגשויות שבהם נהרג אחד מהמתיישבים היהודיים. המתח בין יהודים למוסלמים סביב המערה נשאר גבוה, וכוחות הבטחון הישראליים קיימו במערה נוכחות מוגברת. חיילים במדים נושאי נשק היו חזיון נפוץ לבאי המערה.

****

ברוך גולדשטיין היה דמות מוכרת בחברון.

קבוצה של מתנחלים, שברוך גולדשטיין היה ביניהם, התיישבה בלב העיר הערבית, ולאחר זמן הוזזו אנשי הקבוצה אל מחוץ לעיר, להתנחלות קריית ארבע. כזכור, מרטי פגש אותו שם במהלך ביקורו בישראל בקיץ של 1987.

גולדשטיין נולד בארה"ב, בברוקלין. בצעירותו היה קרוב לרב מאיר כהנא, וב 1970 הוא הצטרף לליגה להגנה יהודית. ב 1983 גולדשטיין עלה לישראל, ושירת בצה"ל כחובש בסדיר וגם במילואים. הוא הצטרף ל"גוש אמונים", וקבע את מושבו בקריית ארבע, שם שימש כחובש וכרופא לשעת חירום. הוא נבחר למועצת קריית ארבע, ובתוקף תפקידו יזם והקים בקריה גן לזכרו של הרב מאיר כהנא. הוא היה חבר פעיל בתנועת 'כך'.

איש לא חשד שמשהו אינו כשורה, כשביום ששי בבוקר, ב 25 בפברואר, ברוך גולדשטיין הופיע במערה לתפילת שחרית בחדר התפילה שיועד

ליהודים. הוא לבש מדי צה"ל ונשא רובה סער צבאי. לא היה משהו יוצא דופן בהופעתו זו ממה שהיה נהוג בקרב ציבור המתנחלים, שום דבר שיכל היה לעורר תשומת לב מיוחדת אליו. בחדר התפילה היהודי היו קומץ מתפללים, וגולדשטיין הצטרף אליהם.

משם, עשה את דרכו לחדר התפילה של המוסלמים.

זה היה היום הראשון של חג הרמדאן, והאולם היה מלא במאמינים, כשמונה מאות, שהיו שקועים בתפילה לרגל החג הקדוש.

גולדשטיין נעמד בכניסה, והסתכל. כמה מהמתפללים יאמרו לאחר מכן שחשבו שהוא חלק מכוח האבטחה של צה"ל באותו היום. איש מהמתפללים לא חשד שמהו לא כשורה בחייל החמוש לבוש המדים שניצב בכניסה.

גולדשטיין חיכה עד שהמתפללים ישתחוו בתפילה, זרועותיהם וראשם על הקרקע, ובאותו הרגע הוא פתח באש מרובה הסער שבידו.

הוא הספיק להחליף מחסניות פעמיים. רוקן שלוש מחסניות מליאות לתוך מסת המתפללים. כשניסה להכניס מחסנית רביעית, מישהו מהקהל ניצל את ההפוגה הקצרה, התנפל עליו, והצליח לחטוף את הרובה מידו. מישהו היכה אותו במיכל לכיבוי אש... אחרים היכו בו בכל מה שיכלו לשים עליו את ידם.

עשרים ותשעה מקרב המתפללים, מהם ילדים, נהרגו בטבח. מאה עשרים וחמישה נפצעו. גולדשטיין היה בין המתים, המתפללים שגברו עליו היכו אותו למוות.

****

הקבוצה של מרטי נפגשה בביתו כשבועיים לאחר הטבח במערת המכפלה, וכמובן שהאירוע היה במוקד ההתעניינות.

“אחד מחברי הקבוצה אמר: “אני פשוט מתבייש שיהודי עשה מעשה נתעב שכזה”
“לא כל כך מהר...” העיר מישהו אחר. הוא ציטט דברים שאמר הרב של קריית ארבע, על כך שליבו של גולדשטיין “היה טהור, ידיו נקיות” והשווה אותו ליהודים שמתו על קידוש השם.
אחרים אמרו שזה הכל בגלל הסכמי אוסלו...

מישהו סיפר שקרא שאחרי הטבח, “מאות יהודים עלו לקברו של גולדשטיין והיללו את מעשהו... רבים נראו רוקדים על קברו...”
מרטי אמר: “זה חלק מתוכניתו של אלוהים לחסל את הפלסטינים ולסלק אותם מארץ ישראל”

כשנשאל מרטי מה הוא מרגיש בעקבות הטבח, תשובתו הייתה החלטית: “מי אני שיעורר ספקות באשר למעשיו של אלוהים, או שאמתח ביקורת על תוכניתו... היה לי ברור שכשאלוהים יפעיל את תוכניתו, מקרים כאלו יתרחשו, בעיקר אחרי שהיה ברור שממשלת ישראל פועלת בניגוד לרצון האלוהים. זכרו – הרי דברנו על זה... זה הכל בעניין העמלקים וצו אלוהים להשמיד אותם, לא לחתום איתם על הסכמים ולא לחוס על מלכם... אז עכשיו אלוהים התחיל להפעיל את תוכניתו... ואם תשאלו אותי, זו רק ההתחלה.”

כשנסתיימה הפגישה, סם, כדרכו נשאר לעזור. מדיח כלים... מזיז כיסאות למקומם... אוסף את שאריות האוכל.

“היית מאוד שקט היום” העיר מרטי.
“אני לא מהדברנים... אתה הרי כבר יודע...”
“אז תגיד לי... מה אתה חושב?”
“אני מסכים איתך. זה רצון האלוהים, לנו רק נותר להתבונן איך הדברים מתגלגלים”

מרטי חייך חיוך של שביעות רצון. “אתה יודע... ברוך גולדשטיין היה אחד משלנו... פגשתי אותו בישראל יחד עם בנימין כהנא... אמריקני כמוני וכמוך... ולא סתם, מברוקלין... התחיל את דרכו כמו רבים מאיתנו

עם הרב כהנא בליגה להגנה יהודית... הצטרף לתנועת 'כך' בישראל
ועבד יחד עם בנימין כהנא..."
מרטי הביט בסם "אנחנו צריכים להיות גאים בו"
סם הסכים. "אם היה כאן, הוא בטח היה מצטרף לקבוצה."
מרטי טפח על כתפו. "בדיוק כך", אמר.

אחרי הפוגה קצרה הוסיף: "יש משהו שתוכל לעשות כדי לעזור."

סם חש חמימות עולה בחזהו. מרטי מבקש את עזרתו למאמץ האלוהי.
וסם חש שהוא מוכן. חש שיעשה הכל כדי להראות למרטי שהוא אתו.
שהם ביחד. "איך אני יכול עזור?" שאל לבסוף, מתאמץ שלא להישמע
נלהב מידי.

מרטי שקע במחשבות. בתנועה מוכנית תיקן את זווית הכיפה שעל
ראשו.

"יש לי רעיון", אמר לבסוף, "במשלחת בטח מכינים תוכנית שבועית
לשגריר, לא?"

"כן" אמר סם, "המזכירה מכינה כל יום שני ומפיצה למי שצריך"
"אתה יכול להשיג לי עותק?" שאל מרטי.

"היא מכינה מספר קטן של עותקים, לא כולם מקבלים עותק, אני לא
ברשימת התפוצה..." השיב סם, כמעט מתנצל שכך הם פני הדברים.

"אז כנראה שלא... שכח מזה", הגיב מרטי, ואכזבה נשמעה בקולו.
"נניח שאצליח להשיג לך עותק", ניסה סם להחיות את העניין. "מה
בדיוק אתה מתכוון לעשות אתו?"

"לא הרבה", השיב מרטי, "אוכל להעביר את הפרטים למארגני
ההפגנות נגד אוסלו כדי שיוכלו להפגין במקומות שהשגריר נמצא..."

"או..." סם נשמע כאילו הוקל לו, "אם כך, אני אנסה לנסות להשיג לך
עותק."

****

למרטי היו מחשבות אחרות מה בדיוק הוא מתכוון לעשות אם וכאשר יוכל להניח את ידו על הלו"ז של השגריר. הוא זימן את הצוות של הליגה להגנה יהודית שהיה קשור אתו לסיעור מוחות. הם נפגשו למחרת היום בדירתו של מרטי בבורו פארק... החליפו דעות... בדקו אלטרנטיבות לפעולה... תיכננו תוכניות...

למחרת, שניים מהם נסעו במכונית ההונדה האפורה של אחד מהם במורד השדרה השנייה במנהטן, ועצרו מן העבר השני של בניין המשלחת. הנהג רשם הערות בפנקס קטן, היושב לידו הוציא מצלמה, ודרך החלון צילם במהירות כמה תמונות של הכניסה לבניין. הם עשו הכל במהירות, מתעכבים זמן קצר, כדי שלא למשוך תשומת לב. מישהו עוד יכול היה לדווח למשטרה על מכונית חשודה שחונה מול בניין הנציגות הישראלית זמן רב מידי.

הם שבו לאותו מקום בשעה 5:00 אחה"צ.

הם צפו, וצילמו את מכונית השרד של המשלחת נהוגה בידי טוני נוסעת לאיטה במורד השדרה ועוצרת מול דלת הכניסה. הם ראו את השגריר יוצא מהבניין ונכנס למכונית. המצלמה תקתקה שוב ושוב. כשטוני יצא לדרך, הם נסעו בעקבותיו. הם נסעו אחריו עד לביתו של השגריר וצפו בשגריר כשהוא יוצא מהמכונית ונכנס ללובי של הבניין. הנהג רשם הערות בפנקסו, היושב לידו צילם. כשטוני המשיך בדרכו, הם נסעו אחריו כל הדרך עד לבניין הדירות בלונג איילנד סיטי מעבר לנהר, שם התגורר, ועקבו אחריו כשנהג את המכונית למוסך שבמרתף הבניין, שם החנה את המכונית במקום שמור שמספר הדירה רשום מעליו.

הם צפו בטוני כשנעל את המכונית והלך לכיוון המעלית... רשמו בפנקס את מספר הדירה.

****

כחודש לפני כן, בתחילת חודש ינואר, מישהו התקשר למוקד החירום של משטרת ניו יורק ודיווח על חפץ חשוד בכניסה למשרדי "שלום עכשיו".

החפץ החשוד היה מטען חבלה מאולתר.

לפי מה שנכתב בדו"ח המשטרה על המקרה, המטען הונח בשעות הלילה המאוחרות בכניסה לבניין שהכיל משרדים של כמה ארגונים יהודיים פרוגרסיביים. "שלום עכשיו", היה אחד מהם.

המטען לא התפוצץ, והוא פורק על ידי חבלני משטרת ניו יורק מבלי שנגרם כל נזק.

מטען שני, שהונח באותו לילה ליד דלת משרדי "הקרן החדשה לישראל" התפוצץ בשעת בוקר מוקדמת כשהבניין היה עדיין ריק, ולא היו נפגעים. באגרת שנמצאה במקום הפיצוץ היה כתוב ש "מלחמת האזרחים היהודית החלה". עוד היה כתוב שם על "הדם של יהודים שנשפך בישראל" בגלל שממשלת ישראל היא "שמאל קיצוני"...

מרטי הוא שהרכיב את מטעני החבלה המאולתרים.

מרטי למד בעצמו איך להרכיב מטעני חבלה. שלא כמו שותפיו, המתנחלים בגדה המערבית, שלמדו את כל מה שצריך לדעת על מטעני חבלה בזמן שירותם בצה"ל, ושיש להם גישה חופשית לחומרי נפץ צבאיים תקינים בתקופת שירותם, או לאחר מכן בשרות מילואים, או בהשתייכות לכיתות כוננות והגנה מרחבית, מרטי היה צריך ללמוד הכל לבד, ולא לתר מה שלא ניתן להשיג כאזרח חסר חיבורים לכוחות המזוינים של ארה"ב. למתנחלים לא הייתה בעיה כזאת.

ומכיוון שעדיין לא התארגנו להבריח חומרי חבלה מהגדה המערבית לניו יורק, מרטי היה צריך להשיג את הדרוש בשוק המקומי. את הידע, איך לערבב חומרי דיזון עם כימיקלים, כשלעצמם חסרי סיכון ונמכרים בכל חנות לחומרי בניין, אבל בתערובת מסוימת ובהפעלה נכונה, יכולים להפוך למטען חבלה רב עוצמה, ניתן היה להשיג בקלות. מרטי מצא ספרים וחברות משנות הששים והשמונים שיצאו לאור על ידי קבוצות של אנארכיסטים, או ארגונים ירוקים רדיקאליים שנלחמו באף-בי-אי, ושמחו לשתף מעל דפי הפרסומים שלהם ידע בנוסח "עשה זאת

בעצמך". החל בהפגנות, הפרעות לסדר הציבורי, שיבושי תנועה, פגיעה בצידוד, והכנת מטעני חבלה.

מטעני חבלה מאולתרים מתוצרת ביית אינם יעילים כמו המטענים הצבאיים. אחוז הנפלים ביניהם גבוה. תמיד יש חשש שהמטען לא יתפוצץ. כך קרה עם המטען שהונח בבניין שהיו בו המשרדים של "שלום עכשיו". גם הסיכון של מרכיב המטען המאולתר גדול יותר. ערבוב הכימיקלים יוצר תערובת רגישה, ומרטי שמע סיפורים על מרכיבי מטענים מאולתרים כמוהו, שלא היו זהירים דיים, או שאיבדו לרגע את הריכוז, והכימיקלים התלקחו או התפוצצו בפניהם.

מרטי היה לכן מאוד זהיר.

פרק יב

שנת 1995 התחילה בפיצוץ. לא כמשל. פיצוץ של ממש.

בשעת בוקר מוקדמת ב 22 בינואר, בצומת סואנת במרכז ישראל, מחבל פלסטיני מתאבד שהיה לבוש במדי צה"ל, התקרר לקבוצה גדולה של חיילים שהמתינו בתחנה לאוטובוס ופוצץ את עצמו. כשאנשים נזעקו למקום כדי להגיש עזרה לנפגעים, מחבל שני התקרר לקהל, ופוצץ את עצמו. עשרים ושלושה נהרגו בשני הפיצוצים, ששים וששה נפצעו.

המוח שתיכנן את המתקפה הכפולה היה יחייה-עבדול-לטיף-עייש, שזכה לכינוי "המהנדס", ושהיה אחראי מטעם החמאס על שרשרת של מחבלים מתאבדים בתוקף תפקידו כראש גדוד בחטיבת אל-קסאם.

עייש הביא ידע "מקצועי" ותכנון מדוקדק לפעולות המחבלים המתאבדים. תחת פיקודו, מחבלים מתאבדים גרמו לתשעים הרוגים, מרביתם אזרחים שנקלעו באקראי לזירות הרצח.

1995 הייתה גם שנה קשה בתולדות הטרור הפנים אמריקני.

ב 19 באפריל, בשעה 9:02 בבוקר, טימותי מקווי וטרי ניקולס החנו מכונית תופת שהרכיבו ליד בניין משרדי הממשל הפדרלי באוקלהומה סיטי. המטען המאולתר במכונית התופת הורכב מדשן, כימיקלים, וסולר. המכונית התפוצצה בחזית הצפונית של הבניין בן תשע הקומות, חזית הבניין נהרסה, מאות נהרגו ונפצעו.

בשבת, סם הביא אתו לבית הכנסת עותק מלוח הזמנים של השגריר לשבוע הקרוב, ומסר אותו למרטי. הוא עשה כך מידי שבת, אבל עד לשבת הזאת לא היה בלו"ז שום דבר שעניין את מרטי. אבל הלו"ז שסם הביא בשבת הזאת, היה שונה. ביום רביעי הקרוב, כך היה רשום שם, חברת הכנסת יעל דיין, בתו של משה דיין, תגיע לניו יורק כדי להשתתף

בדיוני ועדת האו"ם למעמד האישה. לפי הכתוב בלוח הזמנים, יעל דיין תגיע בטיסה מאירופה שאמורה לנחות בשדה התעופה קנדי ב 10:00 בבוקר. בהוראות נכתב כי על טוני לאסוף את השגריר בביתו ב 9:00 בבוקר ומשם לנסוע ישירות לשדה התעופה, לא כרגיל מידי יום למשרד, כדי שהשגריר יוכל לקדם את פני ח"כ דיין באופן אישי, ולהסיע אותה לניו יורק יחד אתו במכונית השרד של המשלחת.

ביום ראשון מרטי הזעיק את הצוות של הליגה להגנה יהודית, "הגיע הזמן לפעול", דיווח להם.

ביום שלישי אחה"צ, בביתו שבבורו פארק, מרטי היה מרוכז בעבודתו, מרכיב מטען חבלה. בזהירות רבה ערבב דשן עם כמה כימיקלים אחרים בתוך מיכל פלסטיק מלבני... עד כאן היה הכל שגרתי. ההמשך היה חדש עבורו. המטען הזה יופעל מרחוק. מרטי הוציא מאריזתו טלפון סלולרי 'נוקיה' שקנה מבעוד יום, והתעמק בקריאת החומר המודפס שהיה באריזה – הוראות הפעלה, ומפרט טכני של המכשיר.

בעזרת מברג קטן, הוא שחרר את המכסה האחורי, ושעה ארוכה התבונן בקרביים האלקטרוניים של המכשיר. בעזרת מכשיר הלחמה וחוט עופרת דק, הוא הלחים את קצות החוטים שהשתרבבו מהנפץ החשמלי לאן שהלחים בתוך מכשיר ה'נוקיה', והבריג את המכסה האחורי בחזרה למקומו. כשסיים, הוא השקיע בתוך התערובת, בזהירות מפליגה, את הנפץ החשמלי, סגר את המיכל במכסה, כששני חוטי החשמל מהנפץ חשופים מחוץ למיכל. הוא הצמיד את הטלפון למיכל הפלסטיק בעזרת סרט דביק, ונשם נשימה עמוקה. הוא ישב ולא זז, חכה שקצב פעימות ליבו יירגע... מחה אגלי זיעה שהופיעו על מצחו... הרגיש כמו שאבן הוסרה מליבו... שהכל עבר בשלום.

בזהירות רבה עטף את מיכל הפלסטיק במגבת, ואת החבילה ארז בתיק ספורט קטן.

הייתה דפיקה בדלת כשעה לאחר מכן, ושלושה פעילי הליגה להגנה יהודית, "הצוות" של מרטי, התייצבו למשימה. מרטי הנחה אותם...הדגים איך בדיוק לטפל במטען... הזהיר אותם מפני התרשלות... מפני חוסר זהירות. השלושה התלוצצו מה יקרה אם משהו ישתבש והמטען יופעל לפני המועד.

מרטי לא צחק אתם...

לפני שנפרדו, מרטי בדק שוב שהכל כשורה בתוך התיק. הוא לחץ על מתג ההפעלה של הטלפון הסלולרי, ווידא שיש קליטה, סגר את התיק ומסר אותו לצוות.

****

לונג איילנד סיטי, נמצאת ממש מעבר לנהר שמפריד את מנהטן מרובע קווינס שבמזרח. טוני גר שם בדירה קטנה בבניין חדש יחסית. היתרון הגדול של הבניין היה החניון הפרטי התת קרקעי שבמרתף, שם יכול היה טוני להחנות את מכונית השרד בשעות שלא היה עסוק בהסעות במשלחת, ומשם היה המרחק קצר לביתו של השגריר, נסיעה קצרה מעבר לנהר.

בתוכנית של יום רביעי היה כתוב שעליו לאסוף את השגריר בביתו ב 9:00 בבוקר, ומשם להסיעו ישירות לשדה התעופה "קנדי".

טוני תכנן לצאת מהדירה בשעה 8:00, כך שיהיה די זמן לנסיעה מעבר לנהר, גם אם התנועה על הגשר בשעת בוקר תהיי איטית.

בשעה 7:30 מישהו דפק בדלת.

"מי שם?" שאל טוני

"זה המדביר... בעניין המקקים", באה התשובה מעבר לדלת הנעולה.

לפני כמה שבועות טוני התלונן בפני חברת האחזקות שמטפלת בבניין על מקקים שהופיעו במטבח, "סוף, סוף, הם הואילו בטובם לשלוח מדביר" – חשב בליבו.

טוני צעד לעבר הדלת, וכמו שלימד אותו קצין הבטחון של המשלחת, הציץ מבעד לעינית כדי לראות מי עומד מאחורי הדלת. טוני לא יכול היה לראות את פניו. הגבר הצעיר חבש כובע בייסבול והמצחייה הסתירה את פניו. על הכובע היה לוגו צבעוני של היינקיס, הוא נראה לטוני בסדר גמור. טוני פתח את הדלת.
"הכנס" אמר לבחור, " אבל תעשה את זה מהר, אני צריך לצאת מהבית בעוד זמן קצר".

הם היו שלושה.

הם דחפו את הדלת בכוח, והפילו את טוני על הרצפה. לפני שהיה סיפק בידו להבין מה קורה, הם הדביקו פיסת סרט דביק על פיו. הם גררו אותו על רצפת החדר והושיבו אותו על כיסא, וליפפו את שאר גליל הסרט הדביק סביבו, מצמידים אותו לכיסא. טוני לא היה יכול לזוז. הם לא דברו, ופעלו מהר וביעילות. אחד מהם נטל את הארנק של טוני ואת צרור המפתחות שהיו על השולחן במטבח. הוא שם את מפתחות המכונית בכיסו. כשיצאו, השתמשו במפתח הדירה כדי לנעול את הדלת מאחוריהם.

כל האירוע הזה לקח אולי חמש דקות. אולי פחות. טוני היה דבוק לכיסא ולא יכול היה לזוז. בקושי יכול היה לנשום. הוא ניסה להזיז את שרירי הזרוע... אך לשווא.

מצבו נראה די עגום.

****

בשעה תשע בדיוק, עזב השגריר את דירתו וירד במעלית לקומת הקרקע. מהלובי, ראה את המכונית ממתינה לו בכביש, מעבר לדלת היציאה. הוא צעד לעבר המכונית, פתח את הדלת והתיישב, כדרכו, במושב האחורי. הוא סגר את הדלת בטריקה והמכונית יצאה לדרך. הוא הרים את שפופרת הטלפון שבמכונית, והתקשר למשלחת. קולה של

רות, מתרונן כתמיד, נשמע מהקצה הרחוק של הקו: "משלחת ישראל לאו"ם, בוקר טוב..."
"זה אני", אמר השגריר בקול עייף, "מישהו התקשר?"
"לא" השיבה רות.
"אם מישהו מתקשר, אני אהיה במכונת בדרך לשדה התעופה", דיווח לה בקול יבש.
"אני יודעת", השיבה, והשגריר ניתק את השיחה.

כשסיים, פנה אל הנהג, ואמר בקול יבש: "אינך טוני..."
"לא", השיב הנהג, מה שהיה ברור מאליו. "אני ריצ'י, חבר של טוני, אני ממלא את מקומו בשעת הצורך. הוא לא חש בטוב הבוקר, ביקש שאחליף אותו... כנראה שלא הספיק להודיע לך... אני מתנצל בשמו..."

השגריר, שהיה רגיל שכל ענייניו מטופלים בידי אחרים, לא חשש שמשהו לא כשורה. סביר להניח, כך חשב, שטוני התקשר עם רות, וביניהם דאגו שהמחליף יתייצב בזמן, מבלי להטריד אותו בזוטות הללו. זה דווקא מצא חן בעיניו.

"אין בעיה", אמר לנהג, "סע בזהירות..."

השגריר שקע בקריאת עיתון הבוקר שהביא עמו. הוא לא הביט לאחור, ולא שם לב למכונת ההונדה האפורה שנראה היה שנסעה בעקבותיהם מאז שעזבו את מנהטן.

כשהיו בערך בשני שלישי הדרך, ריצ'י אמר שהוא צריך לעצור בתחנת דלק. "טוני לא הספיק לתדלק את המכונת אמש", הסביר לשגריר.

הוא הבחין בתחנת דלק בצד הדרך, ירד מהכביש המהיר לכביש השירות, ונכנס לתחנה. ההונדה האפורה נסעה בעקבותיו. כשעצר ליד המשאבה כדי לתדלק, ההונדה המשיכה בנסיעה ופנתה לכביש צדדי סמוך.

ריצ'י מילא את מיכל המכונת. חנות שירות צמודה לתחנה הציעה קפה טרי, וריצ'י שאל את השגריר אם ירצה כוס קפה. השגריר נד בראשו בחיוב. לשאלתו של ריצ'י השיב: "שחור, בלי חלב ובלי סוכר".

ריצי נהג את המכונית למגרש חניה סמוך, החנה, כיבה את המנוע וצעד לכיוון החנות. הוא נכנס לחנות, אבל לא עצר ליד הדוכן למכירת קפה. הוא יצא מהחנות בדלת צדדית שפנתה לרחוב הסמוך, והלך ברגל מרחק מה עד שהגיע לטלפון ציבורי. הוא נכנס לתא הטלפון, שלשל מטבע, וחייג את מספר הדירה של מרטי.

“הכל מוכן”, אמר אל תוך השפופרת כשמרטי ענה לשיחה.

משם הוא המשיך ברגל עד לצומת הקרובה. ההונדה האפורה חיכתה לו שם. הוא התיישב במושב שלייד הנהג, וסימן לו באגודל מורמת שהכל בסדר. הנהג התניע ונסע משם.

השגריר חש שזה היה הזמן המתאים לסיגריה ראשונה של היום. הוא פתח את דלת המכונית, יצא והתמתח, וצעד לקצה מגרש החניה הפתוח. הוא הוציא מכיס מכנסיו את חפיסת המרלבורו, והוציא את המצית מכיס חולצתו. הוא שלף סיגריה ונעץ אותה בין שפתיו... ביד אחת אחז במצית... בשנייה חיפה על המצית מפני הרוח... ולחץ על המצת.

בדירתו שבבורו פארק, מרטי חייג את מספר הטלפון של המכשיר הסלולרי שצמוד למטען החבלה. הוא שמע צלצול אחד, והקו ניתק.

השגריר שמט את המצית מידו כאשר שמע קול פיצוץ עמום. הוא חשב שהמצית התפוצץ בידו. אבל אז שמע תכונה מאחוריו, והוא הסתובב והביט. משהו קרה למכוניתו. תא המטען היה פתוח, ועשן סמיך היתמר ממנו. מישהו רץ לעבר המכונית עם מכשיר כיבוי והתיז לתוך תא המטען קצץ לבן. העשן השחור הפך לבן. השגריר זרק מפיו את הסיגריה הכבויה, וצעד לעבר המכונית.

הוא היה נרגן. רגז על ההפרעה הבלתי צפויה. הוא ציפה לדקה של רוגע, של הנאה מהסיגריה, ובמקום זה הופרעה שלוותו בגלל משהו מוזר שקרה למכונית... “ואיפה לעזאזל הריצי הזה עם כוס הקפה...” רטן לעצמו.

“המכונית שלך?” שאל האיש עם מכשיר הכיבוי.
“כן” השיב השגריר “מה קרה?”

“אני לא יודע... היה פיצוץ ופרצה אש... המתן כאן בבקשה, התקשרנו
למוקד החירום... הם יהיו פה תוך דקות”, אמר האיש.

כמה דקות לאחר מכן, הם שמעו את הצפירות של רכב הכיבוי המתקרב.
הרכב עצר ליד המכונית, כבאים קפצו ממנו, משכו צינור, והציפו את תא
המטען במים. תא המטען התמלא מעל גדותיו, מים שטפו מכל הכיוונים,
והעשן פסק.

שתי ניידות משטרה הגיעו מיד אחרי כן, אורותיהם מרצדים באדום
ובכחול... הסירנות זועקות... ועצרו בחריקת בלמים ליד רכב הכיבוי. קצין
משטרה יצא מאחד הרכבים ושוחח עם הכבאים. אחר כך פסע לעברו
של השגריר.

“מכונית שלך?” שאל את השגריר
השגריר השיב בחיוב.

“אפשר בבקשה לראות רישיון רכב וביטוח?” המשיך השוטר.
השגריר נתן בשוטר מבט נזף, תמה על שבכלל נשאל בדבר זוטות
שכאלו...

“אין לי” השיב, “יש לי נהג שמסיע אותי. שמו טובי, אבל הוא לא חש
בטוב היום, וחברו ריצ’י נהג אותי לכאן”
“אהה”, הגיב השוטר “ואיפה ריצ’י?”
“הוא הלך לחנות להביא קפה” השיב השגריר.

השוטר סימן בידו לשוטר שני, והורה לו להיכנס לחנות ולמצוא שם אחד
ריצ’י. השוטר חזר אחרי כדקה ודיווח שאין שום ריצ’י בחנות.
השוטר שב ופנה לשגריר. “אפשר בבקשה לראות תעודה מזהה?” שאל.
השגריר לא נשא אתו שום מסמך מזהה.

“אני שגריר ישראל לאו”ם”, השיב לפנייתו של השוטר
“אלא מה...” רטן השוטר בתגובה... הוא חשב ששמע כבר הכל...
“אתם יכולים להתקשר למשלחת לאו”ם ושם יאשרו לכם את זהותי”,
הוא אמר לשוטר.

“אתה יכול להיות בטוח שנתקשר...” הגיב השוטר. הוא השתדל לא
להיות סרקסטי מידי. הוא שם לב שלמכונית היו לוחיות זיהוי של רכב
דיפלומטי, ורק זה היה חסר לו, שיאשימו אותו שגרם לתקרית
דיפלומטית בינלאומית. הוא חזר למכוניתו, ודיבר בקשר עם הקצין
הממונה שישב במפקדת הנפה. הקצין התקשר עם המשלחת לאו”ם.

"משלחת ישראל לאו"ם, שלום", ענתה רות בקולה המתרונון.
"מדבר קפטיין מוריסון ממשטרת ניו יורק," הציג את עצמו "אנחנו
מטפלים בתקרית בתחנת דלק בברוקלין, לא רחוק משדה התעופה
קנדי." התחיל להסביר את הרקע לפנייתו. "יש שם ברנש שטוען שהוא
שגריר ישראל לאו"ם. אנחנו רוצים לוודא שזה נכון..."
"אוי" פלטה רות בקול מודאג "הוא בסדר?"
"הוא בסדר גמור" הרגיע אותה קפטיין מוריסון.
הוא שאל מספר שאלות, אודות השגריר... אודות המכונית..., ביקש
להבהיר מה בדיוק עשה השגריר בתחנת דלק סמוך לשדה התעופה
קנדי... ורות ענתה על כל שאלותיו.

קפטיין מוריסון עדכן בקשר את השוטר בניידת, ביקש שיתנהגו "יפה"...
האיש הוא אכן שגריר ישראל באו"ם... שיתנו לו את הכבוד המגיע לו.

השוטר צעד לעברו של השגריר.

"אדוני השגריר", פנה אליו, "אנחנו יודעים מי אתה... אתה יכול להסביר
לי מה, לעזאזל, קורה כאן?"

****

המטוס שהביא את יעל דיין לניו יורק מאירופה, נחת בשדה התעופה
קנדי בשעה היעודה. היא עברה את ביקורת הדרכונים, אספה את
המזוודה, וצעדה לכיוון היציאה. בעיניה סרקה את אולם הגעת הנוסעים,
מחפשת בעיניה את השגריר שאמור היה לפגוש אותה ולתת לה טרמפ
העירה.

משלא מצאה אותו, התרגזה.

כמו רבים שהכירוהו - גם היא לא חיבבה את יעקובי... אבל הייתה
צריכה להתייחס אליו בכבוד. הוא היה כבוד השגריר לאו"ם והיא באה

כדי לעבוד עמו במשלחת, אבל זה לא אומר שהוא יכול לתקוע אותה
ככה בשדה התעופה...

עדיין זועפת, היא נגשה לסוללת הטלפונים הציבוריים שליד היציאה,
וחייגה את המספר של המשלחת. רות דווחה לה בקיצור את אירועי
היום, "המכונת התחילה לבעור בדרך לשדה התעופה..." ספרה,
"השגריר בסדר... אבל המכונת נשרפה... הוא עדיין שם עם
המטרה... אני ממש מתנצלת בשמו..."

יעל דיין התעשתה, בנסיבות הללו אין טעם שהיא תעשה עניין מזה שלא
באו לקחת אותה מהשדה, ובקול מרגיע אמרה לרות: "זה בסדר... שום
דבר לא קרה. אני ילדה גדולה, ומכירה את העיר. אני אקח מונית למלון
ואתקשר מאוחר יותר. תגידי לו שלא ידאג לי..."

****

טוני, עדיין דבוק לכיסא בדירתו שבלונג איילנד סיטי, המשיך להתפתל,
מתאמץ להשתחרר מהסרט הדביק. אחרי זמן מה הוא הצליח לשחרר יד
אחת. הוא הצליח לדלג עם הכיסא עד למכשיר הטלפון שניצב על
השידה בסלון. הרים את השפופרת וחייג את מספר הטלפון של ידידו,
ראש מחלקת הבילוש במשטרת ניו יורק, וסיפר לו בקצרה מה קרה.
"השגריר עלול להיות בסכנה של ממש", אמר. קצין הבילוש הקשיב...
"תן לי לעשות בירור קצר. אני אחזור אליך. אל תלך לשום מקום..."
הורה לטוני בקול שאין לערער עליו.

טוני טלפן למשלחת. רות עדכנה אותו בפרטי השיחה עם קפטין
מוריסון, ועד כמה שהיא יודעת "השגריר בסדר, הוא בחברת שוטרים
בתחנת דלק בברוקלין... אתה בסדר?", סיימה בשאלה.

"לא, אני ממש לא בסדר" השיב, וטרק את הטלפון.

קצין הבילוש טלפן כמה דקות אחרי כן. "אנחנו בדרך אליך, ונשחרר אותך מהכיסא המזוין... ואז אתה ואני נוסעים לתחנת דלק בברוקלין כדי לפגוש את השגריר שלך".

לשוער בבניין היה מפתח לדירתו של טוני, והוא פתח את הדלת לשוטרים שהגיעו. הם חתכו את הסרט הדביק, התבדחו על חשבוננו, שאם היה נשאר כך עוד זמן מה, זבובים היו נדבקים לסרט הדביק...

טוני לא חשב שזה מצחיק...

כשהשתחרר, ירד במעלית לקומת הקרקע. ידידו קצין הבילוש חיכה לו במכונית משטרתית שחורה, וכשטוני התיישב לידו, יצאו לדרך... אורות כחולים מבליחים... סירנה זועקת... וצמיגים חורקים... בדרכם לברוקלין. הדרך עוברת מהר כשנוסעים כך, ולקח להם כעשרים דקות להגיע לתחנת הדלק בברוקלין. היו שם שוטרים נוספים כשהגיעו, וסרט צהוב נמתח סביב למכונית. השגריר ישב בחנות השירות, סוף, סוף, נהנה מכוס הקפה המובטחת. טוני הלך לפגוש אותו.
"זה הכל באשמת החבר שלך, ריצי" נזף בו השגריר.
"הוא לא חבר שלי" השיב טוני, שמח לראות שהשגריר לא הושפע מהאירועים כהוא זה..."

קצין הבילוש עמד ליד המכונית, מתבונן בתא המטען, טוני והשגריר הצטרפו אליו. הקצין נראה מודאג.
"זה הולך להיות סיפור קשה", אמר "כל מה שהיה כאן או שנשרף באש או שניזוק מהמים. כל מה שאני רואה כאן זה פיח שחור. צריך יהיה לשלוח את כל זה למעבדה לזיהוי פלילי ולקוות שהמומחים שם יצליחו למצוא משהו בתוך העיסה השחורה הזאת. מהריח נראה לי שמהו חשמלי גרם לשריפה...אולי משהו ששמו בתא המטען... קשה לדעת..."

מכונית שחורה נעצרה ליד ניידות המשטרה בזמן שדברו.

"האף-בי-אי" אמר קצין הבילוש. "הם בוודאי ייקחו את החקירה לידיהם מכיוון שמדובר בתקרית שבה מעורב דיפלומט זר", הסביר, בשעה ששני סוכני אף-בי-אי צעדו לעברם. קצין הבילוש ושני הסוכנים החליפו דברים, ומשסיימו הוא חזר ופנה לטוני ולשגריר. "האף-בי-אי לוקח אחריות על החקירה כאן, אתם נוסעים אתי בחזרה, נצטרך לעצור בתחנת המשטרה

ואני צריך לרשום מפיכם עדות בדיוק מה קרה הבוקר, דקה אחרי דקה... ולהחתים אתכם על העדויות. קדימה. זזים..."

הם הלכו אחריו למכוניתו. השגריר התיישב במקומו הרגיל, במושב האחורי, טוני התיישב מלפנים, במושב שליד הנהג.

"אנחנו נוציא הודעה מאוד קצרה לעיתונות במהלך היום", אמר בדרך תוך כדי נסיעה, "כל מה שנגיד זה שדליקה פרצה במכוניתו של השגריר כשהיה בדרך לשדה התעופה, שהשגריר לא נפגע, ושלמכונית נגרם נזק, שמטרת ניו יורק יחד עם ה-אף-בי-אי פתחו בחקירה. לא נרצה לשחרר פרטים שעלולים לרמוז על כיווני החקירה. אני מאוד אעריך אם גם אתם תנהגו כך... אם יפנו אליכם עיתונאים, אנא הפנו אותם לדובר משטרת ניו יורק. מוסכם?" שאל.

השגריר נד בראשו לאות הסכמה. "בינינו כאן, יש לך איזו סברה על מה שקרה?" שאל.

"סברה קלושה ביותר" השיב. "מישהו – ואני לא מתכוון לבקש ממך את הרשימה של כל שונאי ישראל שעלולים לחרוש רעות נגד נציג רשמי של מדינת ישראל, אני יודע שזו רשימה ארוכה – אז מישהו מהרשימה הזאת רצה לשלוח מסר לממשלתך... או להעניש את ישראל בגלל משהו... ונודע להם איכשהו שאתה מתכוון לנסוע לשדה התעופה הבוקר... והם ידעו איפה טוני גר... ואיך להתגבר עליו ולחטוף את המכונית, ואותך... ולהביא אותך לתחנת הדלק. אני לא יודע, עדיין, מי האנשים שמאחורי זה, אם כי נראה לי שהם בהחלט ידעו מה שהם עושים. אני גם לא יודע מה בדיוק קרה בתחנת הדלק. לא ברור לי מה בדיוק גרם לשריפה, ובשלב הזה, אני גם לא יודע אם הכוונה הייתה לגרום לבהלה ביצירת שריפה קטנה, או שהיה זה מטען חבלה שלא התפוצץ... אלה מחשבותיי הראשוניות... ושזה יישאר בינינו. אנחנו נרד לשורש העניין – עוד לא התחלנו את החקירה. אני רק יכול לשמוח שאיש לא נפגע. זה בשבילי יום מוצלח."

כשהגיעו לתחנת המשטרה, השגריר התקשר למשלחת. רות שמחה לשמוע את קולו, הוא אמר לה שהוא ממש בסדר, שהוא מתעכב בתחנת המשטרה לצורך "השלמת החקירה", וכי יגיע למשרד בעוד כשעה. הוא ביקש שהיא לא תשוחח על ה"תקרית" עם איש מאנשי המשלחת,

ובוודאי שלא עם מי שלא יהיה מחוץ למשלחת. חוץ מרון. הוא ביקש שהיא תעדכן את רון (היא כבר ממילא עשתה זאת) אבל חוץ ממנו: "אף לא מלה לאף אחד..."

הוא הופיע במשלחת כשעה לאחר השיחה, יחד עם טוני ומלווה בקצין הבילוש, וביקש מרות ומרון להצטרף אליהם במשרדו. הוא סגר את הדלת אחרי שכולם נכנסו, והתיישבו סביב שולחנו. "מה שנאמר כאן", פתח השגריר בנימה דרמתית, "לא יוצא מהחדר הזה." וכולם נדו בראשם לאות הסכמה. "טוני ואני נספר לכם מה קרה, כל אחד מהזווית לו, וקצין הבילוש ידבר על כיווני החקירה ועל מה מצופה מאתנו בהמשך", קבע.

טוני שיחזר את קורות הבוקר. ההוא שהתחזה למדביר, שדפק בדלת... השלושה שהתפרצו לדירה והדביקו אותו לכיסא בפס דביק... לקחו את המפתחות של המכונית ונעלו אותו בדירה. השגריר שיחזר מהרגע שהמכונית אספה אותו... אבל הנהג לא היה טוני, אלא אחד ריצ'י... שהם עצרו בתחנת דלק לתדלק... שריצ'י הלך להביא קפה, ולא חזר... שהוא יצא מהמכונית לעשן סיגריה ומשהו התלקח בתא המטען.

קצין הבילוש תיאר את כיווני החקירה: "אין ספק שהייתה מזימה, ושגוף מסוים, או אנשים מסוימים היו אחראיים לה." אמר. "מה בדיוק הם התכוונו לעשות עדיין לא ברור, אבל זה עלול היה להיגמר רע מאוד... אם האש הייתה מתפשטת אל מיכל הדלק של המכונית היה יכול להגרם פיצוץ גדול... אם השריפה, והפיצוץ היו פוגעים במאגר הדלק של תחנת הדלק, היו עלולים להיות נפגעים רבים... אם זה היה קורה, לא היינו יושבים כך בנחת במשרדי המשלחת."

הוא חזר ואמר כי המשטרה תוציא הודעה קצרה לעיתונות, על כך ששריפה פרצה במכונית השגריר בזמן תדלוק בתחנת דלק כשהיה בדרכו לשדה התעופה קנדי, שהגורם לשריפה היה ככל הנראה קצר חשמלי, ושהמשטרה יחד עם האף-בי-אי חוקרים את נסיבות המקרה. הוא חזר והסביר את רצונו למנוע מהעומדים מאחורי התקרית כל רמז על כיווני החקירה.

הוא ביקש מרון שיפנה שאלות עיתונאים לדובר המשטרה. השגריר שב וחזר על הוראתו ש "שום דבר מזה לא יוצא מהחדר הזה..."

רון חש ברע. ראשו היה סחרחר. הוא הסתגר בשירותים, כרע מעל האסלה, והקיא. אחר כך הלך לכיור ופתח את ברז המים הקרים... שטף את פניו... התיר את הקשר בעניבה ופתח את הכפתור העליון בחולצה. הוא הסתכל בבבואתו במראה הגדולה שמעל לכיור בשירותים המשותפים. הוא היה חיוור.

תחושה רעה הציפה אותו...

בסופו של יום טוני הופיע בבניין המשלחת כשהוא נוהג במכונית חדשה. אחרי הדיווח לחברת הביטוח ולחברת הליסינג על מה שקרה, החברה הקצתה לשגריר מכונית חלופית עד שיוחלט מה יעלה בגורל המכונית שניזוקה. הייתה זו מכונית חדשה ונוצצת, מצוידת בכל האביזרים, כולל מכשיר טלפון סלולרי במושב האחורי. טוני אפילו הצליח לכייל במכשיר חיוג מהיר של מספר המשלחת, בלחיצת כפתור.

השגריר עזב את המשרד, כמדי יום, בשעה חמש, וירד במעלית לקומת המבוא. טוני המתין במכונית החדשה. השגריר תפס את מקומו, כרגיל, במושב האחורי, הרים את שפופרת הטלפון הסלולרי, ובלחיצת כפתור חייג את מספר המשלחת. בדק עם רות אם היו שיחות (לא היו) וביקש ממנה שתתקשר עם יעל דיין בחדרה שבמלון, ותתנצל בשמו על כך שנבצר ממנו לפגוש אותה בשדה. "אמרי לה שהכל בסדר, ושהמשך היום יתנהל לפי התוכנית... ארוחת הערב במעוני תתקיים כפי שתוכנן, וכי הזמנתי כמה אנשי או"ם שאני חושב שהיא תשמח להכיר." הוא ביקש שרות תתאם עם טוני שיאסוף את יעל דיין מהמלון, ויסיע אותה למעונו. "ארוחת הערב בשעה שמונה." סיכם, וסיים את השיחה.

יעל דיין הגיעה כעשרים דקות לפני המועד. התנועה במנהטן הייתה דלילה מהרגיל, וטוני גמא במהירות את המרחק מהמלון למעונו של השגריר. צוות הבית היה עדיין עסוק בסידור השולחן לארוחת הערב. יעל דיין שמה לב שסביב לשולחן היו עשרה כסאות לאורחים.

השגריר קיבל את פניה בחיוך רחב. בין השניים הייתה הכירות רבת שנים, והוא שמח שהיא תייצג את המשלחת בדיוני הוועדה באו"ם. הוא העריך אותה כאשה חכמה ופוליטיקאית מנוסה, בהחלט מישהי שתתרום לעבודת המשלחת.

הוא הזמין אותו להצטרף אליו לחדר העבודה שבדירתו,
ולהמתין שם לבוא שאר האורחים.

"לא תאמיני מה שקרה היום... אמר לה כממתיק סוד.
"נתקלתי בהרבה דברים בלתי צפויים בחיי", השיבה לו בקרירות.
"את צריכה להישבע שמה שאני עומד לספר לך, לא עוזב את החדר
הזה", המשיך השגריר, מתעלם מחוסר העניין שהפגינה.
"בחיי הזקן של הסבתא שלי... התריסה לעומתו, "מה כל זה צריך
להיות?..."

"אני לא אמור לספר לך", הצהיר בקול חגיגי...

וסיפר לה... ומבלי להחסיר אף פרט...

****

מרטי היה במצב רוח קודר.

הוא הסתכל בחדשות המקומיות בטלוויזיה כדי לראות מה עלה בגורל
המבצע שתיכנן. היה אייטם קצר ממש בסוף המהדורה... הראו וידאו
קצר, מכונית השרד של השגריר מוקפת בסרט משטרת צהוב בתחנת
דלק בברוקלין, תא המטען פתוח לרווחה. הקריין קרא דברים שמסר
דובר המשטרה... משהו בדבר אש שהתלקחה בתא המטען של
המכונית בגלל קצר חשמלי או משהו דומה... השגריר יצא מהמכונית
ללא פגע.

הייתה זו הפעם השנייה שמטען חבלה שהכין לא התפוצץ. היה ברור
מהווידאו שהראו בחדשות בטלוויזיה שהמטען לא התפוצץ כאשר הוא
חייג את מספר הטלפון שהיה מחובר לנפץ, ושבמקום הפיצוץ, התלקחה
אש עלובה שלא גרמה שום נזק משמעותי.

מרטי כעס על עצמו...

הוא וסם נפגשו כמה ימים אחרי "המקרה" בקפה השכונתי החביב עליהם. סם לא העלה כלל את הנושא, במקום זה הוא סיפר למרטי בהתלהבות על סוגיה תלמודית שהועלתה בכיתת התלמוד בשבוע שעבר, שהציתה את דמיונו. מרטי ניסה לשווא להתרכז בסוגיה התלמודית, אבל נראה היה בעליל שדעתו הייתה נתונה לעניינים אחרים. סם לא הבחין בכך, והפליג למחזות תלמודיים רחוקים תוך ליבון הסוגיה על כל צדדיה.

מרטי התערב כאשר סם הפסיק בשטף דיבורו כדי ללגום מהקפה, ושינה את נושא השיחה.

"ראיתי בחדשות בטלוויזיה שמשהו קרה לשגריר שלך," אמר "לא לשגריר... למכונת שלו" השיב סם, "אש פרצה בתא המטען... היית מאמין? ... דברים כאלו בכלל עוד קורים בימינו? ... אתה נוסע במכונות ופתאום פורצת אש, ככה, בלי כל סיבה?"
"אולי הייתה סיבה," השיב מרטי
"כמו מה?," שאל סם
"מי יודע... אולי מישהו הצית את האש בכוונה?," שאל
"מי יעשה דבר מטומטם שכזה... העיר סם, "ועוד באמצע היום..."
"מה אומרים במשלחת?" תהה מרטי, "מישהו חושד שאולי זו הייתה הצתה בזדון?"
"לא," השיב סם בנחרצות, "שום דבר בכיוון הזה."
"מה בכל זאת אומרים?"
"לא הרבה... משהו בדבר קצר חשמלי אפשרי... אולי במכשור של הטלפון הסלולרי שמותקן בתא המטען... לשגריר כבר יש מכונת חדשה עם מכשיר טלפון חדש, כך שאני חושב שהכל בא על מקומו בשלום..."

"ואם עסקינן במכונות," המשיך, "מה אתה חושב על מכונת התופת באוקלהומה סיטי?"... מרטי משך בכתפיו: "לא השקעתי מחשבה בעניין הזה, גויים הורגים גויים, מה אכפת לי".

"אני חושב שזה מזעזע," אמר סם
"יכול להיות," הגיב מרטי, "ממש לא מזיז לי..."

פרק יג

ההכנות לעצרת הכללית של האו"ם מספר 50 החלו מוקדם מהרגיל ב-1995. הייתה זו שנה מיוחדת. לאו"ם מלאו חמישים שנה, והאו"ם והמדינות החברות עשו מאמץ גדול לשוות לעצרת ממד מיוחד לציון יובל שנים לקיומו של הארגון.

ישראל, בראשות ממשלת המערך, שרצתה להפגין שינוי ביחס כלפי הארגון וכלפי המדינות החברות, נרתמה לסייע במתן צביון מיוחד לעצרת היובל. האו"ם הזמין את ראשי המדינות החברות לשאת את דבר מדינותיהם בעצרת, במקום סדרת הנאומים השגרתית של שרי החוץ והשגרירים, ותשעים ואחת מדינות נענו להזמנה. ישראל הייתה ביניהם. ראש הממשלה יצחק רבין יבוא וינאם בעצרת היובל.

בשלב מסוים, מרטי שאל את סם אם למשלחת יהיה את לוחות הזמנים של רבין, ונענה בשלילה, "השגרירות בווינגטון מטפלת בלו"ז של רבין, המשלחת לאו"ם תקבל מידע רק אם יידרש תיאום עם המשלחת", הסביר למרטי מה ששמע. מרטי לא לחץ.

24 באוקטובר 1995 – חמישים שנה בדיוק מהיום שבו נכנסה מגילת האו"ם לתוקף, היה היום שהאו"ם תיכנן בו את פתיחת המושב החגיגי לציון היום המיוחד.

כשעה לפני מועד פתיחת מושב העצרת, האו"ם אירגן בלובי שמוביל לאולם העצרת הכללית, אירוע קבלת פנים לראשי מדינות בלבד, שם יוכלו המכובדים באופן חופשי ופרטי להיפגש זה עם זה, וללגום משקה קל (האירוע היה ללא משקאות אלכוהוליים)

זמן קצר לפני האירוע, דווח לשגריר באו"ם שרבין יגיע לקבלת הפנים. הכניסה לאירוע היא לראשי מדינות בלבד, כך נמסר לשגריר, מלווים בשגריר לאו"ם, במאבטח, ובנציג אחד מהמשלחת לפי בחירת השגריר. השגריר ביקש מרון להילוות אליו. שיירת ראש הממשלה תאסוף אותם בדרכה לבניין האו"ם, ולכניסה המאובטחת של ראשי המדינות דרך החניון התת קרקעי.

רבין איחר. קבלת הפנים הייתה כבר בעיצומה כאשר צעד בראש קבוצת המלווים הקטנה והצטרף לקהל בקבלת הפנים. מרבית ראשי המדינות כבר היו נוכחים במקום.

החבורה הישראלית שנכנסה לאולם, נראתה מוזרה משהו. רבין, נמוך הקומה צעד בתווך כשמשני צדדיו המאבטח והשגריר, שניהם מתנשאים לגובה של כמעט שני מטרים, ורון, שגם הוא היה גבה קומה, סגר עליהם מאחור.

רבין עצר בכניסה, לא בדיוק יודע מה לעשות... נראה קצת תלוש. עיניו סקרו את הקהל הרב שחג באולם... ידיו היו ישרות לצידי גופו כמו בעמידת דום צבאית... הפמליה הקטנה נעצרה יחד אתו.

לפניהם, ניצב כשגבו מופנה אליהם, כמו חוסם בגופו את המשך הדרך, עמד איש גבה קומה. האיש היה לבוש בתלבושת האופיינית למכובדים הערבים מארצות המפרץ: חליפה איטלקית יקרה ממותג ידוע, נעליים יקרות לא פחות, ועל החליפה גלביה ממשי לבן עם תיתורת זהב טהור.

מבטי הנוכחים הופנו אל הדלת, לראות מי הבא... האיש גבה הקומה סב על עקביו גם הוא, סקרן לראות מה מתרחש מאחורי גבו...

זה היה פאהד אל-סעוד, המלך וראש הממשלה של ערב הסעודית.

זה היה רגע מביך... לערב הסעודית ולישראל לא היו יחסים דיפלומטיים, והממלכה נקטה באופן קבוע עמדות עוינות לישראל.

השניים הביטו זה בזה. רבין נראה היה כאילו היה מעדיף שהאדמה תפתח את פיה ותבלע אותו באותו הרגע. שאר הנוכחים היו ערים

לדרמה זוטא שמתרחשת לעיניהם, וכולם היו סקרנים לדעת איך זה ייפתר...
ואז רעם קולו של המלך פאהד ומילא את חלל האולם: "רבין, ידידי, כמה טוב לראות אותך!" רעם בקולו... הוא צעד לקראת רבין, משך אותו אל חיקו בידו האחת, חיבק אותו, והעתיר עליו שלוש נשיקות, כמקובל על פי הנוהג בחברה הערבית בין חברים קרובים.

זה היה סימן לכלל באי קבלת הפנים. מייד נוצר טור ארוך של נציגי מדינות ערביות, כל אחד בתורו אימץ את רבין אל חזהו והעניק לו שלוש נשיקות.

רון היה נפעם מעוצמת הרגע. התגובה האבירית של המלך פאהד, כה אצילית ובלתי צפויה, נראתה כמו לקוחה מסרט של דיסני, לא כמו משהו שקורה במציאות. רבין, בינתיים, מצא עצמו במרכזה של חגיגת אהדה שלא הייתה כמוה, לוחץ ידיים ומקבל שלוש נשיקות.

הוא נראה אחוז איימה... לחיו סמוקות מרוב מבוכה.

****

בדברי הפתיחה של העצרת החגיגית, מזכיר האו"ם בוטרוס גאלי נשמע מריר, מתריע על עתידו העגום של הארגון שהוא עומד בראשו. הוא הזכיר לנוכחים שהאו"ם נמצא במשבר תקציבי שלדבריו הוא יותר ממצוקה פיננסית, אלא זהו סימפטום של יחס המדינות החברות לארגון: "מדינות העולם לא רואות את קיומו של האו"ם כנושא בעל עדיפות. עצוב להודות בכך, ביום שהוא יום חג לארגון", הודה בעצב.

בניגוד לנאומו הקודר של המזכ"ל, רון חשב שנאומו של רבין היה אופטימי ומעורר תקווה. הוא דיבר על הסכמי "אוסלו", ושיבח את יאסר ערפאת, האויב של אתמול, שהיום הוא "פרטנר"... כן, ממש כך, ציין רון

לעצמו, ערפאת "פרטנר"... ואיך אי אפשר היה להעלות את זה על הדעת רק זמן קצר לפני כן.

"רבין העלה על נס את "השינוי שחל ביחסה של ישראל לקהילה הבינלאומית ולארגון האומות המאוחדות. " שינוי שיזמה הממשלה שבראשה הוא עומד. וסיים באקורד מלא תקווה לעתיד: "אנחנו נחוישים בעמדתנו להמשיך עד שנביא שלום לאזורנו. לבנינו ובני בנינו... לכל תושבי האזור... זו משימתנו, ואנחנו נעמוד בה..."

מרטי התייחס לנאום רבין באו"ם בפגישה שקיימה החבורה בביתו כשבועיים לאחר מכן. הוא הציע לחברים שלא להיסחף אחרי מה שהוא כינה "דברי תעתועים" של רבין. "מה שאנחנו צריכים לזכור זה מהי התוכנית האלוהית, ולדבוק בה. "אלוהים נתן לנו את ארץ ישראל, ואלוהים הוא שהביא לניצחון במלחמת ששת הימים, שמימש את רצונו, והחזיר לנו את ארץ ישראל. לא בידנו למסור את ארץ ישראל כנגד רצונו של אלוהים, לא בעבור אוסלו, ולא בעבור "שלום", ולא בעבור שום דבר אחר. להליכה נגד רצונו של אלוהים יהיו השלכות הרות אסון..."

הוא הסביר איך הפלסטינים ובני בריתם מעלים באו"ם הצגה ובה בעת שולחים מחבלים מתאבדים כדי להרוג יהודים בארץ ישראל, באקט של פחדנות לשמה. כמו עמלק שזינב בבני ישראל בסיני והרג את החלשים שכשלו מאחור. "סופם יהיה כסופו של עמלק", סיים את דרשתו.

"זה היה שבוע עמוס במשלחת כשרבין היה באו"ם והיו כל האירועים סביב חגיגות חמישים השנה לאו"ם", סיפר סם למרטי אחרי שכולם הלכו והם החזירו את הסדר אל כנו בדירה. "עכשיו כשכולם הלכו, שוב שקט במשלחת..." ציין תוך אנחת רווחה.

"רוב מהומה על לא מאומה", העיר מרטי. לא מסתיר את הבוז שחש כלפי "מצעד המסכות", התואר שנתן לכל מה שהיה קשור לאוסלו, לאו"ם, לשיחות השלום, לרבין.

"זכור מה חשוב", הרים אצבע כלפי שמים, "מה שחשוב זה מה שאלוהים רוצה. מה שלא בהתאם לתוכנית האלוהית, יתפוצץ להם בפרצוף. זכור שאמרתי לך את זה..."

****

הארבעה בנובמבר היה יום שבת. רון ישן עד מאוחר. הוא היה עייף, והוא התעורר עם כאב ראש. ישראלי לשעבר, בעל תפקיד חשוב במזכירות האו"ם, הזמין את רון ל"ערב ישראלי" בביתו בערב שבת. לרון לא היה חשק מיוחד לבלות בחברתו של האיש וחבריו בערב שבת, אבל הוא לא יכול היה לסרב. האיש היה מקור חשוב להלכי הרוח במזכירות האו"ם, ורון רצה לשמור על קשר טוב אתו. חייב היה ללכת.

היו כשלושים איש, ישראלים כולם, בסלון הדירה המרווחת בבניין יוקרה לא רחוק מהאו"ם. השיחה קלחה בעברית, ולרגע הייתה לרון תחושת בית נעימה. כיבוד היה בשפע, הרבה מוצרים ישראליים מקופסאות שימורים: חומוס ישראלי, מלפפונים חמוצים ישראליים במלח, זיתים מישראל, סלט חצילים ישראלי... הפיתות היו טריות ממאפיה מקומית. השפה, האווירה, האוכל... נתנו תחושה של אי ישראלי בניו יורק. היו גם הרבה בקבוקי יין משובח, ורון שתה כוס אחת יותר מידי, וחטף כאב ראש.

ברגע מסוים, התיישבו במעגל על השטיח בסלון, ופצחו בשירה, בעברית. שרו שירים נוסטלגיים עצובים מלאי געגועים לישראל. "לי כל גל נושא מזכרת מן הבית, מן החוף, " שרו בקול מלא כמיהה. רון לא כל כך הבין את הקטע של הנוסטלגיה... הרי מי שכל כך מתגעגע יכול לעלות על מטוס ולהיות בישראל אחרי טיסה של עשר שעות... לא "הרף עיין", אבל גם לא "סוף העולם"... חשב לתומו, ולא שיתף אחרים במחשבותיו.

הייתה שעת לילה מאוחרת כאשר חזר לדירתו. ולמרות שישישן עד שעה מאוחרת, הוא עדיין חש עייפות, וכאב הראש לא חדל. וכך, בשעות אחר הצהריים, ישב מול הטלוויזיה ועיניו נעצמו, והוא שקע בשינה. בשנתו חלם חלום. בחלומו שמע צלצול טלפון. צלצול הטלפון היה רחוק וחלש... אבל המשיך ולא פסק... ואז, בבת אחת, הוא התעורר מהחלום, והבחין שמכשיר הטלפון בדירתו מצלצל... מצלצל ולא מפסיק...

****

במוצאי שבת, ארבעה בנובמבר, אלפים התקבצו בכיכר מלכי ישראל, למרגלות בניין עיריית תל אביב, לעצרת תמיכה בתהליך השלום שהובילה ממשלת רבין, תחת הסיסמה: "כן לשלום – לא לאלימות".

רבין נאם מול קהל מריע: "אני מתרגש", פתח ואמר, "אני רוצה להודות לכל אחד ואחת מכם, שהתייצבתם כאן נגד אלימות ובעד השלום. הממשלה הזאת, שיש לי הכבוד לעמוד בראשה יחד עם חברי שמעון פרס, החלטנו לתת הזדמנות לשלום"... הקהל הריע ממושכות.

בהמשך אמר: "יש אויבים לשלום...אויבי השלום מנסים לפגע בנו, במגמה לטרפד את השלום... אני רוצה לומר בלי כחל וסרק, מצאנו שותף לשלום גם בין הפלסטינים. את אש"ף שהיה אויב... בלי שותפים לשלום, אין שלום... ויחד נפתור את המרכיב המסובך... הארוך... הטעון רגשות יותר מכל בסכסוך הערבי-ישראלי, הסכסוך הפלסטיני - ישראלי..."

מעט אחרי השעה תשע בערב, ננעלה העצרת כשהמון שר: "תנו צ'אנס לשלום".

ב 9:30 רבין ושומרי ראשו פילסו דרך בינות לקהל שנאסף באחורי בימת הנואמים, יורדים במורד המדרגות אל עבר מכונית השרד הממוגנת שחיכתה, הדלת פתוחה, המנוע פועל, בסוף גרם המדרגות.

****

השעה בניו יורק הייתה מעט אחרי 2:30 אחה"צ.

רון הרים את שפופרת הטלפון.

הקול בקצה השני של הקו היה מרוחק, היה רעש של אנשים ברקע. זה היה כתב טלוויזיה אמריקנית שרון היה אתו בקשר. הוא התקשר מתל אביב. "פתח את הטלוויזיה", אמר לו כמעט בצעקה, מנסה להתגבר על הרעשים שברקע... "ירו ברבין..."

סי.אן.אן שידר ישירות מכיכר מלכי ישראל בתל אביב. באותיות אדומות בתחתית המסך היה כתוב: "ראש ממשלת ישראל רבין נורה בידי מתנקש"...

רון ישב הלום מול מסך הטלוויזיה. תמונות על המסך רצו בקצב מטורף... אנשים בתל אביב צורחים באימה... סירנות של רכבי הצלה מייבבות ברקע... כתב מדווח שהמתנקש נעצר במקום... הוא יהודי, חובש כיפה...

התמונות... הקולות... כאילו הציפו את חלל החדר בחיזיון של אימה... רון ישב מרותק למסך הטלוויזיה, לא מסוגל לזוז... לאט, כמו מתוך חלום, הוא התעורר, והרים את שפופרת הטלפון. הוא חייג את מספר הטלפון הפרטי של השגריר בדירתו.

השגריר נשמע נרגן, כהרגלו, כמו בכל פעם שהוא משיב לצלצול הטלפון. "פתח את מכשיר הטלוויזיה", אמר לו רון בקול שלא נשמע כאילו יצא ממיתרי הקול שלו. "מתנקש ירה ברבין"...

עדכוני חדשות רצו על המסך במהירות תזזיתית... תחילה דיווחו כי מצבו של רבין "אנוש אך יציב", וכי יש סיכוי כי יתאושש... אך בהמשך דיווחו כי מצבו מתדרדר... בשעה 11:00 בלילה לפי שעון ישראל, הוכרז על מותו.

תוך זמן קצר החלו לצופי ידיעות על המתנקש. יגאל עמיר. בוגר ישיבה בן 25... תלמיד בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת בר אילן... התנגד

למהלכי השלום של רבין...בפרט התנגד להסכמי אוסלו, שבמרכזם מהלך שיביא לנסיגה משטחי הגדה המערבית, ובכך ימנע מיהודים לקיים את הצו האלוהי של יישוב הארץ על ידי בניית התנחלויות. עמיר האמין שרבין לפיכך הוא "בוגד" על פי ההלכה, ויש להפעיל נגדו "דין רודף" שמתיר את דמו, ולכן יש להורגו.

****

השגריר טס לישראל עוד באותו ערב, והשתתף בהלוויית רבין ביום שאחרי, ב 6 בנובמבר.

מנהיגים מרחבי העולם באו להלוויה. ביניהם, נשיא ארה"ב ביל קלינטון, זה מהתמונה המפורסמת של רבין וערפאת לוחצים ידיים על מדשאת הבית הלבן... נשיא מצרים חוסני מובארק, שנשבע שכף רגלו לא תדרוך בירושלים כל עוד נמשך הכיבוש הישראלי של המקומות הקדושים למוסלמים, בא... חוסיין מלך ירדן... גם הוא בא...

הם באו לא רק כדי לקבור ידיד ומנהיג מוערך... אלא גם כדי להשתתף בקבורת הסיכוי לשלום בעתיד הנראה לעיין.

מאמר מערכת שהתפרסם באחד העיתונים החשובים כמה שנים אחרי כן, קבע כי "לאור הכשלון המתמשך להניע מחדש את תהליך אוסלו, במבט לאחור ניתן לקבוע שהרצח, בכל מה שאמור בכוונת המתנקש, השיג את מטרתו, ולפיכך אפשר לראותו כרצח פוליטי מוצלח, אולי הרצח הפוליטי המוצלח ביותר בעידן המודרני"...

רצח רבין גרם לזעזוע ב"מחנה השלום". עצרות זיכרון התקיימו באתר הרצח, מול ביתו של רבין, מול הכנסת. הפגנות מחאה התקיימו מול ביתו של יגאל עמיר.

אבל, תחושת השבר והאבל לא הייתה נחלת כלל הציבור. בקרב ציבור גדול של מתנחלים/דתיים/ימניים הייתה תמיכה בעמיר, יחד עם ניסיון לטעון שידם לא הייתה במעל.

וכך, למרות שיגאל עמיר הודה ברצח, ולמרות שוועדת חקירה בדקה ומצאה אותו אשם ברצח, חרושת של שמועות ניסתה ליצור מייצג שמרחיק את עמיר ואת הציבור שתמך בו, ממעשה הרצח עצמו, ומהתגובה החריפה שבאה בעקבותיו.

כך למשל, מיד אחרי הרצח, היו מי שמצאו סתירות לכאורה בדו"ח הרפואי ולאחר מכן בעדויות שנשמעו בוועדת החקירה. אחרים טענו שרבין נכנס למכונית כשהוא בריא ושלם, וכי היריות מאקדחו של עמיר לא פגעו בו, והיה זה המאבטח שישב במכונית ליד הנהג שירה בו והרגו כשנסעו מהמקום. הסיפור הזה קיבל "תימוכין" מעדויות לכאורה, לפיהן הכדורים באקדחו של עמיר היו כדורי סרק. אנשים העידו ששמעו מישהו צועק מיד אחרי היריות: "שום דבר לא קרה... זה כדורי סרק... זה אקדח צעצוע". אחד מאנשי חולית אבטחת האישים העיד כי שמע שוטר צועק לאנשים להירגע, שאלו היו כדורי סרק...

אלמנתו של רבין, לאה, העידה כי אחד המאבטחים אמר לה מיד אחרי הירי שהכדורים הם כדורי סרק. היא אמרה כי קצין ביטחון אמר לה שאין לה מה לדאוג כי "כל העניין מבוים"...

עוד שמועה שהסתובבה, הייתה ששמעון פרס עמד מאחורי הרצח... לא ברור מה המניע שהשמועה הדביקה לפרס, מעבר לעובדה שפרס היה תמיד מטרה לשמועות זדוניות.

עמיר עצמו לא היה שותף לחרושת השמועות שנועדה להסיר מעליו את האחריות לרצח. בחקירת המשטרה הוא הודה כי ירה ברבין שלושה כדורים מאקדחו, וכי אלה היו כדורים אמיתיים, ולא כדורי סרק. הוא גם הודה כי ניסה לרצוח את רבין בשתי הזדמנויות קודמות: פעם אחת בירושלים, באירוע שרבין אמור היה להיות בו אבל ביטל את הופעתו, ובאירוע אחר שבו הוא לא הצליח להגיע קרוב מספיק בשביל לירות ולפגוע.

כשבוע לאחר הרצח, הקבוצה נפגשה בביתו של מרטי.

מרטי ציין כי עמיר היה מקורב לתנועת 'כך', ואיש "גוש אמונים", והזכיר את הקשר של המתנחלים לליגה להגנה יהודית, ואיך "כולם עובדים יחדיו למען אותה מטרה..."

"עמיר", אמר לקבוצה, "הוא הדור החדש של חיילים בצבא השם... .. וכדי להמחיש את הדברים, תיאר בפניהם את דרכו של עמיר, מהתחלה צנועה ועד לפסגה של היותו חוד החנית בצבא השם. "עמיר נולד למשפחה ממוצא תימני, אנשים אדוקים ויראי שמיים" סיפר להם. "במשפחה היו שמונה ילדים. האב, היה משגיח כשרות ולימד שיעורי דת בבית הכנסת השכונתי. האם הייתה גננת, וניהלה גן בחצר הבית של המשפחה בהרצליה. עמיר למד בבית ספר חרדי בהרצליה, ובישיבה תיכונית בתל אביב. את השירות הצבאי עשה ביחידה מיוחדת של חטיבת גולני שהוקמה עבור חיילים חרדים, ששילבה שירות צבאי עם לימודי דת בישיבה. "

"ב 1993 עמיר התחיל את לימודיו באוניברסיטת בר אילן, בתוכנית ששילבה לימודי חול ולימודי קודש. הוא למד משפטים ומדעי המחשב, ולימודי דת במכון ללימודי תורה מתקדמים."

"עמיר התנגד לתהליך השלום ולהסכמי אוסלו. הוא השתתף בהפגנות נגד ההסכם באוניברסיטה, השתתף במסעות לגדה המערבית כדי לתמוך במתנחלים, ובעצמו השתתף בהקמת מאחז בלתי חוקי. "

"הוא היה פעיל במיוחד בחברון, היה בא לשם כדי לסייע למתנחלים מקריית ארבע כשיזמו תקריות אלימות נגד פלסטינים בעיר. "

"השיא", המשיך מרטי בקול מתרונן, " הגיע ב 4 בנובמבר, אחרי שהסתיימה בכיכר מלכי ישראל העצרת, כשעמיר, נחוש לקיים את מצוות אלוהים, ירה והרג את רבין, ויחד אתו הרג את "תהליך השלום" כולו.

כשנשאל מרטי בדבר השמועות כאילו עמיר לא הרג את רבין, הוא השיב שזה ממש לא משנה. "לא רלוונטי, אם עמיר לחץ על ההדק או מישהו אחר... מה שחשוב זה שרבין חוסל... הוזז הצידה... כמו המלך שאול בשעתו... הוא חוסל כי עמד למכשול בדרך להגשמת רצונו של אלוהים. "אין כאן שום דבר אישי, שכרוך באדם זה או אחר", המשיך מרטי, "זה הכל חלק ממימוש החזון האלוהי. יגאל עמיר, אם נקבל את הגרסה הרשמית של מה שקרה, החזיק באקדח ולחץ על ההדק – אבל היה זה אלוהים שהדריך אותו. בכך הוא קיים את רצון האלוהים..."

כי רבין פעל נגד רצון האלוהים בכך שחתם הסכם עם הפלסטינים, הסכם שהיה מעביר לשליטתם חלקים מארץ ישראל... בניגוד להבטחת אלוהים כי הארץ שייכת ליהודים, ולאף אחד אין את הכוח לשנות את זה".

"נסתרות הן דרכי האלוהים" סיכם מרטי, "אנחנו לא יודעים איך התוכנית האלוהית תתממש... אמרתי לכם שכל האוסלו הזה יתפוצץ להם בפרצוף... אל תגידו שלא אמרתי..."

סם היה נרעש מקצב האירועים המסחרר, מהרצח וכל מה שהתרחש אחריו. מעט מההלם שאחז בחברי המשלחת, דבק גם בו. מעצם היותו במשלחת, קרוב לאירועים ולאנשים, הוא נחשף לתחושותיהם. התגובה הרגשית של עובדי המשלחת, לא השאירה אותו אדיש.

סם הסכים עם מרטי בדבר זכותם של היהודים לארץ ישראל, כפי שאלוהים הבטיח. אבל רצח של ראש ממשלה בדם קר, כאילו היה כלב שוטה, זעזע אותו. פתאום הוא חש כמעט קשר אישי, הרי לפני זמן לא רב הוא היה במשלחת לרגל חגיגות חמישים שנה לאו"ם... תחושת הקרבה הפתיעה אותו. "מה יקרה עכשיו?", שאל את עצמו. לפי ההיגיון של מרטי, "עכשיו גם מישהו יהרוג את שמעון פרס? ... והשגריר לאו"ם... מישהו בניו יורק ינסה להרוג גם אותו?"

"ומה יהיה על כל האלפים שבאו לתמוך ברבין בעצרת בתל אביב? לפי ההיגיון הזה, אלוהים יהרוג את כולם?". סם היה נבוך...

המחשבות הללו התרוצצו בראשו כאשר, כרגיל, עזר למרטי לסדר את הדירה אחרי המפגש עם הקבוצה. אבל, הוא לא העז לשתף את מרטי במחשבותיו. הוא חשש שמרטי יתרגז... יחשוב שאלו מחשבות "רעות"... שזה יפגע בחברות שביניהם.

מרטי היה החבר היחיד שהיה לו. החברות הזאת הייתה יקרה לו. לא היה לו רצון להעמיד אותה במבחן... אז הוא שתק, לא אמר דבר, והלך לביתו. אבל המחשבות המשיכו להציק לו.

המתח והלחץ הנפשי של השבועיים האלו, נתנו בו את אותותיהם, וסם
קם בוקר אחד והרגיש שהוא חולה. הוא החליט לקחת "יום מחלה",
טילפן לרות ואמר שהוא מרגיש לא טוב וכי יישאר בבית... "לא משהו
רציני... סתם מרגיש לא טוב... בטח יבוא לעבודה למחרת היום".

ינוח מעט ויתרחק קצת מכל המהומה.

פרק יד

השגריר שב לניו יורק והתייצב במשלחת באותו היום. הוא ביקש מכולם להיכנס לחדר הישיבות, רצה לדווח להם על מה שעבר עליו... לשתף אותם בהרגשות... לחלוק עימם את תחושת ההלם שהביא עמו מישראל.

כולם התכנסו לחדר הישיבות, ורון שם לב שסם נעדר. הוא לא ידע על השיחה המוקדמת של סם עם רות, וחשב שסם נמצא בחדרו וכי לא שמע את הקריאה להתכנסות עם השגריר, והלך לקרוא לו להצטרף לשאר.

סם, כמובן, לא היה שם.

רון המעיט לבקר בחדר הארכיב, ממלכתו של סם, ומשנכנס, התעכב והביט סביב. הקירות היו מכוסים במדפים, עמוסים בספרים כחולים, שסמל האו"ם מוטבע עליהם. הספרים היו ממוספרים ומתוארכים. היו גם ארונות פלדה, שהכילו מגירות נעות שבהן תיקים ומסמכים. הכל היה מסודר בסדר מופתי.

במרכז החדר היה שולחן גדול, היו עליו ערמות של מסמכים שממתינים לתיק, גזרי עיתונים, גם העתקים מההודעות לעיתונות שרון היה מוציא מידי יום ביומו.

היו שם גם העתקים של לוחות זמנים של השגריר. רון חשב שזה מוזר, הוא ידע שסם אינו כלול ברשימת התפוצה המוגבלת של לוח הזמנים שרות הייתה מכינה, ומקפידה למסור עותקים רק למי שהוסמכו לכך.

רון העיף מבט שני. הסתכל בעותקים מקרוב. אלו היו לוחות זמנים ישנים. עותק אחד תפס את עינו. זה היה לו"ז מאפריל. השורה הראשונה בראש העמוד הייתה: " 9:00 – יציאה מבית השגריר לשדה התעופה קנדי, לפגוש את יעל דיין".

רון בחן את הלו"ז המודפס. שב והביט. אחרי מחשבה, הרים את שפופרת הטלפון על שולחנו של סם, חייג לקו חוץ, ומשמע את צליל החיוג, חייג את מספרו של קצין הבילוש במשטרת ניו יורק. "אני חושב שכדאי שתבוא למשלחת. יש כאן משהו שאתה צריך לראות..." אמר לו, וסיפר לו בקצרה מה הוא מצא על שולחנו של סם.

קצין הבילוש הגיע תוך זמן קצר, מלווה באיש המעבדה לזיהוי פלילי. שאר חברי המשלחת היו ספונים בחדר הישיבות, מאזינים לשגריר, כך שאיש לא ראה אותם בבואם, ורון הוביל אותם ישירות לחדרו של סם.

איש המז"פ, כפפות גומי כחולות על ידיו, לקח תביעות אצבעות, צילם מסמכים, אסף מה שאסף ושם בשקיק פלסטיק. הם השאירו את לוחות הזמנים במקומם, כפי שרון מצא אותם, קצין הבילוש ווידא שאיש המז"פ צילם אותם מכל זווית אפשרית. קצין הבילוש ביקש מרון את כתובתו של סם, ורון הבטיח ששיג אותה מרות לכשתסתיים הפגישה עם השגריר, וקצין הבילוש ואיש המז"פ הלכו לדרכם.

****

סם היה בביתו, צופה בשידור חדשות ב סי.אן.אן ובדיווח הכתב מתל אביב, על הימים שאחרי רצח רבין. אנשים הקימו יד לזכרו של רבין במקום בו נורה. עוברים ושבים הניחו זרי פרחים... אנשים הדליקו נרות נשמה...

יגאל עמיר, כך דיווח הכתב, לא רק שהודה בכך שירה ברבין, אלא שכאשר נאמר לו שרבין מת, הוא ביקש כוס יין כדי לשאת ברכה. הכתב גם סיפר כי המשטרה פשטה על בית משפחת עמיר בהרצליה, וכי אחיו של יגאל, חגי, נעצר בבית המשפחה כשותף לדבר עבירה.

הכתב דיווח שהיו עצרות זיכרון ברחבי ישראל, וכי רצח רבין הכה את תושבי ישראל בהלם. אלא, כדברי הכתב, "לא כל חלקי החברה הישראלית מתאבלים על מותו של רבין. קבוצה גדולה של ישראלים, בהם המתנחלים בגדה המערבית, ותומכיהם בקרב היהדות הדתית והחרדית, רואים בשלמות הארץ, ובהבטחה האלוהית לתת את הארץ ליהודים בלבד, ערך עליון. העברת חלקים של ארץ ישראל ללא יהודים היא חילול הערך הזה. מנהיג שפועל כנגד הערך הזה הוא לדעתם "בוגד", והרצח שלו מוצדק..."

סם רצה לדבר עם מישהו. מישהו שיוכל לעזור לו לצאת מהתוהו ובוהו שהשתרר במחשבותיו. הוא האמין אמונה שלימה במה שמרטי אמר לקבוצה, אודות הארץ המובטחת... ההבטחה האלוהית... שלימות הארץ... העמלקים... אבל כשהתוצאה של כל הדברים הללו היא רצח של ראש ממשלה... בעצם הוצאה להורג בראש חוצות... התעוררו בליבו ספיקות.

לפתע, הייתה דפיקה בדלת.

כשהביט דרך העינית שבדלת, הוא ראה גבר בחליפה אפורה ושני שוטרים במדים ניצבים לידו. הוא השאיר את שרשרת המנעול במקומה, ופתח את הדלת כדי סדק. האיש בחליפה האפורה הציג את עצמו והראה לסם תעודה משטרתית, היה זה קצין הבילוש במשטרת ניו יורק. "אפשר להיכנס, בבקשה?" שאל באדיבות. "אני רוצה לשאול אותך כמה שאלות."

סם הביט בו ובשוטרים שנלוו אליו במבט שואל, "עשיתי משהו לא בסדר?", שאל, תמהה.

"אני לא יודע", השיב קצין הבילוש, "אני לא אומר שעשית משהו... אני רוצה לשאול אותך כמה שאלות בנוגע לעבודתך במשלחת ישראל לאו"ם... זה לא ייקח הרבה זמן".

סם שחרר את שרשרת המנעול, פתח את הדלת והזמין אותם להיכנס. הטלויזיה הייתה פתוחה עדיין, באולפן סי.אן.אן ישב פאנל של מומחים שדנו בהתפתחויות הצפויות בעקבות רצח רבין. קצין הבילוש עקב אחרי הדיון בטלויזיה משך כמה דקות, ואז פנה אל סם בשאלה: "מה אתה חושב על כל זה?"

סם חשב כמה סטירית הסיטואציה... הוא רצה מישהו לדבר אתו
ואלוהים שלח אליו קצין משטרה...

קצין הבילוש הראה לו את הצילום שצולם בבוקר במשרדו שבמשלחת,
ושאל את סם אם הוא מזהה מה בתמונה.
"בוודאי", השיב סם, "זה השולחן שלי במשלחת."
קצין הבילוש הצביע על צילום של לוח הזמנים של השגריר, וחזר על
השאלה.

"זה עותק של לוח הזמנים היומי של השגריר", השיב סם.
"האם העברת עותק מהלוח למישהו?", באה השאלה.
"האם יש פה בעיה?" שאל סם, "עשיתי משהו לא בסדר?... לאן אתה
בדיוק חותר בשאלות הללו?"
"איכשהו, המידע המסווג שמיועד לקבוצה קטנה של אנשים על תנועות
השגריר באותו יום, הגיע לידיים של אנשים שחטפו את המכונית של
השגריר, והוא בתוכה, והסיעו אותנו לתחנת דלק בברוקלין כנראה מתוך
כוונה לפגוע בו", השיב קצין הבילוש.
"ואתה חושב שיש לי חלק בכל זה?", שאל סם, נפגע מעצם הצגת
השאלה. "לא יעלה על דעתי לעשות משהו שיפגע בשגריר. ודרך אגב,
להרבה אנשים במשלחת יש גישה ללוח הזמנים. זה לא נשמר כמו איזה
סוד כמוס..."

"אני מאמין לך" השיב קצין הבילוש, "ואנחנו נשוחח גם אם שאר חברי
המשלחת. אבל, באשר לך, האם הראית את הלוח למישהו מחוץ
למשלחת?"
"כן", השיב סם בגילוי לב, "הבאתי עותק לחברי מרטי שטיין, שארגן
הפגנות נגד הסכמי אוסלו. הם רצו לכוון מפגינים למקומות שבהם
השגריר יוכל לראות אותם... אין בזה שום עבירה..."
"מרטי שטיין..." חזר קצין הבילוש, מנסה למקד את זכרונו, "איפה
שמעתי את השם הזה?"

"מרטי הוא איש הליגה להגנה יהודית בבורו פארק", אמר סם, "כל ילד
בבורו פארק יודע מי זה מרטי שטיין."

****

למוחרת היום, כשמרטי חזר מהעבודה לביתו, הוא ראה ניידת משטרה חונה ברחוב מול הכניסה לבניין. שוטרים נקשו על הדלת אחרי שנכנס לדירה. הם הציגו צו חיפוש, אמרו שעליהם לבצע חיפוש בדירה, ואחרי כן על מרטי לבוא איתם לתחנת המשטרה, שוטרי מחלקת הבילוש רוצים לשאול אותו כמה שאלות.

מרטי לא התייחס לעניין ברצינות רבה מידי. משך השנים הוא נחקר לא פעם על ידי משטרת ניו יורק אודות פעילותו בליגה להגנה יהודית, והחקירות לא נשאו כל פרי.

הוא הסתכל בשוטרים מבצעים חיפוש בדירה... אוספים דגימות לתוך שקיות פלסטיק... מצלמים כל מה שנראה חשוב בעיניהם. כשסיימו, הסיעו את מרטי בניידת המשטרתית לתחנת המשטרה, והושיבו אותו בחדר חקירות. קצין הבילוש ושני בלשים נוספים התיישבו מולו. הם שאלו אותו איפה הוא היה ביום רביעי מסוים בחודש אפריל, והוא אמר שהוא לא זוכר, אבל הוא "דופק שעון כל יום כשהוא מגיע לעבודה, והוא לא החסיר אף יום במשך השנה", והזמין אותם לבדוק עם המעביד שלו.

שאלו אותו אם הוא יודע משהו על התקרית שהשגריר של ישראל לאו"ם היה מעורב בה, כשפרצה אש במכוניתו בתחנת דלק בברוקלין.

מרטי השיב כי הוא שמע על זה בשידורי החדשות.

אמרו לו כי מצאו דשן כימי בארון מתחת לכיור במטבח בדירתו, ומרטי הסביר שיש בדירתו עציצים. "יש לי צמחים... אני מדשן אותם... אני קונה את הדשן הכימי בחנות לדברי בית ליד מקום העבודה שלי. אתם יכולים לבדוק עם בעל החנות..."

"הממצאים של מז"פ מחקירת השריפה במכונית של השגריר מראים ששאריות של אותו דשן נמצאו בתא המטען של מכונית השגריר" אמרו לו.

"זהו דשן מצוי", השיב, "אפשר להשיג אותו בכל חנות לדברי בית. כל אחד יכול לקנות אותו... האם אתם מנסים לקשור אותו למה שקרה למכונית של השגריר?" שאל בהתרסה.

“אנחנו לא מנסים לקשור אותך לשום דבר... אנחנו רק שואלים שאלות”
השיבו לו באותו טון מתריס.
“ אם כך, אני גמרתי להשיב לשאלות מבלי שעורך הדין שלי נוכח.
מגיעה לי שיחת טלפון...”

קצין הבילוש ושני הבלשים קמו ממקומם, קצין הבילוש הצביע על מכשיר
הטלפון שניצב על השולחן, והם יצאו מהחדר.
מרטי חייג לעורך דין שטיפל בעבר בתלונות נגד אנשי הליגה להגנה
יהודית. כשסיים את השיחה, החזיר את שפופרת הטלפון למקומה, וישב
והמתין.

משאיש לא בא, הוא קם וצעק לחלל החדר הריק: “אני יודע את זכויותיי.
אם אתם לא אוסרים אותי, אתם חייבים לשחרר אותי. אני יכול בבקשה
ללכת מכאן?”

שני שוטרים במדים נכנסו לחדר ואסרו אותו.

****

סם הסתובב בחדרו בעצבנות. הוא שב וקרא את הידיעה בעמוד הראשון
של ה “ניו יורק פוסט” הידיעה אמרה בערך כך: “פעיל הליגה להגנה
יהודית מרטי שטיין מבורו פארק, נעצר על ידי משטרת ניו יורק כמי
שקשור באירוע שהיה בתחילת אפריל, כשאש אחזה במכונית שגריר
ישראל לאו”ם. המשטרה חושדת כי מרטי שטיין היה, לכאורה, המוח
המתכנן מאחורי מזימה לפוצץ את מכונית השרד של השגריר, כשהוא
בתוכה, באמצעות מטען נפץ מאולתר. המטען לא התפוצץ, והשגריר לא
נפגע.”

סם נשם לרווחה אחרי שראה ששמו לא נזכר, אבל גל קור החל מטפס במעלה עמוד השדרה שלו. "האם זה נכון?", שאל את עצמו. ואם זה נכון, האם הוא, סם, מבלי שהיה מודע למה שהוא עושה, סיפק למרטי את המידע הדרוש על תנועותיו של השגריר? האם מרטי היה ידידו, או שמא סם היה ה"אידיוט השימושי" בסיפור הזה? ואם כן, האם הוא יורשע כשותף לדבר עבירה?

כאילו על פי אות, לספק תשובות לשאלותיו, היה דפיקה בדלת. סם פתח את הדלת לקצין הבילוש, פתח את הדלת ולא אמר דבר. קצין הבולשת הזמין את עצמו להיכנס...
"האם אני בצרה?", שאל סם, מצביע על הרשימה בעיתון שהיה מונח על השולחן.
"זה תלוי" השיב קצין הבילוש. בוא נתחיל בזה שתספר לי כל מה שאתה יודע על מרטי שטיין".

סם סיפר לו כל מה שידע. הוא סיפר על הפגישות של הקבוצה... על השיחות עם מרטי.. על הפגישות בבית הקפה... על הידידות שנרקמה ביניהם. הוא דיבר מבלי להפסיק כמעט שעה שלימה.

קצין הבילוש, שבלוק משרדי היה מונח על ברכיו, ובידו עט, מוכן לרשום נקודות חשובות מהעדות של סם, ישב והקשיב, ולא רשם דבר. הוא גדל במשפחה קתולית, אבל כבוגר לא דרכה רגלו בכנסיה (למעט אירועים משפחתיים פה ושם) והוא החשיב את עצמו כאתאיסט. כל הדברים שסם תיאר משיחותיו עם מרטי ומהפגישות של הקבוצה, נשמעו באוזניו כדברי הבל דתיים של אנשים שהאמונה באלוהים בלבלה את דעתם... היו אצלו במשפחה כמה קתולים כאלה... חשב לתומו. סם שפך את ליבו, אבל מעט מכל זה היה רלוונטי לחקירה. סם אכן מסר למרטי את הלו"ז של השגריר בתואנת שווא, אבל קצין הבילוש העריך שמרטי לא שיתף את ידידו סם בתוכניתו האמיתית.

סם היה שטוף זיעה כשסיים את עדותו הארוכה. הוא נתן בקצין הבילוש מבט מלא תחינה, ושאל שוב: "האם אני בצרה?"

קצין הבילוש חשב שהוא ראה דמעות בעיניו של סם. "אני חושב שלא", הוא אמר לו בקול מעודד, וחייך את החיוך הידידותי ביותר שהצליח

לעלות על פניו. "אבל תישאר בסביבה. אל תיעלם לי. ייתכן ונזדקק לברר איתך פרטים אלה ואחרים." כך אמר, ונפנה ויצא מהדירה.

סם נשאר לבדו בדירה והרגיש עצוב ועלוב. הוא היה זקוק למישהו שיוכל לדבר אתו, חבר קרוב שיעזור לו לעשות סדר בדברים, להבהיר את הערפל שבראשו... אבל החבר היחיד שהיה לו נמצא בחדר מעצר של משטרת ניו יורק, ואם מה שהמשטרה חושדת שקרה אכן קרה, ספק אם זה האיש שיבין לליבו. וזה היה אולי הקשה מכל. המחשבה שמרטי בעצם אף פעם לא היה חבר אמיתי.

הסיידר החם... עוגיות הפרג... הקפה... השיחות האישיות... כל אלו היו פיתיון, לצוד אותו. הוא לא באמת עניין את מרטי... כל מה שמרטי רצה זה את המידע שיוכל להוציא ממנו.

ההכרה, שזה כנראה מה שהיה, הייתה מאוד כואבת.

****

במאי 1996 היו בישראל בחירות כלליות. אירועי הדמים בחודשים שלפני הבחירות, גרמו להרבה צער וכאב, והשפיעו השפעה ישירה על תוצאות הבחירות.

בתחילת ינואר, במבצע שנראה היה כמו לקוח מסצנה מסרטי ג'ימס בונד, ישראל "חיסלה" את ה"מהנדס", הוא איש החמאס בעזה, שהיה אחראי על תיכנון וביצוע של פיגועי מחבלים מתאבדים בתוככי ישראל. מכשיר טלפון סלולרי, שהוטמן בו מבעוד מועד חומר נפץ, התפוצץ בפניו כאשר דיבר בטלפון, והוא נהרג במקום.

חמאס הבטיח נקמה, וקיים. רצף של מחבלים מתאבדים התפוצצו ברחבי ישראל במקומות הומים מאדם, הרגו ופצעו מאות.

ישראל הגיבה כדרכה, בכוח צבאי, וצה"ל פשט על בסיסי מחבלים בדרום לבנון במטרה מוצהרת להשמיד "קיני טרור". במהלך המבצע, וכנראה בטעות, ישראל הפגיזה בית ששימש, כנראה, מחסה לאזרחים, וכמאה איש נהרגו בתקרית ההיא.

כשדם ותימרות עשן מסביב, מועמד הליכוד, בנימין נתניהו, ניהל מערכת בחירות שמבוססת על הפחדה ועל זריעת אימה... מאשים את פרס ואת מפלגת העבודה בכך שהם מאפשרים לטרור להשתולל בלי הגבלה...

פרס, שאחרי רצח רבין התמנה לראש ממשלה, ועמד בראש מערכת הבחירות של מפלגת העבודה, ניהל מערכת בחירות שהמסר העיקרי שלה היה חזונו בדבר "מזרח תיכון חדש" שיפציע אם וכאשר יזכה המערך בראשותו בבחירות. אבל עם כל הטרור והדם שמסביב, המסרים הפופוליסטיים של נתניהו עשו את שלהם, ובליל הבחירות נתניהו הצליח לגבור על המערך בכחצי אחוז. בתמיכת מפלגות הימין והמפלגות הדתיות, הוא הצליח להקים קואליציה ולגבש תמיכה מספיקה בכנסת כדי להיות ראש ממשלה.

כשהתבררו סופית תוצאות הבחירות, וממשלת ימין - דתיים בראשות נתניהו התיישבה סביב שולחן הממשלה, השגריר יעקובי הגיש את התפטרותו.

בסוף חודש יוני, הוא יצא מבניין המשלחת בשדרה השנייה בפעם האחרונה. טוני המתין, כמו תמיד, מול דלת הכניסה לבניין, והשגריר התיישב, כדרכו, במושב האחורי. הוא טרק את הדלת, וטוני יצא לדרך. הוא לא הרים את שפופרת הטלפון, ולא חייג למשלחת לשאול את רות אם מישהו חיפש אותו.

הם נסעו בדממה לשדה התעופה קנדי, שם עלה יעקובי על טיסת אל על לתל אביב.

הדיפלומט הבכיר במשלחת, מונה להיות שגריר בפועל, עד שממשלת נתניהו תמנה שגריר לאו"ם מטעמה. כבר למחרת היום הוא עבר לחדר השגריר, והתרווח בכורסת השגריר מאחורי שולחן עץ המהגוני הכבד. הוא זימן את רון למשרד השגריר, ואמר לו, בלי גינוני טכס, ש "שרותיו כדובר משלחת ישראל לאו"ם אינם רצויים עוד".

רון נפרד מרות, שחיבקה אותו חיבוק ארוך. הוא העיף מבט אחרון במשרדו ובחלון שמשקיף על השדרה השנייה, ובל' גינונים מיותרים, יצא את הבניין וצעד ברגל לתחנת הרכבת התחתית.

וכך, שוב, רון מצא את עצמו בערב קיץ מהביל, נושא את תיק המסע על גבו בדרכו לשדה התעופה קנדי, שם עלה על טיסת הלילה של אל על לתל אביב.

כשהמטוס החל מסיע לעבר מסלול ההמראה, קולו המרגיע של הקברניט נשמע במערכת הכריזה, מברך את כל הנוסעים... מבטיח טיסה נעימה... "בעוד כאחת עשרה שעות ננחת בתל אביב... ותודה שבחרתם אל-על".

****

לרון היה ברור שהוא לא חוזר לירושלים.

הוא הזמין חדר במלון קטן מול חוף הים בתל אביב לשבוע ימים, לתת לעצמו זמן לחשוב מה הלאה...

אחרי שהמטוס נחת בתל אביב בשעות אחר הצהריים, הוא הגיע למלון, הניח את התיק בחדרו, והלך לחוף הים. על החוף, הוא התיישב על סלע גדול והביט בשמש האדומה שוקעת לאיטה אל האופק הכחול.

רוח הערב החמה לטפה את פניו... אור השמש דעך... אורות פנסי הרחוב דלקו... ערב בא.

הוא חש ריקנות בחזהו. חשב בליבו איך גיזב חלומי בניו יורק, עם נועה לצידו, על פסגת העולם בשדרה השנייה בניו יורק, הפך לסיוט של חייו. שבו האישה שאהב נופצה לרסיסים בידי מחבל מתאבד... ראש

הממשלה שבשבילו עבד נרצח בריות בידי יהודי קיצוני אחד... והשגריר שמינה אותו כמעט ונרצח בניסיון התנקשות שיזם יהודי קיצוני שני.

והכל בשם אלוהים.

מחבל מתאבד מוסלמי הורג יהודים ב"מלחמת קודש" כמצווה על ידי אלוהי המוסלמים... יהודי הורג ראש ממשלה כמצווה על ידי אלוהי היהודים... ויהודי שני מטמין פצצה במכוניתו של שגריר ישראל לאו"ם בשם תוכנית של אלוהי היהודים לתת לעמו ישראל את ארץ הבחירה... ובגלל כל זה הוא, רון שגיא, איבד את האישה שאהב ואת גיזב חייו.

ומה עכשיו?

הלילה כבר ירד והיה חושך כאשר חזר לחדרו במלון. שנתו בלילה הראשון בישראל הייתה טרופה. הוא היה חסר מנוחה. התעורר כמה פעמים במהלך הלילה ובהה בתקרה.

בימים שבאו, רון העסיק את עצמו בסידורים. הוא שכר דירת שני חדרים קטנה ברחוב ביאליק, בשכונה של תל אביב הישנה, מרחק הליכה לים וקרוב לשוק הכרמל. הוא הרים טלפונים... חידש קשרים... חיפש עבודה...

זכרו אותו מהימים בקול ישראל... קולו היה עדיין עמוק וחם, ואחרי כמה ראיונות, הוא התקבל לעבודה כקריין בתחנת רדיו תל אביבית ששדרה מוסיקה סביב לשעון.

רון ביקש, וקיבל, את משמרת הלילה. היה מביא אתו פחית בירה לאולפן... מעמדם את האורות... קולו העמוק היה חם... ההגשה רגועה... כאלו היו גם השירים שבחר.

כמו בימים שבהם שידר בתחנת הרדיו של האוניברסיטה בניו יורק, תוכנית הלילה שלו נעשתה פופולארית, ואחרי זמן מה הדביקו לו מאזינים את הכינוי: "ציפור לילה"...

בשנתו בלילות בדירתו שברחוב ביאליק, חלם חלום, שחזר מידי לילה.

בחלומו ראה את עצמו, לבוש בחליפתו האפורה, הולך במסדרון בבניין האו"ם בניו יורק. המסדרון ארוך מאוד, ודלתות ממוקמות משני ציידיו.

בחלומו הוא הולך והולך במסדרון שאין לו סוף... חולף על פני אין סוף דלתות, שהיו כלן פתוחות. מאחת הדלתות שבמרחק, הוא לא יכול היה לראות מאיזו דלת בדיוק... הוא יכול היה לשמוע צלצול מכשיר טלפון.

בחלומו הוא ממשיך ללכת... והטלפון ממשיך לצלצל... בלי הפסקה...
עוד... עוד... עוד... ועוד... ועוד..

אחרית דבר

מרטי הואשם בחטיפה, ובניסיון לפגיעה בנפש... יום לפני שמשפטו היה אמור להתחיל, מרטי חתם על הסדר טיעון. מרטי הודה באישומים המיוחסים לו, והשופט שאישר את ההסדר, אמר למרטי שיש לו מזל גדול שהמטען המאולתר במכונית לא התפוצץ, וגזר עליו שלוש שנות מאסר.

מרטי השתחרר ממאסר ב 1999. חברת האחזקות שבה והעסיקה אותו. הם זכרו איך הייטיב לטפל בתלונות הדיירים... כל העניין עם השגריר עניין אותם כקליפת השום. שמו של מרטי הפך להיות לאגדה בבורו פארק... איש הליגה היהודית ששיחק באש ולא נשרף...

ס יצא מהעניין בלא פגע. קצין הביטחון השתכנע שסם אכן היה "אידיוט שימושי" בסיפור, וכי לא היה לו שום מושג מה באמת מרטי התכוון לעשות במידע שקיבל ממנו. העובדה שנתן למרטי עותק של הלו"ז מבלי שהיה מוסמך לכך היה לדעתו עניין לנזיפה אדמיניסטרטיבית, לא משהו פלילי שמצדיק התערבות משטרתית.

הוא המליץ לתובע הכללי של ניו יורק שלא להעמיד את סם לדין. התובע קיבל את ההמלצה, ונגד סם לא הוגש כתב אישום.

סם המשיך לעבוד במשלחת, אחראי על הארכיב, מוכן תמיד לתרום ציטוט מהמקורות לכותב הנאומים החדש.

הוא ניתק כל קשר עם מרטי.

שגריר חדש לאו"ם מונה על ידי ממשלת נתניהו, זמן לא רב אחרי שיעקובי עזב. השגריר החדש היה איש ליכוד ימני מקורב למתנחלים. השגריר החדש לא הביא עמו דובר, והמשרה של רון נותרה בלתי

מאוישת. היו עוד שינויים במשלחת. רות החליטה לעזוב לפני בואו של השגריר החדש, כך גם כותב הנאומים, וכמובן היו חילופים שגרתיים בין הדיפלומטים אנשי משרד החוץ.

טוני עזב גם הוא. הוא קיבל הצעה להיות נהג של שגריר לאו"ם של אחת ממדינות חבר העמים לשעבר. השגריר היה לפניו אוליגרך רוסי, והמשלחת לאו"ם הייתה ממוקמת בבית קטן בן חמש קומות, שכיית חמדה בשדרה החמישית, כשמגורי השגריר היו בקומה העליונה של הבית. שכרו של טוני כמעט הוכפל מהשכר שקיבל במשלחת ישראל, והוא הסיע את השגריר במכונית בנטלי נוצצת, שבר משקאות קטן מותקן במושב האחורי. מישהו דאג שבבר תמיד יהיה בקבוק וודקה מקורר כדבעי.

גד יעקובי מונה ליושב ראש חברת החשמל. הוא התרחק מעיסוק בפוליטיקה. הוא נפטר ב 2007 בקנדה, בדרכו לניתוח לתיקון פגם בליבו. הוא היה בן 72 במותו.

רון המשיך לשדר מוסיקה בשעות הלילה בתחנת הרדיו של תל אביב. הוא התרחק מכל עיסוק בפוליטיקה ובחדשות. בימים הלך לים, ובגלשן רוח ריחף מעל הגלים...

רון לא התגבר על אובדן נועה. הוא האמין שנועה הייתה "אהבת חייו", ובליבו ידע כי לעולם לא יוכל להתגבר על החלל שהשאירה בליבו. היה בו גם רגש אשמה כבד... אם רק היה יותר תקיף בעניין המחויבות לביחד בניו יורק... כן, הוא כיבד את עצמאותה ואת רצונה להחליט בעצמה, ואולי אם היה יותר נחרץ היא הייתה מתרצה? הוא נזהר שלא ללחוץ יותר כי חשש שהלחץ רק ירתיע אותה... אבל אולי הוא טעה? אולי הייתה משתכנעת ובאה?

האמת הכואבת הייתה שהוא לעולם לא ידע את התשובות לשאלות הללו... והמחשבות הללו, הוא ידע, ימשיכו לענות אותו עד סוף ימיו.

חיים המשיך בפעילותו הנמרצת עם הקבוצות השונות של "נאמני הר הבית", חולם על היום שבו ממשלת ישראל תאמץ את חזונו ותעשה

אותו למדיניות המוצהרת של ממשלת ישראל, תהרוס את מסגד כיפת הסלע, ותבנה במקומו את בית המקדש, בברכת ובסיוע כספי של הקהילה הנוצרית פונדמנטליסטית בארה"ב.

בנימין כהנא נהג במכוניתו ובה אשתו וששת ילדיו ב 31 בדצמבר שנת 2,000 בכביש מצפון לירושלים, לא רחוק מהתנחלות עופרה. מחבלים פלסטינים שכבו במארב בצד הכביש, ופתחו באש מנשק אוטומטי אל הרכב המתקרב. בנימין כהנא נהרג במטח האש הראשון והרכב יצא משליטה והתנגש בקיר סמוך. אשתו טלי נפטרה באמבולנס בדרך לבית החולים.

יהודה עציון הקים ארגון בשם "חי וקיים", שמטרתו להיאבק למען זכותם של יהודים לעלות, להתפלל, ולקיים טכסים דתיים על הר הבית, זאת למרות שרבנים קבעו שאל ליהודים לעלות על הר הבית בגלל איסור הלכתי.

האירוע השנתי של קורבן זבח פסח, ביום שלפני ערב החג, הפך לאירוע פופולארי שמושך קהל רב. עציון טוען ש "אלפים רבים מגיעים כל שנה".

זאביק, המכונה "בומבה", ממשיך לנסוע ברחבי הגדה המערבית בגיפ הצבאי, לבוש במדי צה"ל, משתתף קבוע בהטרדות של פלסטינים על ידי מתנחלים, במאמץ מתמשך לנשל פלסטינים מאדמות ארץ ישראל השלמה, ולהעביר אותן לשליטת ההתנחלויות היהודיות.

בשנים האחרונות הוא פעיל עם "נוער הגבעות", ואימץ את האידאולוגיה שלהם, על פיה הם חיילים בצבא השם, שהאדמות שייכות ליהודים על פי ההבטחה האלוהית, ושמפקידם לפנות את הפלסטינים מכל שטחי ארץ ישראל, ולממשלת ישראל אין מה להגיד בעניין.

ממקומותיהם בראש הגבעות בלב האוכלוסייה הערבית, הם פושטים וגורמים נזקים לבתי ספר, למסגדים, לכלי רכב... הם מבריחים כבשים מהדירים, ועוקרים או שורפים עצי זית עתיקים, ומשבשים את עבודות מסיק הזיתים שעליהם פרנסת הכפריים. כששטח פלסטיני מתפנה מיושביו, הם מקימים עליו "מאחז", שהופך עם הזמן לעוד התנחלות יהודית.

יגאל עמיר

יגאל עמיר נידון למאסר עולם בגין רצח רבין. בפסק הדין נאמר: "שלוש יריות האקדה שנורו מאקדחו של הנאשם כווננו אל יצחק רבין כמשל, כמי שמחזיק בידיו את שרביט ההנהגה של מדינת ישראל במתכונתה ובצלם משטרה הנוהג.

היריות הללו, כשם שנתכוונו לרוצחו נפש, הן גם כווננו להמיט חורבן על המדינה כלה. מגמת פני הרוצח הייתה להשמיט את הבסיס מתחת לפני המשטר במדינת ישראל, לזרוע שטנה ושנאה ולגרומ לפירוד לבבות. לדידו לו תהי יד איש באחיו והוא במעשיו ראש ודוגמה לכך. קמצא מזה ובר קמצא מזה עד שתחרב ירושלים. על כן כמדומה, באו הנרות באלפיהם לא רק לשם עילוי הנשמה וזכרה, אלא גם כדי להאיר את חשכת הצלמוות שהרצח הזה ביקש להשרות... "במשטר דמוקרטי מותר, ולעתים אף רצוי, לחלוק על השקפת השלטון ועל קו מדיני שאותו נקט. אך הכל צריכים לשנן, השכם והערב, שעם החפץ חיים אינו מחליף את הנהגתו בכדוריו של מתנקש והדרך האחת לעשות זאת היא - בחירות חופשיות ודמוקרטייות, או הצבעת אי אמון בכנסת. כל עוד לא נפלה החלטה ברוח זו, הממשלה שנבחרה היא היחידה הממונה על ענייני המדינה והכל סרים למרותה".

טענתו של עמיר כי פעל מכוח ציווי הלכתי, נדחתה על ידי השופטים, שראו בצידוק הזה משום מניפולציה צינית של חוקי ההלכה שאינה תואמת את עקרונות היהדות.

עמיר לא הביע חרטה על כך שסילק את רבין מהבימה, ובקרב המתנחלים ותומכיהם, יגאל עמיר נחשב לקדוש מעונה. מי שהעלה קורבן אישי כדי לקיים את מצוות אלוהים... שעשה את המעשה הנכון... סילק את רבין מהדרך ופינה אותה כך שארץ ישראל השלמה שהובטחה ליהודים מפי הגבורה, לא תימסר לערבים.

****

באין חוקה, מגילת העצמאות נחשבת למסמך המכונן של מדינת ישראל. המגילה, שנחתמה ב 14 במאי 1948 מכריזה על "הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל, היא מדינת-ישראל." המלה "דמוקרטית" לא מופיעה במסמך. במקום הכרזה כללית יש במסמך פירוט של הבטחות לעתיד שיינתנו למדינה צביון של מדינה דמוקרטית. כתוב שם שהמדינה שתקום: "תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות."

העקרונות הדמוקרטיים הללו היו אמורים להיכלל בחוקה שתיכתב בהמשך, אלא שהתנגדות של גורמים שונים הביאו לדחייה מתמשכת.

ההבטחה לשוויון זכויות גמור, מעולם לא מומשה במלואה, והמתח בין היות ישראל מדינה "יהודית", שנותנת עדיפות לאזרחיה היהודים, או מדינה "דמוקרטית" שהיא על פי הגדרתה מדינת כל אזרחיה, מלווה את מדינת ישראל מאז כינונה. יהודים דתיים דוחפים לכיוון "יהודית", יהודים חילוניים, ובני מיעוטים, דוחפים לכיוון של "מדינת כל אזרחיה". השינויים הדמוגרפיים בישראל עקב גידול משמעותי של הציבור החרדי והדתי, הטו את הכף יותר ויותר לכיוון "יהודית".

כוחם של המתנחלים, עם רוח גבית חזקה מממשלות נתניהו, ותמיכה בלתי מסויגת מקרב הציבור החרדי והדתי ומפלגות ימין לאומניות, הלך וגבר עם השנים. ב 2023 נמנו כ 800,000 מתנחלים בגדה המערבית ובמזרח ירושלים על שטחים פלסטינים שישראל כבשה במלחמת ששת הימים.

ממשלה חדשה של "ימין על מלא" בראשות נתניהו שקמה ב 2023 בתמיכת מפלגות חרדיות ודתיות, כללה נציגים מתנועות קיצוניות כמו "כך" ואיימה לקצץ במאפיינים הדמוקרטיים ולחזק את מגמת ה"יהודית" וגררה מחאה עממית נרחבת בקרב הציבור החילוני.

"עוצמה יהודית" – מפלגה שקמה תוך מיזוג של תומכי כהנא, אנשי 'כך', ואנשי הליגה להגנה יהודית, הצטרפה לקואליציה וזכתה לעמדות מפתח

בממשלת נתניהו. איתמר בן גביר, פעיל 'כר', מי שהוגדר בעבר כטרוריסט, והיה ברשימת מבוקשי השב"כ, מונה לשר בממשלה, אחראי על המשטרה ועל סדרי הביטחון בגדה המערבית.

מול הג'יהדיסטים היהודיים שבגדה המערבית, שחתרו להשמדת כל הפלסטינים כדי לממש את חזון שלמות הארץ ליהודים בלבד, ולהקמת בית המקדש השלישי על חורבות כיפת הסלע, צמחו והתחזקו הג'יהדיסטים המוסלמים ברצועת עזה שחתרו להשמדת כל היהודים שמטמאים את אל-קודס, מתחם הר הבית שמקודש למוסלמים.

היהודים חתרו למלחמת גוג ומגוג, שבעקבותיה אלוהים ישמיד את הפלסטינים, ייתן לעמו ישראל את הארץ המובטחת, ויבואו ימות המשיח. בעקבות מעשי הרצח המתועב שביצע החמאס ביישובי עוטף עזה ב 7 באוקטובר 2023 והמלחמה שהכריזה ישראל ברצועת עזה שגרמה להרס רב ולאלפי הרוגים, רבים מהם חשו שחזונם מתממש.